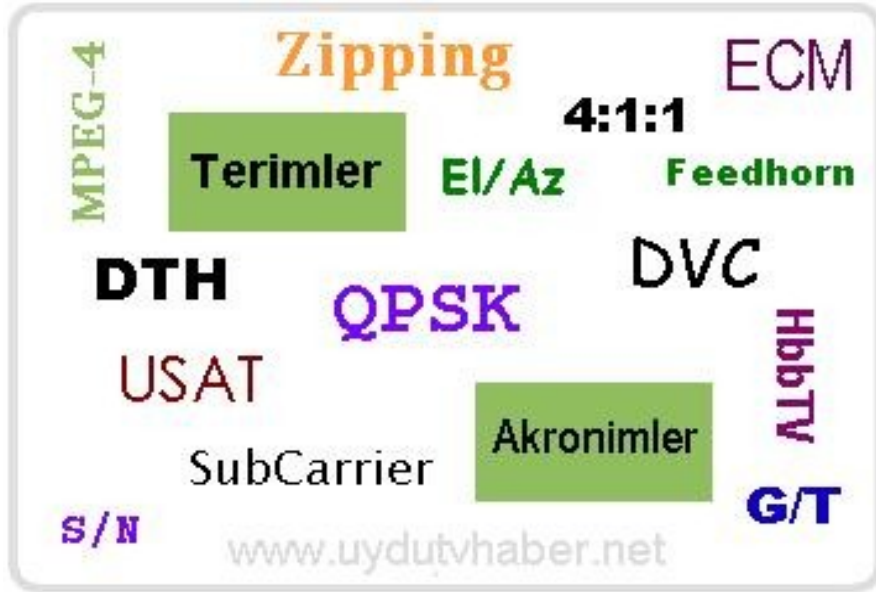

Uydu, Dijital Yayıncılık, Multimedya

İLETİŞİM TERİM ve KISALTMALARI

İsmail ÇAKALOZ

16-Bit: Aynı anda binlerce renk sunumuna olanak tanıyan renk derinliği. *MacOS* işletim sistemi terminolojisinde buna "*Thousands of color*" (binlerce renk), *Windows*'da ise "*high color*" (yüksek renk) deniliyor.

16:9 Aspect Ratio: DVD-Video görüntüleri için kullanılan standart sunum *en/boy* (**aspect**) oranı. 16:9 malzeme normal (4:3) bir televizyonda sunulduğunda ekranın alt ve üst tarafında kalın siyah şeritler kalır (yazı şeritleri varmış gibi (letterboxed) olur).

2.21:1 Aspect Ratio: (bkz. **cinemascope**) Sinemaskop En/Boy oranı.

24-Bit: Aynı anda milyonlarca renk sunumuna olanak tanıyan renk derinliği. *MacOS* işletim sistemi terminolojisinde buna "*millions of colors*" (milyonlarca renk), *Windows*'da ise "*true color*" (gerçek renk) denilir. 24-bit görüntüler gerçek fotoğraf kalitesindedir.

3:2 Pulldown: film resim karesi hızının saniyede yaklaşık 6 resim eklenmesine yolaçan (24 fps) den NTSC video (29.97 fps) hızına dönüştürülüşü işlemi. Pulldown işlemi için gereken fazladan resimler orijinal filmdeki karelerin belirli bir esasa göre karıştırılması ile elde edilir. Sıkıştırılmış filmler için bu hiç istenmeyen bir durumdur. Adına "**Telecine**" denilen bir sistemle bu işlem yapılmaktadır. , *Media Cleaner* temizleyicisinin "*Intelecine*" özelliği ile ayıklanabilir.

4:1:1 Color: orta derecede sıkıştırılmış video renk alt örneklemesidir. **Luminans** (*parlaklık*) kanalı örneklenmez, **krominans** (*renklilik*) kanalının rezolüsyonu (çözünürlüğü) çeyrek (1/4) boyuttadır. DV formatlarının (miniDV dahil) çoğu 4:1:1 renk kullanırlar.

4:2:0 Color: 4:1:1 'e çok benzeyen orta derecede sıkıştırılmış video renk alt örneklemesidir. **MPEG** için standart renk budur.

4:2:2 Color: luminans kanalının alt örneklemesi yapılmayan az derecede sıkıştırılmış video renk alt örneklemesidir. *Krominans* kanalının rezolüsyonu (çözünürlüğü) yarım boyuttadır. Profesyonel video formatlarında (örneğin *BetaCamSP*) yaygın olarak kullanılır.

4:3 Aspect Ratio: ortak sunum aspect (en-boy) oranı. Örneğin 320x240 çözünürlük 4:3 aspect bir çerçeve boyutundadır.

4:4:4 Color: Alt örnekleme olmayan sıkıştırılmamış video rengi.

8-Bit: Aynı anda 256 renk sunumuna olanak tanıyan renk derinliği. Herhangi bir anda sunulabilecek renklerin neler olduğu "Palette" ile belirlenir. Eski bilgisayarların çoğu 8-bit idi. MacOS işletim sistemi terminolojisinde buna "256 renk" denirdi.

AAC (Advanced Audio Coding): İleri teknoloji ses kodlaması..

AAL (ATM Adaptation Layer): Asenkron aktarım kipi, uyumlandırma katmanı

A/B Roll: İki kaynak VCR (videoteyp A ve B'den) geçişleri sağlamak üzere bir mikser kullanarak üçüncü bir VCR'ye kopyalama yapmakta kullanılan analog bir teknik.

AB: (*Azoulay et Berda*) (kanal AB1 vs...)

ABC: (*American Broadcasting Company*) Bir amerikan yayın şirketi / kanalı.

Absolute Positioning: (*Mutlak konumlandırma*) Bir konumun iyi şekilde tanımlanmış bir koordinat sistemine göre belirlenmesi. Genelde bu jeosantrik bir sistemdir. (örneğin orijini(başlangıç noktası) dünyanın merkezi olan bir sistem böyle bir sistemdir)

Abstract Syntax: (*Soyut sentaks*) Makina merkezli yapılandırmalardan veya kodlandırmalardan bağımsız bir veri yapısı tanımı.

ABU (Asian Broadcasting Union): Asya yayın Birliği.

ACC (Access Control Center): ACC, alıcı cihazların izin durumlarını kontrol edip, şifreleme(enkoder) sistemlerinin kullanması için uyduya yayının çıkartıldığı yere gönderir. Erişim kontrol merkezi.

Access Control: (Erişim kontrolü) Digital sinyalleri şifrelemek ve erişimi için kişiler ve grupları yetkilendirebilmek üzere gereken fonksiyonların tümü. Bunlara çeşitli program yayınlarını etiketlendirmek ve sanal kanal karşılıklılandırması yapmak gibi, ses, görüntü, tekst, rehber yayını ve düşük hızlı veri aktarımları gibi şeyler dışında kalan tüm özellikler dahildir.

Access Method: (Erişim metodu) Bir şebekedeki çeşitli modların kabloya nasıl erişeceğini belirleyen kurallar.

Access Unit: Bit akıntısını manipüle etmek ya da rasgele erişim sağlamakta kullanılan bir mantıksal altyapı birimi.

AC-3 (Audio Compression -3): Kayıplı bir ses sıkıştırma codec'i dir. **Dolby Digital** brandası altında satılır. En yaygın olan versiyonu 5.1 kanal içeren beş hoparlör artı bir bas LFE subwoofer kanalı kullanan türüdür.

ACI (Automatic Channel Installation): Bazı kablo şebekelerinin sundukları otomatik kanal yükleme servisi. Bu sistemde kabloda mevcut tüm kanallar önceden tanımlı bir sıra içinde belleğe aktarılırlar. Kullanıcıya çok kolaylık sağlar, çünkü kanal yükleme kanalı bulunduktan sonraki herşey otomatiktir.

ACK (Acknowledgment): Bir mesaj bloğunun hatasız yerine ulaştığını belirtmek üzere geri gönderilen mesaj.

ACP (Access Control Processor): IRT'nin içinde bulunan bir parça.

ACSE (Association Control Service Element): İki uygulama arasında ilişki kurdurmak üzere OSI 'de kullanılan bir metod.

ACS number: Smartkartların 1.2, 1.4, 1.6 ve 3.82, 3.83. gibi farklı yazılım versiyonları için kullanılıyor.

Activate: (Etkinleştir) Diskte bulunan belirli bir anahtar listesinden bir UCS\$KEYLISTx klasörüne .UNT dosyası şeklinde bir birim anahtar listesinin üretilmesi için kullanılan terim. Bir anahtar listesinin etkinleştirilmesi, anahtar listesi kaynak dosyasının şifresini açar ve kendi şifre anahtarıyla birlikte içeride kullanılacak bir **SAC** dosyasını üretir. Anahtar listesinin etkinleştirmesini tamamlamak için bir şifre gerekir.

ACTS (Advanced Communications Technology Satellite): Ka-Band (30/20 GHz) servislerinin kullanımını tanıtmak amacıyla **NASA** tarafından gerçekleştirilen bir deneysel uydu projesi.

Actuator: (*Kol, aktüatör*) Çok uydulu (hareketli/polar) bir anteni döndürmeğe yarayan motor ve aksamından oluşan parça. Hareket kolu veya sadece KOL da denir.

ADA (Audio Distribution Amplifier): Ses dağıtım yükselticisi (amplifikatörü)

Adaptive: (Uyarlanır) Belirli bir öğrenme ve eniyileme sürecinin güdümünde yürütülen ve saptanan bir sistem davranışını değişen veya bilinmeyen koşullara uyarlamaya çalışma özelliği.

ADC (Analog-to-Digital Conversion): Analog sinyalleri sayısal gösterimine dönüştürme işlemi. Tersine **DAC** denir.

ADDMD (Administrative Directory Management Domain): Bir **PTT** idaresi tarafından işletilen rehber (X.500) klasörü yönetimi .

Address Mask: Bir internet adresinden alt adreslemesi için kullanılacak bitlerin seçiminde kullanılan bir bit maskesi. Bu maske 32 bit uzunluğundadır ve internet adresinin şebeke kısmı ile yerel kısma ait bir veya daha fazla biti seçer.

Address Resolution: (*Adres Çözünürlüğü*) Şebeke Katmanı adreslerinin ortama özgü adreslere dönüştürülmesi için bir araçtır.

ADMD (Administration Management Domain): Bir X.400 kamusal mesaj idaresi sistemi taşıyıcısıdır.

ADR: (Astra Digital Radio) **QPSK** modülasyonlu konvensiyonel ses taşıyıcılı digital ses sinyallerini göndermek üzere **MPEG-1/Layer 2** kullanan bir digital ses sistemi. Daha çok ses kalitesi aranan paralı uydu radyo yayınları için kullanılır. Transponder 180KHz de QPSK modülelidir.

ADSL (Asymmetrical Digital Subscriber Line): Asimetrik sayısal abone hattı. Telekom şirketleri tarafından abonelere genişbant internet hizmeti vermekte kullanılır.

ADTT (Advanced Digital Television Technologies):

Advertiser: Reklam veren. Reklamını yayınlamak için belirli bir ücret ödeyen kişi ya da kuruluş.

Advertising awareness research: (Reklam farkındalık araştırması) Reklamın verimini ve reklam aracılığıyla marka bilinci yaratma yolunda gösterilen başarıyı ölçmek üzere yapılan bir araştırmadır. Reklam verilmeden önce ve reklam yayınlandıktan sonra yapılır.

Advertorial: Siyasal, ekonomik ya da sosyal bir olayla bağlantılı olarak bir kuruluş lehinde yapılan reklam çalışmasıdır.

Aerial: (Anten) Bkz. "Antenna"

AES (Automatic Equalization System): Her kanalın bellek konumlarına ilişkin bir kontrast ve ses şiddeti ayarıdır. AES varsa gelen sinyaldeki farklı düzeylerinden bağımsız olarak her kanalın resim ve sesi eşit olur. Kanaldan kanala geçildiğinde sesin çok fazla veya çok az olması ya da resmin çok karanlık veya aydınlık olmasının önüne geçilmiş olur.

AET (Application Entity Title): Başvuru Biriminin Adı. Bir OSI başvuru biriminin yetkili ismi, genellikle rehber içindeki özgün bir isimdir.

Ab alio expectes, alteri quod feceris (Nasıl davrandıysan sana da aynen öyle davranılmasını bekle)...

AFC (Automatic Frequency Control): Otomatik frekans kontrolü. Alıcıyı seçilen frekansa kenetleyen ve istasyonun zamanla kaymasını önleyen kontrol sistemi ve devresi. Bu devre sayesinde bir sinyalin frekansına otomatik olarak kumanda edilir.

AFP (AppleTalk Filing Protocol): Bir **AppleTalk** şebekesinde dağınk dosya paylaşımını sağlayan bir protokoldür. .

AFP (Agence France Presse): Fransız haber ajansı

AFT (Automatic Fine Tuning): Otomatik ince ayar. Bir cihazın belirli bir aralıkta en yüksek verim alınan frekansa ayarlanma işlemini kendiliğinden yapan elektronik devre.

AGC (Automatic Gain Control): Devrenin kazancını veya çıkış seviyesini belli bir değerde sabit tutan kontrol sistemi veya devresi.. Bu devre sayesinde giriş sinyal seviyeleri değiştiği halde yükselticinin kazanç düzeyi otomatik olarak ildiğinden çıkış seviyesi hep aynı kalır.

Agency Catalogue: (*Ajans Kataloğu*) Bir ürünü tanıtmak veya satış yapmak amacıyla tüketiciye doğrudan posta ile gönderilen katalogdur.

Agency Commission: (*Ajans Komisyonu*) Gazete, dergi veya radyo televizyon şirketi tarafından müşteriye ajansça fatura edilen brüt reklam ücreti üzerinden yapılan bir indirim şeklinde reklam ajansına ödenen komisyondur.

Agent: (*Ajan*) Bir sunucu - istemci modelinde sistemin bir istemci veya sunucudaki uygulama adına bilgi hazırlama ve aktarma işlemleri yapan kısmı.

AIC (Auxiliary Information Channel): Ana servis kanalının bilgi taşımak üzere (örn. **SI**) **FIC** 'den yeniden yönlendirilen kısmı.

Air date: (*Yayınlanma tarihi*) Bir reklamın medyada yayınlanacağı tarih.

Airtime: Bir radyo veya tv reklamının süresi.

Airtime Buyer: Bir ajanstaki radyo/tv reklam süresi satın alma işiyle görevli kişi.

AKM (Apogee Kick Motor): Yörüngede dönüp uyduyu jeostasyoner yörüngeye yerleştirmek üzere ateşlenen roket motoru. Uyduyu **GTO** 'dan **GEO** ya geçirebilmek için uydu üzerinde bulunan bu motor kullanılır.

AL (Adaptation Layer): Uyumlandırma katmanı.

ALC (Automatic Level Control): Otomatik seviye kontrolü. Bir sinyalin belirli bir seviyede kalmasını sağlamak üzere otomatik ayar yapan elektronik devre.

Algorithms: (*Algoritmalar*) Bilgisayar ortamında özel bir işlemi yerine getirmek üzere geliştirilen programlanmış bazı matematik formülleri..

Aliasing: Örneklem frekanslarının düşük tutulması yüzünden görüntünün tam aslına uygun oluşturulamaması ve istenmeyen kusurların ortaya çıkması . Görüntüde çentik ve sarkmalar, seste boğuntular şeklinde ortaya çıkar.

Allocation: Bir girişimciye, dağıtılmak üzere hazırlanmış belirli miktardaki promosyon ürünü.. Herhangi bir kapasiteyi genel olarak bir müşteriye tahsis etme (ayırma) işlemi.

Almanac: (*Almanak*) Tüm uyduların yörünge bilgilerinin, saat düzeltmelerinin, ve atmosferik gecikme parametrelerinin kaydının tutulduğu bir bilgisayar dosyası. Bir **GPS** uydusu tarafından bir GPS alıcısına iletilir ve orada GPS alıcılarının kolay uydu seçimlerini gerçekleştirmesini sağlar. Almanak bilgisi GPS seyrüsefer hesaplarının yapılmasından önce mutlaka elde edilmiş olmalıdır.

Alpha Channel: (*Alfa kanalı*) İki diğer görüntüyü kompozit yaparken filtre olarak kullanılan siyahbeyaz görüntü. Alfa kanalı iki görüntünün

arasında kullanılır ve geri plandaki resmin hangi kısımlarının ve ne ölçüde öndeki resme yansıtılacağını belirler. Bu resmin her pikselinin gri tonu (%0 siyah, %100 beyaz) şeffaflığın miktarını tanımlar.

Alphacrypt: Şifre sistemi. Irdeto 'nun yerine çıktı. Hem **Irdeto** hem de **Betacrypt**'i çözer.

Alphanumeric: (*Alfanümerik*) Harfler ve sayıların bir kombinasyonu.

Alpha plane: Şeffaflık bilgisini(video) taşıyan görüntü unsuru.

AM (Amplitude Modulation): Genlik modülasyonu. Temel bant sinyalinin taşıyıcı dalganın yüksekliğini (genlik - amplitüd) değiştirerek arzulanan bilgi içeriğini taşır hale gelmesiyle yapılan kipleme (**modülasyon**) yöntemi.

Amplifier: (*Yükseltici*) Sinyal güçlendirici. Amfi. Bir elektronik sinyalin kuvvetini arttırmak için kullanılır.

AMS (Automatic Music Sensor): Otomatik müzik algılayıcı. Bir sinyali sürekli denetleyerek müzik sinyalinin varlığını otomatik belirleyen elektronik bir devredir.

Analog Video: Seviyeleri (renkleri) tanımlamakta sınırsız sayıda düzgün adımın kullanıldığı bir görüntü sinyalidir.

Analog (ue): Sürekli değişkenlerle ifade edilen bir bilgi aktarımı şekli. Digital aktarımda bilgi nümerik adımlarla ifade edilen ayrık birimlerden oluşur. Analog bir sinyal ısı, ışık, basınç ve ses gibi etkenlerdeki değişiklikten etkilenir. Halen AM radyo ve çoğu telefon sistemlerinde kullanıldığı gibi bilgi aktarımının elektromanyetik akımdaki dalga şekli sürekli olarak yapıldığı sinyal iletişimi metodudur. Digital aktarımın aksine bu bilgi gönderme şeklinde sürekli değişken miktarlar söz konusudur.

ANIK: Kanadanın domestik(ülke içine yönelik) uydu sistemi. *Canadian Broadcasting Corporation (CSC)* şebekesinin yayınlarını tüm ülkeye dağıtır. Ülkenin uzun mesafe ses ve data haberleşme ihtiyaçlarını

karşılıdığı gibi ABD ve Meksikayla olan sınır ötesi aktarım hizmetleri de bunun üzerinden yapılır.

ANPRET (Association Nationale des Professionnels de la Réception Télévis) :

ANSI (American National Standards Institute): ABD’de birincil standartlar organizasyonunun oluşturulmasından sorumlu kuruluş.

Antenna: Radyo dalgalarını almak ve yaymak için kullanılan bir cihaz. Uydu anten: Uydulardan gelen mikrodalga sinyalleri alıp uydu alıcısına gönderilmek üzere toplayan herhangi alet.. Yerel Anten - Elektromagnetik enerjiyi elektrik akımına dönüştüren cihaz veya sistem. (Bir antenin kazancı uydu antenin yüzeyi, yerel antenin ise uzunluğu ile orantılıdır). Kullanımına ve çalışma frekansına bağlı olarak antenler bir parça tel, bir dipol, yağı türü bir ızgara, boynuz, helis, sofistike bir parabol veya faz matrisine göre dizili aktif elektronik devre elemanlardan oluşan herhangi düzlem veya bükülmü yüzeyde olabilir.

Antenna Efficiency: (Anten Etkinliği (verimi)) Antene gelen elektromagnetik enerjinin anten tarafından toplanan kısmının yüzde olarak değeri.

Antenna Illuminator: (Anten aydınlatıcı) Bkz. **Feedhorn.** Elektromagnetik enerjiyi yansıtıcı anten çanağına gönderen veya toplayan eleman. Feedhorn.

Anti-taping: Video sinyallerini özel değişiklik yapılmamış videoteyplerin güzel görüntü kalitesiyle kaydedemeyeceği şekilde me işlemleri. Kopye koruması içindir.

Antialiasing: (*Gölge giderme*) Bilgisayar görüntülerinde komşu piksellerin renklerini birleştirerek çift çizgi gölge izlerini azaltmakta kullanılan yöntem. Yaygın olarak düzgün kenarlı yazılar elde etmekte kullanılır.

Anywhere fix: Bir uydu alıcının kendisine yaklaşık olarak bulunulan yer ve saat bilgileri dahi verilmeden konum hesapları yapmaya başlayabilme yeteneği..

AOR (Atlantic Ocean Region): Atlantik okyanusu bölgesi.

AOW (Asia and Oceania Workshop): Bölgesel üç OSI Yürütmecileri çalışma grubundan birisi.

Aperture: (*Apertür*) Anten açıklığı. Parabolik antenin elektromagnetik enerjiyi toplayan kısmı. Antenin uydu sinyaline açık kalan kesiti.

Apex: Hareketli antenin dönerken çizdiği yayın en üst noktası. Ayrıca, parabolün göbek noktasına da denir.

API (Application Program Interface): Uygulama programı arayüzü .. MPEG- alıcı ile örneğin EPG gibi uygulamalar arasındaki yazılım arayüzü.

APID (Audio PID) (Audio Packed IDentification): Digital yayın aktarımında her bir bağımsız paket etiketlenir. Bu etiket her hanesi 0 dan F e değişen (hexadesimal-onaltı karakter) dört haneli bir koddan oluşur ve hem ses hem de görüntü için ayrı ayrı verilir. Bu şekilde örneğin iki SCPC sinyalin birbirinin üzerine yazılması imkansız olur.

Apoapsis: Esas gezegen ile uydudan oluşan sistemin bir eliptik yörüngesindeki yerçekimi merkezinden en uzak noktası. Örneğin dünya esaslı yörünge sistemlerindeki apoapsise "**apogee**" denilir.

Apogee: Eliptik bir uydu yörüngesinde uydunun yeryüzünden en uzak olduğu nokta. Dünya çevresinde düzgün dairesel yörüngeye sahip **jeosenkron** uydular, jeosenkron yörüngeye yerleştirilmeden önce yeni atıldıklarında önce apogee'si 22,337 mil civarında olan oldukça eliptik bir yörüngeye yerleştirilirler. Burada dönmekteyken uydu 22,237 millik uygun uzaklığa vardığı anda uyduyu bu uzaklıktaki sabit dairesel yörüngesine yerleştirmek üzere bir roket motoru ateşlenir.

APPC (Advanced Program-to-Program Communications): IBM'in Sistem Şebeke Mimarisinin bir kısmı olan, yazılımlar arası ileri haberleşme.

AppleTalk: *Apple Computer* tarafından kendi ürünleri ile diğer bilgisayarlar arasındaki haberleşme için geliştirilen bir şebeke protokolü. Bu protokolün özelliği katmanın üstünde bulunduğu şebekeden bağımsız olmasıdır.

APR (Address Resolution Protocol): İnternet adreslerini dinamik olarak yerel ağ şebekelerindeki fiziksel (donanımların bulunduğu) adreslere bağlamakta kullanılan internet protokolü.

APS (Automatic Programming System): Otomatik Programlama Sistemi. Mevcut tüm kanalları arar bulur ve belleğe yerleştirir.

APSi (Automatic Program Search, sorting and channel Identification): Otomatik Program arama ve kanal tanıma sistemi. Mevcut tüm kanalları arar bulur ve isimleri ile birlikte belleğe yerleştirir.

Apsis: Bir eliptik yörünge'nin uzun eksenindeki uzak uç noktalarından biri. (**apogee** ve **perigee** birer apsisdirler).

Apstar (Asia-Pacific Star): Bölgesindeki ticari video yayınlarını taşıyan Çin Uydu Sisteminin ismi

Arabsat (Arabsat Satellite Organization): Merkezi Suudi Arabistanın Riyadh, kentinde olan uydu işletmecisi kuruluş. Orta Doğu bölgesine telekomünikasyon hizmetleri sağlar. .

Arc: Gökyüzünde **Clarke** kuşağındaki uyduları birbirine bağlayan hayali yay..

Archie: Anonim FTP arşivlerinin listesini sağlamakta kullanılan bir sistem.

ARGP (Argument of the perigee): Uydunun yörünge düzleminde bulunan ve uydunun hareket yönünde ölçüldüğünde yükselen *nod* ile *perigee* arasında kalan açı.

ARPA (Advanced Research Projects Agency): Şimdiki ismi **DARPA** olan bu Amerikan devlet kuruluşu **ARPANET** 'in kuruluşunu finanse etmişti.

Ascending Node: (*Yükselen Nod*) Uydunun ekvator düzlemini kuzey istikametinde kestiği nokta.

Asciiserial: SmartKartı tanımlayan özel seri numarası. Kartın üzerine genellikle barkod olarak da yazılır. Yazılımla bu numaraya erişilebilir. Ancak, yazılım tarafından hiç kullanılmaz. Sadece tanımak amacıyla kullanılır.

AsiaSat: Asya kıtasının tümünü kapsayan bir uydu sistemi.

ASIC (Application Specific Integrated Circuit): Uygulamaya özel tümleşik devre.

ASO Plus: Görüntüyü keskinleştiren, video kalitesini düzelten bir sistem.

Aspect Ratio: *En/Boy Oranı*. TV ekranındaki bir resmin genişliğinin yüksekliğine oranı. Konvansiyonel olarak 4:3 tür. Şimdilerde **HDTV** (high definition tv'lerle) **widescreen** 16:9 geniş ekran formatı yaygınlaşmaktadır. Bu oran görüntüyü oluşturan düşey tarama çizgilerinin sayısı ile birlikte video sinyalini digitalleştirmek için gereken örnekleme oranını belirler.

ASNII (Abstract Syntax Notation One): OSI lisanında soyut sentaks.

Aston Seca: Bu şifre sisteminin esas adı **Mediaguard** olduğu halde çoğu zaman **Seca** ya da Aston Seca adıyla anılmaktadır. Mediaguard sistemi **SECA** tarafından geliştirilmiştir. O yüzden *Seca Mediaguard* adı daha doğrudur. Aston ise Mediaguard şifre sistemine, **CAM**'leri üreten şirketin ismidir. Seca Mediaguard şifre sistemi ebeveyn şirket Canal +

teşkilatında kullanılmaktadır. O nedenle bu sistem en yaygın olarak Fransada kullanılmaktadır.

Associate: (*İlişkilendirme*) Bir anahtar listesinin ilişkilendirilmesi , bir kategorinin uzun dönem periyodu ile aktive edilen anahtar listesinin ilişkilendirilmesidir. Bu ilişki oluşturulduğunda, özgün anahtar listesinde belirtilen birim anahtarlar için kategori döneminin yetkilendirme mesajları üretilir.

Astra: Lüksemburg'da kurulu dünyanın en büyük uydu şirketi **SES** in sahip olduğu avrupanın en gözde uydu filosu.

Asynchronous Communications: (*Asenkron Haberleşme*) Bir şebekede datanın organize mesaj blokları halinde değil de üretildiği şekilde akması yöntemi. (Çoğu zaman PC'ler arasında bu yöntem kullanılır). (**ATM**'ye de bakınız)

ATM (Asynchronous Transfer Mode): Asenkron aktarım kipi. Belirli boydaki paketler (hücreler) kullanan paket anahtarlama tekniğine ilişkin **SONET** standardıdır. **BISDN**'de denilir.. Gigabit /saniye hızlarında aktarım sağlayan yeni tür çok hızlı paket anahtarlama şeklidir..

Atmospheric Drag: Dünya atmosferi yüzünden uyduya yavaşlatma yönünde etki eden kuvvet. Yeryüzüne 160km 'den daha fazla yakınlaşıldığında atmosfer bir uydu yörüngesinin çözünmesine (uydunun yere doğru spiralle birkaç tur içinde düşmesine) yolaçar. 700 km yüksekliğin üstüne çıkıldığında ise atmosferin hemen hemen hiçbir etkisi kalmaz.

ATR (Answer To Reset): Her başa dönme(reset) işleminden sonra smartkartın uydu alıcısına gönderdiği cevabi bit dizisidir. Her smartkardın gönderdiği ATR, ISO7816-3 spesifikasyonlarına uyumlu olmalıdır. ATR kart hakkında bilgi içerir. Örneğin alıcı cihazın kartla na konuşacağı (Gerilim, akım, baud hızı, haberleşmenin senkron mu asenkron mu olacağı v.b.)

ATS (Average Time Spent): Bir yayına izleyicinin ayırdığı ortalama süre.

Attenuation: (*Zayıflama*) Gönderme ve alma noktaları arasında elektromanyetik dalgalardaki güç kaybı.

Attenuator: (*Zayıflatıcı*) Sinyali zayıflatan pasif eleman.

Attitude Control: Uydunun güneşe ve yere göre duruş konumunun kumandası.

Attribute: Bir özelliği açıklayan karakteristik. Bir özellik hakkında sorulan sorular gibi de düşünülebilir.

ATV: (Aktiv Television (Türkiye))

AU (Auto Update): Otomatik güncelleme (AU) tekniği **CAM'**e her istediğinde doğru anahtarları verebilecek şekilde **smarkart'**ın güncel tutulmasını sağlar. Yayıncılar şifre işletim anahtarlarını muntazam sıklıkta değiştirirler ve eğer geçerli bir takım yönetim anahtarlarınız yok ise kısas süre içinde kart yayını açamaz hale gelecektir. Farklı kodlama sistemlerinde kod çözmede kullanılan gerçek anahtarların farklı isimleri olur. Örneğin, **Irdeto'**da bunlara **Plainkeys** denir Seca 'da ise **Operational Keys**.

Audio Frame: Bir *ISO/IEC 11172-73[3] Layer II* ye göre kodlanmış ses sinyalinin bilgilerini taşıyan 24ms süreli ve 48 kHz örnekleme frekansındaki 1,152 ardışık ses örneğine denk gelen çerçeve. Bir sayısal ses bit akıntısının kendi başına çözümlenebilen en küçük kısmı.

AUI Connector (Attachment Unit Interface): Ethernet kartlarında bulunan ve koaks, fiberoptik veya çiftli bükülü kabloların bağlanabildiği 15 pinli bir konnektör.

Audience duplication: (*Mükerrer izleyici*) Aynı reklamları farklı tv ve radyo kanallarında gören izleyici oranı.

Audience Flow: Bir radyo/tv programının öncesi ve sonrasında izleyicilerin o programı izleme oranını hesaplama amacıyla yapılan değerlendirmedir.

Audience holding index: Bir radyo/tv programının başını izleyenlerin o programı sonuna kadar izlemeyi sürdürme derecelerini gösteren endekstir.

Audience loyalty: (*İzleyici bağlılığı*) Bir radyo/tv programının popüler hale gelerek belirli bir izleyici kitlesine hitap etmesidir.

Audience measurement: (*İzleyici ölçümü*) Radyo/tv programlarını izleyenler arasında yapılmış araştırma sonuçlarının hesaplanmış ve nitelenmiş halidir.

Audience Profile: (*İzleyici profili*) Bir yayın türünün tipik izleyici kitlesinin belirli bir türdeki reklamların izletilmesine uygunluk derecesini belirlemek amacıyla yaş, eğitim, gelir düzeyi v.s özelliklerinin saptanmasıdır.

Audience share: Kişinin belirli bir süre içinde belirli bir kanalı izlemeye ayırdığı zamanın tüm izleme zamanına oranı.

Audio Subcarrier: Birleşik TV işareti içinde sesin module edildiği taşıyıcı. Ülkemizdeki TV yayınlarında bu taşıyıcı frekansı 5.5 MHz'dir. Diğer ülkelerde 4.5, 5 ve 6 MHz ses taşıyıcıları kullanılmaktadır. Uydu yayınlarında ise bu taşıyıcı 5 ila 8 MHz arasındadır ve bir video taşıyıcısının içinde kalan ses bilgilerini içerir. .

AUTOCAT (Automatic Category Epoch Creation): Etkinleştirildiğinde UCS için gereken kategori uzun dönemlerini üreten ve yayımlayan bir seçenek.

Autonomous System: Ortak bir dahili Gateway Protokolü (IP) kullanan ve aynı yönetim biriminin kontrolünde olup birlikte çalışan birçok gateway (router) için kullanılan Internet (TCP/IP) terimi.

AutoPilot: Cihazın içinde yüklü elektronik kullanma talimatının bir piyasa ismi. Bkz. **EUM**.

AV (Audio Visual): TV ve sesin tüm yönleriyle ilgili, "görsel işitsel"

AV-link: Oda içi Link. Videoteyp, DVD, Uydu Alıcısı gibi bir kaynak cihaz ile TV arasında ses ve görüntü sinyallerinin bağlantısını sağlayan bağlantı cihazıdır.

Availability: Belirli bir coğrafi bölgenin GPS konumlandırması yapılabilmesi için bir günde (**elevasyon** açısı belli bir dereceden yüksek olan ve **PDOP** değeri belirli dereceden az olan) yeterli sayıda uyduya sahip olduğu saat sayısı için kullanılır.

Average audience rating: (Ortalama izleyici oranı) Bu oran kısa bir süre içinde aralıklı olarak yapılan bir dizi ölçümün ortalaması alınarak bulunur.

Average frequency: (Ortalama sıklık) Belirli bir izleyici kitlesini kapsayan bir reklamın her medyadaki ortalama görünme oranı.

Average net paid circulation: Bir dönemde satılan toplam dergi adedinin aynı dönemde yayınlanan toplam dergi sayısına bölünmesiyle elde edilen, bir derginin sayı başına ortalama tirajıdır.

AVO (Audio visual object): Görsel İşitsel Nesne.

AWB (Adjustable White Balance): Renk sıcaklığını (sıcak-soğuk) ayarlamaya yarar.

Az-El Mount: Düşey ve yatay doğrultuda uyduyu izlemek üzere antenin hareket ettirilebildiği montaj mekanizması. Bu mount tipinde bir uydudan diğerine geçiş için iki farklı ayar (**azimut** ve **elevasyon** ayarı) gerekir.

Azimuth: (Azimut) Yerel açı. Yerde bulunan bir parabolik çanağın jeosenkron yörüngedeki bir uydunun yayınlarını aldığı yönün yatay

dönme (pusula) açısı. Yer kabuğu üzerindeki herhangi bir noktadan herhangi bir uydu için olan azimut açısı, sadece o noktanın enlem ve boylamı bilindiğinde hesaplanabilir. Kolaylık olması için kuzeye referanslı olarak tanımlanmıştır.

BER (Bit Error Rate): *Bit Hata Oranı*. Sinyalin gürültüye oranına bağlı olarak aktarım sırasında olası hata sıklığı. Bir mesajı oluşturan bitlerin hatalı gelme oranı. Aktarılan bitler serisinin içinde hata görülen küçük kısmının oranı. Örneğin 10⁻⁶ ortalama olarak "bir milyon bit" in içinde "bir bit" in hatalı olmasıdır.

B-Frame: (*B-Çerçevesi*) **B-Picture** da denir. İki yönlü, tahmin kodlamalı resimdir. Bu resimler geçmiş resimler (*I-pictures*) ve/veya gelecek referans resimleri (*P-pictures*) kullanılarak ve harekettten dolayı oluşan farkların tahminle telafi edilerek kodlanması sonucu elde edilir.

Betacrypt: *Beta Research* (Kirch Grubu) şirketinin mülkiyetindeki henüz *CICAM* Standardını kullanmayan **Irdeto** patentli şifre sistemi.

B-Mac: Televizyon sinyallerini gönderme ve şifrelemede kullanılan bir yöntem. Bu yayınlarda **MAC** (*Multiplexed Analog Component*) sinyalleri içinde digital ses, video eşleme, yetkilendirme ve diğer bilgiler taşıyan digital *börstün* zaman bazında çoklanmasıyla elde edilir.

Baby Billboard: Araçlara konulan küçük reklam panosu.

Backbone: (*Omurga*) Hiyerarşik bir dağıtılmış sistemdeki (internet) esas bağlantı mekanizmasıdır. Omurga üzerindeki ara sistemlerden herhangi birine bağlı olan bütün sistemlerin birbiriyle bağlantısı da garanti edilir. Yine de sistemlerin maliyet, performans ya da güvenlik nedenleriyle omurgadan bağımsız özel bağlantılar kurmalarına engel değildir.

Back Cover: (Arka kapak) Reklam konulan kitap/dergi arka kapağı.

Back end: Plak, kitap veya posta ile sipariş alan kulüplere üye olan kişilerin daha sonra satın aldıkları ürünlerin listesidir. Ayrıca,

"doğrudan alışverişin gerçekleşebilmesi için tamamlanması gereken işlemler" anlamı da vardır.

Backer Card: (Reklam panosu) Duvara yapıştırılmak veya direğine yerleştirmek üzere hazırlanan büyük bir reklam panosudur.

Backhaul: Sahadan merkeze dağıtılmak üzere gönderilen noktadan - noktaya görüntü aktarımı. Bir yer istasyonunu yerel bir şebeke veya nüfus merkezine bağlamak üzere kullanılan yersel bir haberleşme kanalı.

Backoff: Gezgin dalga tüpünün(TWT) daha lineer çalışabilmesini sağlamak üzere giriş ve çıkış güç seviyelerinin düşürülmesi işlemi.

Balanced: (Dengeli) İki ucuda toprağa bağlı olmayan ve simetrik olan eleman veya sistem

Balun (Balanced-to-Unbalanced): Dipol anten gibi simetrik bir sistemi koaksiyel kablo gibi bir ucu topraklı (simetrik olmayan) bir sisteme uyduran eleman. Dengeliden dengesize çevirici .

Band: Spektrumda belli bir frekans aralığını içine alan bölge.

Bandpass filter: (Band geçiren süzgeç) Belirli bir frekans bandının altında veya üstünde kalanları zayıflatan, arasında kalan frekanslardaki sinyalleri ise hiç zayıflatmadan geçiren elektronik süzgeç devresidir.

Bandwidth: (Band Genişliği) Elektromanyetik spektrumun (kullanılan frekans sahasının) bir ölçüsü. Bir devrenin veya sistemin çalıştığı veya geçirdiği frekans bölgesinin genişliği. *Spectrum* (frekans) kullanımı veya kapasitesinin bir ölçümü. Örneğin bir telefon hattında konuşma sesinin taşınabilmesi yaklaşık 3KHz bir bant genişliği gerektirir. Oysa yerel bir TV kanalı 6MHz kullanır. Uydularda ise karışımın(enterferansın) engellenebilmesi için televizyon sinyalini yayma (*dither*) için daha geniş 17.5 - 72 MHz arası bir bant genişliği kullanılır. Birimi MHz'dir. Bir **transponder**in uydudan yayın gönderebileceği frekans sahası olarak belirtildiğinde kapasitesini

verir. Bir sinyalin gücünün yarıya düştüğü iki frekans arasındaki farktır.

Banner: Perakende malların reklamlarında kullanılan ve her iki taraftan da okunabilen sergi posterleridir. Web sitelerinde ve e-posta reklamcılığında kullanılmak üzere hazırlanan sabit veya çoğu zaman da hareketli görüntüye sahip belirli boyutlardaki reklam panolarıdır. Gazetelerde yer alan bazı tür manşetler için de bu sözcük kullanılmaktadır. Pankart, bayrak.

AP (Body Animation Parameters): Beden canlandırma parametrisleri.

Barter: (*Takas*) Radyo/tv reklamı verenlerin reklam ücretini kısmen veya tamamen mal vererek ödemesidir.

Baseband: Uydudan alınan ses ve görüntü sinyallerinin birarada TV cihazının gösterebileceği şekilde modüle edilmiş RF haline getirilmeden önceki ham hali. Bir televizyon kamerası , uydu alıcısı veya video kayıt cihazında ara frekans bazında doğrudan elde edilen temel sinyaldir. Sadece stüdyo monitörlerinde izlenebilir. Konvansiyonel tv cihazlarının kullandığı **RF (VHF / UHF)** kanallarına dönüştürülmesi için **modülatör** gerekir.

Baseline: (Baz hattı) Bir baz hattı **GPS** verileri eşzamanlı olarak toplanan iki istasyondan oluşur.

Base Station: (Baz istasyon) Referans istasyonu da denir. Belirli sabit bir yerde özel olarak hareket halindeki alıcılara ait dosyaların karşılaştırmalı olarak hata bulma, düzeltme işlemlerini yapabilmek amacıyla kurulmuş bir alıcıdır. Baz istasyon her uydudaki hatayı hesaplayarak farksal düzeltme yöntemleriyle , bilinmeyen bölgelerde hareket halindeki **GPS** alıcılarının toplanan bilgilerinin doğruluğunu arttırır.

Baud: Bilgi akış hızının ölçü birimi. Yaklaşık beş baud bir alfanümerik karaktere eşdeğerdir. Saniyede gönderilen sinyal elemanı veya sembol sayısına dayalıdır. Bugün çoğu digital sinyal **bps** (bits per second) olarak tanımlanır.

BBC (British Broadcasting Corporation): İngiliz kamu yayın şirketi / Kanalları.

BDP (Body Definition Parameters): Beden tanımlama parametrisleri.

Beam: (Hüzme) Uydu yayın alanı. Belirli transponderlerin uyudan yaptığı yayının(**downlink**) dünya üzerinde hangi alana ne güçte dağılacığını belirler. Geniş, dar veya spot hüzme olabilir. Bir uyduda farklı özelliklerde birçok hüzme olabilir.

Beamwidth: Bir çanak antenin alışı açısı / alışı hüzme genişliği. Yayın veya alışı gücünün yarıya veya 3dB düştüğü noktalar arasındaki açı. Konik şekillidir. Büyük antenlerin daha dar hüzme genişlikleri olur ve o yüzden uzaydaki ya da yoğun yayın trafiği olan yerel linkler arasındaki seçiciliği daha iyidir. Daha dar hüzme daha yüksek alışı seviyesi ve daha iyi haberleşme performansı demektir.

Bearing: Bulunulan konumdan varılacak yere doğru olan pusula istikameti.

Begin Of Life (BOL): Uydunun ömrünün başlangıcı. Yörüngede ilk faaliyete girme tarihidir.

Below the line advertising: (Çizgi altı reklamcılık) Çizgi üstü reklamcılığın dışında kalan tüm reklam faaliyetleri. Doğrudan adrese reklam, satış noktası ürün sergileri, alışveriş broşürleri, hediye dağıtımı ve sponsorluk sağlanması gibi faaliyetler için kullanılır.

BER (Basic Encoding Rules): Temel Kodlama Kuralları. Veri birimlerinin ASN.1.'de açıklanan kodlanma kuralları. Bazen hatalı olarak kısaca ASN.1 terimi içinde anılır. Oysa ASN.1 kodlama tekniğini içemez, sadece soyut sentaks tanımlama dilidir.

Best time available: Radyo/tv reklamlarının içinde yayınlanacağı programlara ilişkin talimatlar.

BFBS (British Forces Broadcasting Services): İngiliz silahlı kuvvetler yayını

BFS (Bayern Fernsehen): Alman Bavyera televizyonu

BGP (Border Gateway Protocol): Bağımsız sistemler arası bir sistem yönlendirme protokolüdür.

BiCMOS (Bipolar Complementary Metal Oxide Semiconductor) BIPOLAR ve CMOS transistörlerin kombinasyonundan oluşan bir tümleşik devre yapısı.

BIFS (Binary Format for Scene description): Sahne tanımı için ikili tabanda format.

Big-endian: Binary dataların (sayısal verilerin) aktarılmasında veya depolanmasında kullanılan ve en önemli bit'in (veya byte'ın) en önce geldiği bir formattır.

Billboard: Dükkanların dışında bulunan ve üstüne poster iliştirilmiş küçük panolardır. Genel olarak dış mekan reklamcılığı (**Outdoor advertising**) kastedilmektedir.

Billing: Reklam ajansının, reklam verene çıkardığı hesaptır. Reklam verenin ajans üzerinden harcadığı para da kastedilebilir.

Bird: Jeosenkron yörüngede bulunan bir *haberleşme uydusu* için argo deyim.

BISDN (Broadband Integrated Services Digital Network): Genişbant Tümleşik Hizmetler Sayısal Şebekesi.

Bit: İkili sayı sistemindeki tek hane. 0 veya 1 olur. 8 bit bir Byte yapar. Aktarım sisteminin kapasitesinin ölçüsü olarak kullanılır. En küçük tek sayısal (digital) bilgi birimidir.

BITNET (Because It's Time Network): İlk önceleri IBM'in mainframe sistemleri arasında ve kiralananan 9600 bps 'lik hatlar üzerinden oluşturulan bir akademik bilgisayar şebekesi idi. BITNET kısa süre önce bir diğer akademik bilgisayar şebekesi olan **CSNET** (*Computer Science Network*) ile birleşti. Birlikte oluşturdukları yeni şebekenin adı **CREN: The Corporation for Research and Educational Networking**.

Bit Rate: Digital aktarımın hızı. genelde Mbit/s olarak ifade edilir. Bir **PAL** resmin gönderimi için yaklaşık 5Mbit/s gerekirken, **VHS** için sadece 2.5 Mbit/s yeterlidir.

Bit Stream: (*Bit katarı*) **Multiplex'**in açıklamasına bakınız.

Black Level: (*Siyah seviyesi*) Video sinyalinde siyah renge karşı düşen gerilim.

Black Matrix: (*Siyah Matris*) Fosfor bölgeleri siyah bir tabaka ile ayrılarak görüntüsünün kontrastı arttırılan TV resim tüpü..

Blackout Circle: Bir karartma dairesi (veya spot hüzmeye). Belirli coğrafi koordinatlar(x,y,z) , ve dairesel bir bölge için bir yarıçapı tanımlayarak, belirli bir yayının o bölge içinde alınmasının engellenmesini sağlayan bir program parametresidir. *Spot hüzmeye* bunun tam tersidir, çünkü spot hüzmeye alanının sadece içinde kalan bölgesinde yayının alınabilmesi içindir. Her alıcı (**IRD**) dekoderli cihazın bulunması gereken bir (x,y,z) koordinatı bulunur ve bu şekilde program parametresi olan karartma dairelerine ve spot hüzmelere göre cihazın yeri belirlenebilir. Buna *daireysel karartma* (**circular blackout**) da denir.

Blanking: (*Karartma*) Normal bir televizyon sinyali her saniyede gönderilen 30 ayrı resim karesinden oluşur. Bunlar o kadar hızla arka arkaya geçerler ki insan gözü bunu hareket olarak algılar. Televizyon ve hareketli resim (film) sistemlerinin temeli budur. Karartma ise bir kare resim ile soraki arasındaki boşluktur. Video işaretinde görüntünün iletilmediği ve resim tübünün elektron hüzmelerinin geri dönüşü için karartıldığı süredir. Bu aralıkta normal televizyon cihazlarının algılamayacakları özel bazı data sinyalleri de gönderilebilir.

Bleed: (*silme baskı*) Kağıt veya yer ebadının tamamını kapsayan grafik çalışma, ya da baskı kastedilir.

Block Down Converter: 3.7 - 4.2 GHz arası frekanstaki sinyalleri UHF veya daha düşük frekanslara indirmeye yarayan alet (1 GHz ve altı).

Blocker: (*Engelleyici*) Yayıncılar, arada sırada sadece korsan kartları etkileyebilecek bazı sinyaller gönderirler. Bu sinyallerin amacı korsan kartları devre dışı bırakmaktır. Bu istenmeyen sinyallerin kartınıza ulaşmasını ve çalışmaz hale getirmesini engellemek istiyorsanız bu iş için bir "blocker" engelleyici kullanabilirsiniz. Engelleyiciler iki türlü olabilir. Engelleyici donanımı, engelleyici yazılımı.

Blue Screening: (*Mavi ekranlama*) Maske olarak renkli (genellikle mavi veya yeşil) arkaplan rengi kullanılarak bir resmi diğerinin üzerine monte etmekte kullanılan bir post üretim tekniği. Eskiden optik printer kullanılarak çok uzun sürede ve pahalı şekilde yapılabilen bu işlem şimdi bilgisayar yazılımları ile çok kolay yapılabiliyor.

BNC Connector: *Bayonet-Neill-Concelman* şirketi tarafından geliştirilen ve **10Base2** türündeki koaks kablunun bağlantısı için kullanılan standart kablodur. 90 derece çevrilerek çekilmek suretiyle çıkarılıp takılan ve 1GHz'e kadar yüksek frekanslarda (daha çok Video Kamera gibi cihazlarda video işaretlerinin bağlanması için) kullanılan bir bağlantı elemanıdır. *BNC Konnektör*.

BOC (Bell Operating Company): ABD'nin 7 bölgesindeki yerel telefon şirketidir. Çoğu zaman da adı **RBOC (Regional Bell Operating Company)** olarak geçer.

Body Stabilized: Uydunun tüm gövdesinin yere doğru tam aynı duruşta sabit kalmasını sağlayan uydu kontrol sistemi. Üç eksen sabitleme de denir.

Boltpromotion: Üretici firmanın dağıttığı, ve satın alınan ürünün kısa dönemde satışını arttırabilecek unsurlar içeren satış promosyonlarıdır.

Booster: (*Güçlendirici*) Daha çok zayıf radyo tv sinyallerini güçlendirerek görüntünün ve sesin daha iyi kalitede alınabilmesini sağlamak üzere kullanılan sinyal yükseltici (amplifikatör) cihazları kastedilir.

Bootloader: Uydu alıcınızı her açtığınızda çalıştırılan ilk programdır. Görevi alıcının işletim sisteminin çalışmaya başlamasını sağlamaktır. Uydu alıcısının işletim sistemi yazılımına genelde **firmware** denilir.

BOOTP (Boot Protocol): Açılış protokolü. Bir internet nodunun **IP** adresleri gibi başlangıç bilgilerini yakalamasını sağlar.

Boresight: Çanağın baktığı yer. Esas alış (veriş) istikameti

BPF (Band Pass Filter): Sadece belli bir frekans bölgesini geçiren, onun altında ve üstündeki frekansları zayıflatan (engelleyen) aktif veya pasif süzgeç devresi. Band Geçirici Süzgeç.

BPSK (Binary Phase Shift Keying): İkili faz kaydırma anahtarlaması. Yayın aktarımında kullanılan bir digital modülasyon yöntemi. Bu digital modülasyonda taşıyıcı fazı iki değerden birini alır.. Yani 0 derece veya 180 derece.

Brand: (*Marka*) Herhangi bir ürün, ya da hizmetin özel adıdır. Genellikle bir desen ve etkili bir sözcük ya da sözcükler kullanılarak uygulanır. Amaç, ürünün benzerlerinden ayırt edilmesini sağlamaktır.

Brand awareness: (*Marka farkındalığı*) Yapılan anketler doğrultusunda marka bilincini gösteren tüketici yüzdesi.

Bridge: (*Köprü*) İki veya daha fazla fiziksel şebekeyi birbirine bağlayarak aralarında paketler göndermelerini sağlar. Paketleri süzmek ve sadece belirli türde paketlerin trafiğine izin vermek mümkündür. Köprü aksamı tekrarlayıcılar(*repetörler*) ve tam aksamlı yönlendiriciler (*router*'lardan) oluşur. Tekrarlayıcılar sadece bir kablodan diğerine elektrik sinyallerini gerekli şekilde aktaran, Router'lar ise çeşitli kriterlere göre paketlerin nereden nereye ne şekilde yönlendirileceğine karar veren cihazlardır.

Brightness: (*Parlaklık*) Görüntü sinyalinin içindeki aydınlık miktarını belirleyen unsur.

Broadband: (*Genişbant*) Bu sözcükle bandgenişliği yüksek şebekeler kastedilir. Digital kablo televizyon şebekeleri bu tür şebekelerdir ve 550 MHz ile 1GHz arası bant genişliğine sahiptirler. Bir tek TV kanalı 6MHz gerektirir. Digital domaine tüm içerik sayısallaştırılmış olduğundan band genişliği çoğu zaman bits-per-second (**BPS**) cinsinden ölçülerek ifade edilir.

Broad beam: Geniş bir coğrafi bölgeyi kapsayan tek bir geniş dairesel hüzme.

Broadcast: Tanımlı geniş bir grup içindeki çok sayıdaki kullanıcıya gönderilen yayındır. (**Unicast** - sadece tek kullanıcıya yayın gönderilmesidir.) Broadcast ise verili bir paketin birer kopyesinin şebekeye bağlı tüm alıcılara dağıtıldığı (umuma açık) bir sistemdir.

Broadcasting: Geniş bir alandaki izleyiciye ulaşabilmek üzere elektronik medya kullanımı.

Broadcast Storm: (*Yayın fırtınası*) **Ethernet** gibi yayın türü şebekelerde olabilen bir durumdur. Donanım arızası, konfigürasyon kusuru veya bandgenişliği doyması gibi çeşitli nedenlerle olabilir.

Brokerage: (*Komisyonculuk*) Bir malın ya da hizmetin alım satımına aracılık etme. Bunun için alınan komisyon . Ticari aracılıktan alınan ve genellikle işin tutarının yüzdeyle belirtilen kısmı kadar olan paydır.

Brouter: (*Köprü yönlendirici*) "**bridge**" ve "**router**" sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuştur. Bu cihazlar hem köprü hem de router cihazının tüm işlemlerini gerçekleştirirler.

BRTN (Belgische Radio en Télévisie Nederlandstalig): Belçika-Hollanda radyo televizyonu.

BSD (Berkeley Software Distribution): Bu terim Berkeley UNIX yazılımının farklı versiyonlarının tanımlanması sırasında (4.3BSD UNIX gibi) ortaya çıkmıştır.

BSB (British Satellite Broadcasting): İngiliz uydu yayın şirketi.

BSkyB (British Sky Broadcasting): İngiliz uydu yayın şirketi.

BSS (Broadcast Satellite Services): Uydudan , halk tarafından doğrudan alınmak üzere yapılan yayınlar. Bu **ITU** tarafından konulmuş terimdir, ancak Uydu endüstrisinde daha çok **DBS (Direct Broadcast Service)** olarak geçer. ABD'de:12.200-12.700 downlink ve 17.300-17.800 uplink frekans aralığında yapılan uydu yayınlarını kapsar. (Bkz. **FSS**)

BT (British Telecom): İngiliz telekom şirketi.

BUD (Big Ugly Dish): Kocaman çirkin çanak kastedilir.

Buffer: (*Tampon bellek*) Genel olarak RAM esaslı olan ve bilgisayar verilerini kısa bir süre için tutan bir elektronik devredir. Elektronik bellek. RAM hızının çok yüksek olması nedeniyle bu tampon bellekler digital video gibi süre bazlı işlemlerde etkinliği çok arttırabilmektedir.

Built-in mic: Kendinden mikrofonlu cihaz kastedilir.

Business Television: Uydu üzerinden görüntü aktarımını da içeren kurumsal haberleşme teçhizatı. Yaygın kullanım alanı toplantılar, ürün sunumları ve eğitimidir.

Buttonhook Feed: Feed kısmından antenin arkasındaki **LNA**'ya sinyali yollayan şekilli dalga kılavuzu.

BVN (Beste van Nederland): Hollanda tv kanalı.

Bypass: Uydunun, lokal şebekenin (**LAN**), yerel şebekenin (**WAN**), veya şehir şebekesinin (**MAN**) alternatif aktarım yolu olarak kullanılması.

Byte: (Bayt) Sekizli de denir. Digital görüntü bilgisinin bir bayt'ı genellikle (her zaman değil) 8 bittten oluşan bir pakettir. Genel tanımı "bir bütün olarak işlem gören sekiz ikili basamak ya da sekiz bitlik sayısal veri dizisi" şeklindedir. Digital video domain'inde bir bayt genellikle bir luminans (aydınlık), veya krominans (renklilik) seviyesini ifade eder. Bin bayt bir kilobayt (kb) ve bir milyon bayt bir megabayt (MB) olarak söylenir.

C/A code (Clear/Acquisition): Standart **GPS** kodudur. "*civilian code*" ya da *S-code* adlarıyla da bilinir.

C/N (Carrier-to-Noise ratio): **CNR** - olarak da yazılır. Taşıyıcının gürültüye oranı. Alınan işaretteki taşıyıcı gücünün gürültü gücüne oranının (**dB**) cinsinden ifadesi. Alınan işaretin temiz olması için bu oranın yüksek olması gerekir. Bir antenin performansını gösteren ölçü. Taşıyıcı / gürültü oranı **HDTV** için 14-16.5dB arasındadır. Oysa **SDTV** için 4dB kadarı yeterli olur. Belirli bir band genişliği içinde alınan taşıyıcı sinyal gücünün alınan gürültünün gücüne oranı. Ölçü birimi dB dir ve doğrudan **G/T** ve **S/N** ile ilişkilidir. Bir video sinyalinde C/N ne kadar büyük olursa resim de o kadar iyi olur.

Caching: Bir önceki alışveriş sırasında öğrenilen bilgileri sonraki alışverişlerin işlenmesinde kullanmak üzere yapılan bir kopyalama işlemi.

C-Band: 4 - 8 GHz arasındaki banttır. Bunun 6 ve 4 GHz arasındaki kısmı uydu haberleşmeleri için kullanılır. Özellikle, 3.7 den 4.2 GHz 'e kadar olan kısmı aşağıya yayın indirmek için 5.925 ile 6,425 GHz arasındaki kısmı da yukarıya yayını çıkarmak (uplink) için tandem olarak birlikte kullanılır. Halen Kuzey Amerikada 22 uydu C-Bandı üzerinden neredeyse uydu / kablo şebekelerinin tüm yayın dağıtımını yapmaktadır. Güçleri transponder başına 5-11 watt olup amerikada gereken alıcı çanak çapları 5-12 feet (150-370cm) olmaktadır. Ancak 1992 den bu yana söz konusu uydular daha güçlü (10-17 watt) olanlarıyla yenilediğinden bir C-bandı alıcı sistemin gerekli ortalama çanak çapı 90inch (230cm) dolayında olmaktadır.

C/No (C/kTB): Taşıyıcının gürültüye oranının radyo frekans (**RF**) veya ara frekansta (**IF**) ölçülmüştür.

C/T (Carrier-to-noise-temperature ratio): Taşıyıcının gürültü ısısına oranı.

CA (Conditional Access): Koşullu Erişim..Yayınlara kullanıcı erişiminin kısıtlanabilmesi için bir mekanizma. Paralı TV dekode sistemi için kullanılır. Standartlaştırılmış digital uydu alıcılarında ortak arayüze(**CI**) takılan **CA** - Modülü (**CAM**) ile bir paralı TV yayını uygun abone SmartKartı kullanılarak çözülür. Bunun avantajı CA modüllerinin ilebilir olmasındadır.

Cable: Bakır tel veya koruyucu bir kılıf içinde bulunan optik fiberden yapılmış aktarma ortamı.

Cable Affiliate: Kar için veya halkın izlemesi için sinyalleri alıp yeniden yayınlayan bir şirket.

CAM (Conditional Access Module): Koşullu Erişim Modülü. Şifreli bir digital yayının alınmasını belirli bir grup kullanıcıyla sınırlamaya yarar. En bilinenleri **Irdeto, Viaccess, SECA, Conax, Cryptoworks**'dür. CAM, bir koşullu erişim sisteminin(**CA**) içine inşa edildiği modüldür. Yani abone kartıyla birlikte abonenin yayını izleyebilmesini sağlayan bir digital **dekode** cihazıdır. Farklı şifre sistemlerine ait CAM'ler alıcının **CI** yuvasındaki **PCMCIA** konnektöre takılmak üzere ayrı ayrı modüller halinde yapıldıkları gibi, bazen de cihazın devreleri içinde sökülemez şekilde yapılmış olabilirler. Bu durumda "**embedded CAM**" olarak ifade edilirler. CAM'ler, içinde smartkartınızla haberleşmesini ve belirli bir şifre sistemini çözmesini sağlamak üzere gerekli tüm yazılımları da bulunan hazır dekode cihazlarıdır.

Camera: (Kamera) Optik görüntüyü elektriksel görüntüye çeviren eleman.

Card doubler: Tek **CAM** içinde aynı anda 2 ayrı smartkartı kullanabilmeyi sağlar.

Card group: Bkz. **provider group** . Eş anlamlısıdır.

Carrier: (*Taşıyıcı*) Bilgi sinyalini aktarmakta kullanılan temel radyo sinyali. Bir tek radyo frekansı işgal eder. (Common Carrier terimine de bakınız.). Haber işaretinin modülasyonla üzerine bindirildiği taşıyıcı dalga. Temel radyo, televizyon veya telefon gönderme merkez sinyali. Bir analog sinyalde taşıyıcı gelen sinyale uyumlu olarak genliğiyle (yükseltip eksilterek) veya frekansıyla (yukarı veya aşağı kaydırılarak) oynanarak modüle edilir. Analog modda çalışan uydu taşıyıcıları genellikle frekans modülasyonludur.

Carrier Frequency: (*Taşıyıcı frekansı*) Ses data ve görüntü sinyallerinin gönderildiği ana frekans. . Mikrodalga ve uydu haberleşme vericileri 1 ile 14 GHz arasındaki bantta çalışır. (GHz saniyede bir milyar sayı'dır.).

Carrier Phase: L1 veya L2 taşıyıcı sinyaline dayalı olarak yapılan GPS ölçümleri.

Carrier-aided tracking: GPS taşıyıcı sinyalinin sözde gelişigüzel koda tam olarak kilitlenmenin sağlanmasında kullanıldığı bir sinyal işleme stratejisidir. Standart yaklaşımdan daha hatasızdır.

Cassegrain (Cassegrain Antenna): Ana parabol yansıtıcıya ek olarak konveks hiperbolik ikincil yansıtıcının da bulunduğu çanak tasarımı. Bu prensiple çalışan antenlerde odak noktasındaki ikincil yansıtıcı enrijisini ana yansıtıcının merkezindeki feede/feedden yansıtır.

CAT (Conditional Access Table): Koşullu Erişim Tablosu.

Category Epoch: (*Kategori dönemi*) Dekoderlerin aldığı bir yetkilendirme mesajının geçerli olacağı bir zaman birimi.

Category Epoch Number: UCS 'nin tanımlanmış olan her kategori dönemine atadığı bir sayı.

Catenet: Host'ların şebekelere farklı karakteristiklerle bağlandığı, şebekelerin de gateway'ler (router'larla) birbirine bağlandığı bir şebekedir.

CATNIP (Common Architecture for Next Generation Internet Protocol): Gelecek nesil internet protokolü için ortak mimari. 3 değişik **IPng** adayından birisi..

CATNR (Catalog number): NASA tarafından verilen ve bir uyduyu tam olarak tanımlayan uyduya özel numara..

CATV (Cable Television) Community Antenna TV System(Television): *Kablolu televizyon. Ortak anten sistemi. Ortak bir santral yardımı ile birden fazla daireye TV işaretlerini dağıtan sistem. Kablo-TV sistemi. TV işaretlerinin kablo yardımı ile dağıtıldığı sistem. ABD'de daha çok kırsal bölgelerde uzak bir büyük şehirden yapılan yayını yakındaki bir dağın tepesine kurulan büyük bir anten sistemi aracılığıyla alıp yükselticiden geçirip televizyon kanallarına modüle ederek bir koaksiyel kabloyla evlere dağıtan küçük şirketlerin yaptığı iş kastedilmektedir. Çoğu zaman bir dekoder veya dağıtım kademesini bir doğrudan yayın (DBS) sisteminden ayırt etmek için kullanılır.*

CB20 selection: Yayın tarafından, bir smartkartın seçilip değiştirilmesi üç türlü yapılabilir:

1. Eğer hex serial kullanılırsa, tek tek kartların herbirine ulaşıp değiştirilebilir.
2. Eğer kart grup numarası kullanılırsa aynı grupta bulunan 256 kartın tümü seçilerek aynı işlem uygulanabilir.
3. Bir kart grubu içinde tek tek kartlara adresleme ise ancak CB20 seçimi ile gerçekleştirilebilir. (en fazla 256 kart)

CBR (Constant Bit Rate): Bit akış hızı sabitlenmiş olduğu için görüntü kalitesi program içeriğine bağlı olarak değişir.

CCD (Charge Coupled Device): Yük bağlaşımlı görüntü elemanı. Elektrik yüklerinin bir hücreden diğerine aktarılması suretiyle çalışan bellek elemanı. TV kameralarında görüntü elde etme ve saklamada kullanılır. MOS transistör prensibi ile çalışan görüntü alma ve iletme aygıtı. Yük bağlaşımlı aygıt.

CCITT (Comite Consultatif Internationale de Telegraphique et Telephonique): Consultative Committee for Telegraphy and Telephony. ITU 'ya bağlıdır. **ITU** da Birleşmiş milletlere bağlı ve bütün dünyanın **PTT**'lerinden temcilerin bulunduğu bir kuruluş. **CCITT, CCIR** (radyo

standartları grubunu) da içerecek şekilde reorganize oldu ve adı **TSS** (*Telecommunications Standardization Sector*) olarak değişti. **CCITT** Analog ve digital haberleşmeyle ilgi tüm uluslararası konulardaki "recommendations - tavsiyeler" olarak bilinen teknik standartları üretir.

CCR (Commitment, Concurrency, and Recovery): Dağınık sistemler boyunca atomik operasyonlar yaratmak üzere kullanılan bir **OSI** uygulama servis elemanı. Esas olarak, aralıksız operasyonlardaki karşılıklı aktarımlarda iki fazlı bağlanma işlemini yaratmak için kullanılır.

CCTV (Closed Circuit TV): Kapalı Devre Televizyon sistemi.

CDMA (Code Division Multiple Access): Kod bölüştürmeli çoklu erişim. (*Spread Spectrum* terimine de bakınız.) İstasyonların birbirleriyle karışmanın önüne geçebilmek için dağınık spektrum modülasyonları (spread spectrum) ve ortogonal kodlar kullandıkları çoklu erişim düzenlemesi kastedilir.

CD-ROM (Compact Disk Read Only Memory): Yoğun teker, salt oku bellek. 5-1/4 inç opsiyonlu disk. Tipik olarak bilgisayarlardaki yazı, resim, görüntü, ses ve program bilgilerini depolamak için kullanılır.

Cellular Telephone: Seyyar(mobil) telefon gereksiniminin büyük kısmını karşılayan güncel teknoloji. *Ultra High Frequency (UHF)* bandında çalışır. Birkaç mil aralıkla bulunan çok sayıda radyo hücre (cell) birimlerinden oluşan ağın uçlarında küçük, düşük güçlü radyo-telefonlar bulunur. *Mobil telefon*.

Centre-feed dish Odak ve feedhorn'un ortada olduğu çanak tipi. (Bkz. *Primary-Focus PFA*) *Parabol anten* de denir. Diğer tip ise **Offset** antendir.

CE (Core Experiment): ISO'ya göre bir sağlama modelinin (VM) evrimleştiği süreçtir.

CELP (Code Excited Linear Prediction): **Codec**'lerin kullandığı bir çözümleme yöntemi.

CEP (Circular Error Probable): İstatistiksel bir yatay doğruluk ölçüsü. CEP değeri veri noktalarının %50'sini içine alan belirli çaptaki bir daire olarak tanımlanır. Böylece veri noktalarının yarısı 2D CEP dairesinin içinde diğer yarısı dışında kalmaktadır.

CEPT (European Conference for Posts and Telecommunications):

CFI (Canal France International): Fransız tv kanalı

Channel: (Kanal) Bir yayının işgal ettiği toplam frekans bölgesi veya bu bölgenin özel numarası. ABD de kanal frekansları **FCC** (Federal Communications Commission) tarafından belirlenir. Televizyon sinyalleri gerekli tüm bilgileri taşıyabilmek için 6MHz gibi bir frekans bandına gerek duyarlar.

Channel ID: Bir kanalı seçmek için kullanılır. Anahtar ve kanal ID'sinin doğru bir kombinasyonu anahtarı açar.

Character Generator: (Karakter üretici) Görüntülerin içinde kullanılacak yazıları üretmekte kullanılan yazılım veya donanım. Genel olarak bu işi yapmakta kullanılan donanımlara **Karakter Üretici**, yazılım uygulamalarına ise "**video titler**" denilir.

Chroma Keying: (Renk anahtarlama) Öndeki görüntünün bazı anahtar bölgelerini transparan(şeffaf) yaparak bir görüntü sinyalini diğerinin üstüne eklemekte kullanılan gerçek zamanlı bir teknik. ChromaKey her **pikselin** açık veya kapalı olduğu bir maske üretir. Kenarların keskinliği nedeniyle bu efekt çok sahte görünebilir. **Color keying** ve **blue screening** ile benzerdir.

Chrominance: (Krominans) Televizyon sinyalinin resmin renk bilgilerini taşıyan kısmı. Renkli bir resimdeki rengin cinsini(hue) ve doyma miktarını(saturation) gösteren renk bilgisi işareti. Krominans düştükçe renk zayıflar. Siyah beyaz bir videoda krominans bilgisi yoktur. Bir video sinyali sadece krominans(renk) ve luminans (parlaklık) bilgilerinden oluşur. Sembolleri Cr ve Cb 'dir.

Churn: Abonelerin bağlanma, ayrılma, arttırma, azaltma durumlarının hesabını tutmayla ilgili kablo yayıncılığı terimi.

CI (Common Interface): Digital uydu alıcılarında şifre modülünün takılmasına elverişli standart PCMCIA slotu. Standart ortak arayüz.

CICAM: DVB alıcıların Multikript arayüzü standardı. **CI** (*Common Interface*) ve **CAM** (*Conditional Access Module*). CICAM = **Multicrypt**

CIDR (Classless Inter-Domain Routing): Domain'ler arası sınıfsız yönlendirme. Var olan 32-bit'lik Internet Adres alanının daha etkin değerlendirilmesi için bir metot..

CIF (Common Intermediate Format): Ortak ara format. Hem **PAL** hem de **NTSC** den nispeten kolayca çıkartılabilen **CCITT** nin kabul ettiği bir ara televizyon sunum formatı. Örnek sayısı 625 satırlık avrupa sisteminden, saniyedeki çerçeve sayısı ise 525 satırlık amerikan sisteminden alınarak 360x288 ve 29.97 Hz'lik ortak CIF standardı elde edilmiştir.

CIX (Commercial Internet Exchange): Ticari internet santralı. Ticari internet servis sağlayıcılarının arasındaki bir bağlantı noktasıdır.

Cinemascope: (*Sinemaskop*) 2.21:1 En/Boy oranı (Aspect ratio) ile izlenen yatay genişliği yüksek olan görüntü.

Circular Polarisation: *Dairesel Polarizasyon*. Yayılma esnasında doğrultusu düzgün bir şekilde dönen elektromagnetik dalganın polarizasyonu. Düşey / yatay polarizasyon kullanan çoğu ABD uydularının aksine uluslararası intelsat uyduları yere gönderdikleri yayınlardan kimilerini vida gibi dönen polarizasyonda yapmaktadırlar. Bazı uydularda hem sol el hem de sağ el dönüş istikametli yayınları aynı anda aynı frekanstan yapılmaktadır. Bu ise uydunun taşıyabildiği kanal kapasitesini iki katına çıkartmaktadır.

Clamp: (*Kırpma*) Görüntü dalga şeklinden enerji dağılımına ilişkin unsuru ayıran bir görüntü işleme devresi.

Clarke Belt (Clarke Orbit): *Clarke Kuşağı*. Clarke yörüngesi. Doğrudan ekvator'un 36.000 km üstündeki bu yörüngede uydular yere göre sabit konumda kalabilmektedirler. Bilim kurgu romanları yazarı Sir Arthur C. Clarke bu konudaki fikrini ilk olarak 1945'de *Wireless World* dergisinde yayınlamıştı. Onun anısına yörüngeye bu isim verilmiştir. Yeryüzünden 22,237mil uzaklıktaki bu dairesel yörüngeye ayrıca yer ile eşzamanlı oluşundan **jeosenkron**, ve yere göre sabit konumda oluşundan dolayı da **jeostasyon**er yörünge isimleri verilmektedir. Radyo televizyon data yayınları yapan tüm **Haberleşme Uyduları** bu yörüngeye yerleştirilmektedirler. Bu yörüngede bulunan uydular her ne kadar dünya ile birlikte saatte binlerce mil hızla dönmektedirlerse de, dünya üzerindeki bir noktadan bakıldıklarında buldukları yerde çakılı gibi sabit konumda görünürler. Çünkü dönüşlerindeki açısal hız dünyanınki ile tam aynıdır.

Client-server model: *İstemci - sunucu modeli*.. Şebeke hizmetlerini ve bu hizmetlerin model kullanıcı işlemlerini (programlarını) tanımlamakta kullanılan yaygın bir yol.

CLMM (Compagnie Luxembourgeoise Multi Media): Lüksemburg tv şirketi.

CLNP (Connectionless Network Protocol): Bağlantısız Şebeke Protokolü. OSI Bağlantısız şebeke hizmeti (datagram servisi) sağlamak için kullanılan OSI protokolü.

Clipping (Audio): Ses kaydı sırasında, eğer bir giriş sinyali teçhizat tarafından uygun şekilde yeniden üretilebilecek en üst seviyeden daha yüksek seviyede ise o zaman sinyal maksimum noktasında kesilir. Bu işlem genellikle seste bozulmaya neden olduğundan bu istenmeyen durumdan kaçınmak için giriş sinyal seviyesinin düşürülmesi tavsiye edilir..

Clipping (Video): Görüntü kaydı sırasında, kaynak video(görüntü) sinyalinin bazı kısımlarının ihmal edilmesiyle daha eksik(küçük) bir görüntü boyutunun kaydedilmesine denir. Buna "cropping" de denmektedir.

Clock bias: Saatin gösterdiği saat ile gerçek universal saat arasındaki fark.

CLT (Compagnie Luxembourgeoise de Télédiffusion): Lüksemburg tv şirketi.

CLTP (Connectionless Transport Protocol): Bağlantısız aktarım protokolü. Bir uçtan diğer uca aktarım veri adreslemesini "transport seçicisi ile" ve hata kontrolünü "checksum ile" sağlar. Ancak, teslimat veya akış kontrolü sağlama garantisi yoktur..

CMIP (Common Management Information Protocol): Ortak idare bilgileri protokolü. **OSI** Şebeke yönetim protokolüdür.

CMOT (CMIP Over TCP): TCP/IP şebekesindekileri idare edebilmek için **OSI** şebeke yönetim protokolünü kullanmak üzere yapılan bir çalışma.

CMT (Country Music Television): Amerikan halk müziği kanalı.

CNN (Cable News Network): Amerikan global paralı haber tv kanalı.

Co-ax (Co-axial): Koaks, koaksiyel. Antenlerle ilgili kullanılan kablo ve konnektörlerin eşeksenli iletkenleri bulunan yapısı.

Coarse Acquisition (C/A): Ticari GPS alıcıları tarafından verici GPS uydusuna olan mesafeyi belirlemek için kullanılan dağınık spektrumlu, doğrudan sıra kodu.

Co-located: (Eş konumlu) Aynı orbital konumda bulunan uydular için kullanılır. Birbirine 0.2 dereceden daha yakın bulunurlar.Co-Location Farklı frekans bandlarını kullanmaları dolayısıyla birden çok sayıda uydunun yaklaşık aynı jeostasyoner yörünge konumunu paylaşabilme yeteneklerini belirtir.

Com Sat (COMSAT): The Communications Satellite Corporation. Lockheed Martin'in INTELSAT ve INMARSAT uydularında ABD adına imzalayan kısmıdır. Haberleşme uyduları işleten şirket ismi.

Coaxial Cable: (Koaksiyel kablo) İçteki iletkenin yalıtkan bir dielektrik tabakasıyla ayrılır şekilde etrafını saran bir dış iletkenle kaplı olduğu aktarım hattı.

Codec (Coder/decoder system): Enkoder-Dekoder sistemi. Digital yayınlarda kodlama ve kod çözme sistemi. Bir sinyal veya veri dosyasını kodlama veya çözmek üzere kullanılan yazılım veya donanım için de kullanılır.

Coding: (Kodlama) Analogdan digitale dönüşümde bilginin binary(ikili) sistemde yazılması demek olan üçüncü adımdır. Verilerin bir kod aracılığı ile başka bir şekle dönüştürülmesidir.

Code phase: Kod fazı **C/A** koduna dayalı olarak yapılan **GPS** ölçümleri.

COFDM (Coded Orthogonal Frequency Division Multiplex): Bir çoklama sistemi. Tüm multipleks'in birbirine yakın aralıklı ve toplam yaklaşık 1.5 MHz band genişliği kullanan (ve bir frekans bloğu denilen) birkaç yüz (hatta birkaç bin) RF taşıyıcı ile taşındığı bir yayın tekniği. Her **RF** taşıyıcıdaki düşük veri akış hızı nedeniyle sinyaldeki herhangi gecikmiş yansımalar (örn. "pasif eko'lar") zaten yansısız doğrudan alınmış olan yayına eklendiğinden çok kanallı yayımların sözkonusu olduğu ortamlarda enterferanssız(girişimsiz) alış sağlayabilmektedir.

Color Burst: (Börst) TV işaretinde renklerin elde edilmesi için gerekli olan renk taşıyıcısını üretmek üzere gönderilen 8-11 periyotluk renk taşıyıcısı. Bu taşıyıcı **PAL** sistemde 4.43 MHz, NTSC sisteminde 3.58 MHz civarındadır. Renk paketi.

Color Keying: *Chroma Keying*'e bakınız.

Color Subcarrler: (Renk Altt taşıyıcısı) Ana video sinyaline renk bilgisini taşıması için eklenen altt taşıyıcı. **NTSC** sistemlerde renk altt taşıyıcısı ana video taşıyıcısına göre referanslı 3.579545 MHz, bir frekansa merkezlenmiştir.

Colour TV: Renkli televizyon..

Combiner: (Birleştirici) İki veya daha fazla sinyali birleştirmek için kullanılan alet veya sistem.

COMINT (Communication Intelligence): İletişim istihbaratı (haberalma-entelijans)

Common Interface (CI): Ortak Arayüz. Digital alıcı cihazlarda değişik koşullu erişim sistemlerine uyum sağlayabilmek üzere standartlaştırılmış PCMCIA, Koşullu Erişim Modülü(CAM) yuvası.

Common Carrier: (*Ortak Taşıyıcı*) FCC'nin telefon, telgraf, ve bazı uydular gibi sabit bir ücret karşılığı kamu kullanımına açık olup içiriğinin (haberleşme özgürlüğü açısından) kontroluna genellikle izin verilmeyen haberleşme sistemleri için tanımladığı sınıf. Başkalarının kullandığı haberleşme devrelerini işleten herhangi kuruluş. Telefon şirketleri, haberleşme uyduları sahibi şirketler, RCA, Comsat, Direct Net Telecommunications, AT&T bunlar arasındadır. Bu şirketlerden belirli hizmetler için sabit tarifeler belirlemeleri istenir.

Companding: Verici tarafında tek sıkıştırma yapıp, alıcı tarafta da onun tersi uygulanarak gerçekleştirilen bir gürültü azaltma tekniğidir. (compression - expanding).

Compatibility: (*Uyumluluk*) Yeni bir sistem getirilirken daha önce üretilmiş ve kullanımda bulunan eski sistemlerle de uyum sağlayabilmesi (backward compatibility) özelliği gözetilir.

Component Video: (*Bileşenli Resim - Komponent Video*) Renk(*krominans*), aydınlık(*luminans*) ve eşleme(senkronizasyon) sinyallerinin kodlanmadan ayrı ayrı iletildiği video sinyalidir. kompozit video sinyalindeki aksine aydınlık, renk ve eşleme bilgileri bileşenli videoda ayrı tutulur. Bu sinyalin unsurlarını işlemek ve yöneltmek için üç ayrı tele, kaydedileceği manyetik ortamda da üç ayrı kayıt izine (Y, R-Y, B-Y, veya Y, U, V) gerek duyulur. Bu maksimum video kalitesi sağlar. RGB , S-Video, Y/C ve YUV olmak üzere çeşitleri vardır.

Composite Baseband Signal: (*Kompozit Temelband İşareti*) Modüle edilmiş ses alt taşıyıcısı ve module edilmemiş resim işaretinden meydana gelen toplam sinyal.. Uydu alıcısının demodülatör devresinin hem video

bilgisi hem de gönderilen tüm alt taşıyıcıları (ses) içeren, süzülmemiş, üstü kesilmemiş hali.

Composite Sync: Horizontal (*yatay*) ve vertikal (*düşey*) senkronizasyon (eşleme) sinyallerinin kombine edildiği bir eşleme sinyalidir.

Composite Video: (*Kompozit Video - Bileşik Resim*) Genellikle Scart konektörlerinde kullanılan ve krominans, luminans, sync (renk, ışık ve eşleme) bilgilerini içeren TV (resim) sinyalidir. Bu standart video sinyalinde renk ve aydınlık bilgileri kırmızı, yeşil, ve mavi kanallarının çıkışının Y, I ve Q sinyallerine kodlanması ile birleşik olarak ifade edilmiş olur. Kompozit videoda blanking (karartma) ve eşleme bilgileri de bulunur ve video sinyallerinin aktarılmasındaki standart yöntem budur. CVBS'ye de bakınız.

Compositing: İki veya daha fazla görüntünün birbiri üstüne eklenmesi işlemidir.

Compression: (*Sıkıştırma*) Dinamik sahanın azaltılması. Sayısal işaretlerin özel işlemlerle sıkıştırılarak veri bit hızının azaltılmasıdır. Digital sıkıştırma ile depolanacak alanı küçültmek veya aktarılacak digital sinyalin bant genişliğini azaltmak üzere bazı algoritmalar kullanılır: Uydularda ise ses ve görüntü sinyallerinin aktarılması için gereken bant genişliğinin azaltılmasını, böylece bir uydu transpozerinin kapasitesini arttırmayı amaçlayan uygulamaları işaret eder. Bu şekilde Datarate (veri akış hızı) artırılır.

Compression Algorithms: (*Sıkıştırma algoritmaları*) CODEC lerin veri depolama ve aktarımında gerekli bit sayısını azaltabilmesine imkan veren yazılımlardır.

Compressed Digital TV: (*Sıkıştırılmış sayısal TV*) Aynı transpozerde 8-10 TV kanalının birlikte bulunabilmesini sağlayacak şekilde tekrarlanan bilgilerin ayıklanıp çıkartılarak hacmi küçültülen sayısallaştırılmış Tv sinyali.

Conax: Daha çok İskandinav ülkelerinde kullanılan bir şifreleme sistemi.

Concentrator: (*Yoğunlaştırıcı*) İş istasyonları, sunucular ve çevre birimleri için merkezi bir bağlantı noktası oluşturan cihazdır. Çoğu yoğunlaştırıcıda aldıkları elektriksel sinyalleri yükseltebilme yeteneği de bulunur.

Conditional Access (CA): Digital TV yayınlarında gerekli teçhizata sahip olmayanların yayını alabilmesini engelleyen sistem. Şifre sistemi. Koşullu Erişim.

Connection-oriented: Bağlantı Esaslı modelde iletişim üç kesin tanımlı aşamadan oluşur: Bağlantı kuruldu, veri aktarımı, bağlantı kesildi.

Connector: (*Konnektör*) Bağlantı elemanı..

CONS: (*Connection Oriented Network Service*) Bağlantı esaslı şebeke yayını.

Constellation: (*Konstelasyon*) Konumların hesaplanmasında kullanılan uydular veya bir GPS'in gördüğü tüm uydular kastedilir. Konstelasyon sözcüğünün genel anlamı bağımsız birimlerin o anda oluşturduğu dizilimdir. (gökteki yıldızların küçük ayı, büyük ayı kümeleri gibi). QPSK'da aktarılan verilerin dört kuantanttan herbirinde oluşturduğu kümelerin gösterimine "*Konstelasyon Diyagramı*" denir.

Contrast: (*Kontrast*) Bir resimde en beyaz yer ile en siyah yer arasındaki ışık şiddeti oranı.

Contribution: (*katkı*) Uydudan yapılan bir buket yayınına başka şebekeye ait radyo/TV kanallarının katılmasına denir. Buketin başka şebekelere dağıtılmasına ise **distribution** denir.

Control-L / Control-M / Control-S: İki video sistemi arasında hızlı ileri, geri, bekle, göster, gibi fonksiyonların iletişimi için gerçekleştirilen özel editör kontrol sistemleri. Farklı cihaz üreticileri aynı işlemler için farklı protokoller kullanıyorlar ve bu sistemler birbiriyle uyumlu değil.

Control point: (*Kontrol Noktası*) Kontrol istasyonu da denir. Saha gözlemleri sonucu belirli koordinatlarıyla tanımlanan anıtsal nokta. Örneğin ABD'de halen Milli Jeodezi Araştırması ile ülke çapında bu tipten kontrol noktaları tutulmaktadır. Kontrol Segmanı, uydu konumlarının ve saatlerinin doğruluğunu güvence altına almak üzere kurulan dünya çapındaki GPS gözetim ve kontrol istasyonları şebekesidir.

CONUS (Continental United States Continuous Wave): Contiguous United States. Kıta amerikasına ait uydu slotu. Contiguous United States. Hawaii ve Alaska hariç tüm ABD eyaletleri..

Convergence: (*Yakınsama*) *Konverjans*. Resim tüplerinde geometrik bozulmaların düzeltilmesini sağlayan ayarlar.

Convolutional coding: Yayınlanan veri akımında redundans (*fazladanlık*) üreterek yayın bozulmalarına karşı dayanıklılık kazandıran bir kodlama yöntemi.

Core Gateway: Tarihsel olarak BBN'deki *İnternet Şebeke Operasyonları Merkezi*'nin işlettiği gateway'lerin (router'ların) herbiri kastedilmektedir. Bu nüve yönlendirici, içinden internetteki tüm grupların *Exterior Gateway Protocol (EGP)* protokolünü kullanarak kendilerine giden yolları tanıttacağı İnternetin merkez çekirdeğini oluşturmaktadır.

COS (Corporation for Open Systems): OSI ürünlerinin uyumluluk testlerini, sertifikalandırılmasını, ve tanıtımını sağlamak üzere oluşturulan bir şirket ve kullanıcı grubu.

COSINE (Cooperation fr Open Systems Interconnection Networking in Europe): Avrupa Komisyonu'nun sponsor olduğu, ve avrupanın araştırma şebekelerini birbirine bağlamak üzere OSI kullanımını amaçlayan bir program.

Countrycode: Hangi kanallar grubunun gerçekleştirileceğini CAM / receiver'a bildiren 3 haneli bir sayıdır.

Course Made Good (CMG): Başlangıç noktanızdan bulunduğunuz konuma doğru olan istikametiniz.

Coverage: Bir uydunu yayınlarının alınabildiği bölge. Kapsama alanı.

CRC (Cyclic Redundancy Check): Gönderilen verilerin ikil toplamından elde edilen bir kelimenin (checksum) eklenmesi ve vardığı yerdeki kontroluyla yapılan bir veri hataları kontrol yöntemi. Tekrarlanan fazlalıklar kontrolü.

Crd: Crd dosyaları bir tür Makro dosyaları kabul edilebilir. Smart kartınızı güncellemek için kullanılan komut dizilerini içerir.

Cropping: *Clipping Video*'ya bakınız.

Cross Modulation: (Çapraz Modülasyon) Aynı ortamda iletilen iki işaretin birbirini modüle ederek istenmeyen yeni karışma işaretlerinin meydana gelmesi. Sinyal bozulması bir veya daha çok RF taşıyıcısının modülasyonunun bir başka taşıyıcının üstüne bulaşması şeklinde ortaya çıkar.

Crosstalk: (*Diyafoni*) Yanyana bulunan iki hat yada kanal arasında meydana gelen karışma.

Crosstrack Error (XTE): Arzu edilen yoldan heriki istikametteki uzaklığınız.

Cryptedkey (Key) & Plainkey: Bunlar aynı anahtarın şifrelenmiş ve şifrelenmemiş şekilleridir. Üstelik anahtarın şifreli haline Cryptedkey yerine çoğu zaman sadece Key denir. Cryptedkey 'in içinde anahtarın gönderildiği tarih, plainkey ve Plainmasterkey, hepsi tek bir anahtarın içine kodlanmış halde bulunur. Cryptedkey karta muntazam aralıklarla gönderilir. Kullanıcının abonelik durumunu gerçekler, ve belirli kanalları izleyebilme hakkını verir. İzleme izni sağlanmış bir kanalın Cryptedkey sayesinde doğru şekilde çözülmesi sağlanır. Plainkey ise Cryptedkey'in kodu açılmış halidir.

CryptoWorks: Crypto Works diğer şifre sistemlerine göre nispeten yenidir. Hollanda merkezli Philips tarafından geliştirilmiştir. Türkiyede halen *Digitürk* tarafından kullanılmaktadır.

CSA (Common Scrambling Algorithm): Bu DVB tarafından tanımlanmış olan kodlama algoritmasıdır. CSA aktarılan yayınların korsanlardan korunması için geliştirilmiştir. Yayıncı (provider) için ise CSA'nın gerçek avantajı çeşitli CAM tipleri için universal özellikte olmasıdır. Yani örneğin eğer bir yayıncı hem Seca, hem de Viaccess olarak yayın yapıyorsa EMM ve ECM'lerini yayının içinde gönderdiğinde her CAM sadece kendisini ilgilendiren komutlara karşılık verecek, diğer komutları ihmal edecektir.

CSMA/CA (Carrier Sense Multiple Access Collision Avoidance): Her cihazın gönderim yapmaya başlamadan önce gönderme isteğini karşı tarafa ilettiği bir şebeke erişim metodu. Bu şekilde iki veya daha çok cihaz arasındaki iletişimde sinyaller arasındaki çarpışmanın önüne geçilmiş olmaktadır. Örneğin **Local Talk** bu erişim metodunu kullanır.

CSMA/CD (Carrier Sense Multiple Access with Collision Detection): Bu erişim metodu **Ethernet** gibi yerel ağ teknolojilerinde kullanılmaktadır.

CSNET (Computer Science Network): Büyük kısmı ABD'de olan ancak uluslararası bağlantıları da bulunan geniş bir bilgisayar şebekesidir.

CSU (Channel service unit): Son kullanıcının teçizatını yerel digital telefon ağına bağlayan bir dijital arayüz cihazı. CSU sıklıkla **DSU** veya CSU/DSU olarak da anılır (Bkz. DSU).

CVBS (Composite Video Burst Signal): Renk ve aydınlık sinyallerinin birleştirildiği bir video sinyalidir. Siyah beyaz video sinyali ile uyumlu olacak şekilde geliştirilmiştir. Genelde **RCA** tipi bir konnektör kullanılır. **Composite video** da denir.

CW (Continuous Wave): Sürekli Dalga. Tek frekanstan oluşan bir sinyal. .

CW (Control Word): Kontrol sözcüğü. Smartkartınızın kodlama algoritması için gerekli şifreli anahtarını da içeren bir veri paketidir.

CWP (Customer Word Pointer): PPUA dizisinin içindeki 4üncü bayt'a denir. Farklı kartları adreslemekte kullanılır. CWP sadece **MOSC** kartlarda kullanılır.

Cycle slip: Taşıyıcı saat sinyalinde birkaç saykl'ın kaybolmasıyla oluşan ve bir GPS alıcısının taşıyıcı sinyaline kilitlenmeden geçici olarak düşmesine neden olan kaymadır.

d-Box: Kirch'in ödemeli tv yayınlarını izletmek için yapılan içinde Irdeto şifre sistemi olan **MPEG** alıcıları.

D/A (Digital-to-Analog Converter): Sayısal bir işareti sürekli analog bir işarete dönüştüren devre veya sistem. Sayısal/Analog Dönüştürücü.

DAB (Digital Audio Broadcasting): Digital ses yayını/yayıncılığı.

DAB audio frame: Audio Frame ile aynıdır ancak özgün DAB 'ye ilişkin bilgileri (örn. **PAD**) taşır.

DAB transmission signal: Yayınlanan esas radyo frekans sinyali

DAMA (Demand Assigned Multiple Access): Çeşitli haberleşme kullanıcılarının band genişliğinin belirli bir porsiyonunu paylaşabilmelerini sağlayan erişim düzenlemesi. Ani ortaya çıkan telefon trafiği gereksinmelerinde bir transpondere hemen telefon kanalları bağlayabilmekte kullanılan oldukça etkili bir yöntem.

D-MAC: MAC TV formatının bir diğer şekli , özellikle uydu yayınları için geliştirilmiş bir format **MAC (Multiplexed Analogue Component)**.

D2-MAC: MAC TV formatının bir şekli , özellikle uydu yayınları için geliştirilmiş bir format **MAC (Multiplexed Analogue Component)**. Resmi

analog, sesi ve senkronizasyonu digital olarak gönderen yayın sistemi. Daha çok İskandinav ülkelerinde kullanılır..

DAP (Directory Access Protocol): Bir **X.500** sisteminde bir **Directory User Agent (DUA)** ile bir Directory System Agent (**DSA**) arasında kullanılan protokol.

Data (Veri) Bilgi taşıyan sayısal işaret. Sayısal bilgi. Data.

DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency): **ARPANET**'i finanse eden amerikan devlet kuruluđu.

DCA (Defense Communications Agency): **Defense Data Network (DDN)** 'den sorumlu olan ABD kamu kurumu.

Data Link Layer: İki şebeke yapılanması arasında bir tek fiziksel hat veya bir dizi köprülü bağlantı yardımıyla veri alışvrişi sağlamaya yarayan **OSI** katmanı.

Data message: **GPS** sinyalinin içinde olup uydunun yerini, saat düzeltmelerini ve sağlığını gösteren 1500 bitlik bir mesaj.

Datalogger: **Data recorder** (*Veri kayıtçısı*) da denir. Küçük elle taşınabilen bir veri giriş bilgisayarıdır. Bir GPS alıcısının elde ettiği ilave bilgileri depolamakta kullanılabilir.

Data Rate: (*Veri aktarım hızı*) Sayısal aktarımın hızı. Bir saniye içinde aktarılabilen veri miktarı. Bu miktar ne kadar yüksek olursa video çıkışı o kadar iyi olur. Amiga'da bir video kartının veri hızı **Zorro** slotlarının getirdiği sınırlamalar nedeniyle kısıtlıdır.

Data Stream Protocol: Bir veri akıntısı içindeki zamanı kritik teslimatı ve zamana dayalı medyanın eşlemesini gerçekleştiren platform medyasından bağımsız kısım.

Date: Bir Smartkartta bulunan tarih, yayıncı tarafından kanalları izleme istihkakının verilmesinde veya kaldırılmasında kullanılır.

DAVB (Digital Audio and Video Broadcasting): Digital ses ve görüntü yayını/yayıncılığı.

dB (Decibel): Desibel. Sinyal şiddeti, volüm veya direnç yüzünden sinyal zayıflama miktarının logaritmik ifadesi olan bir analog ölçü birimi. İki işaretin gerilimleri veya güçlerinin oranının logaritma olarak ifadesi. Bu oran güçler için $10\log(P1/P2)$, gerilimler için $20\log(V1/V2)$ olarak hesaplanır. Referans olarak sırasıyla, watt, miliwatt veya μV alınması durumunda oran birim **dBW, dBm** veya **dB μ V** alınır.

dbi: Bir izotropik kaynağa göreceli olarak **dB** gücün ifadesi

DBS(Data Broadcast Services): Umuma açık olarak yapılan data yayınları.

DBS (Direct Broadcast Satellite (System)): Doğrudan Yayın Uydusu. Ses ve görüntü sinyallerinin uydu üzerinden doğrudan son kullanıcıya aktarılmasında kullanılır. Genellikle küçük çanak gerektiren (Ku bandı için yaklaşık 120 watt gücü olan) güçlü uydulardır. 11-13 GHz arasında doğrudan evlere yayın yapan TV uydusu. Yayını alıp yayınlayan tesislere gerek olmadan, doğrudan evlerde kurulu küçük çanaklara çok kanallı televizyon programları yayınlamak üzere uydu kullanan yayıncılara da denir. .

DBS Band:Esas olarak Ku-band frekanslarının (11.700-12.500 GHz) arasındaki kısmını ifade etmekte kullanılırdı. . Şimdilerde son kullanıcıya yayın yapılan **C** ve **Ku bandı** bölgelerinin tamamı için kullanılmaktadır.

dBW: Gücün bir Watt'a oranının desibel cinsinden ifadesi. (**EIRP** değerlerinin ifadesinde kullanılan birimdir)

DC (Direct Current / Down Converter). Doğru akım./ Aşağı frekansa dönüştürücü.

DCE (Distributed Computing Environment): Heterojen, birbirinden farklı özellikteki bilgisayarların oluşturduğu şebekeler arasında

uygulamaların şeffaf olarak dağıtılabilmesi için, dağıttık dosya sistemi, uzaktan prosedür araması gibi sunucu fonksiyonlarının, standart program arayüzleri, ve bağdaştırıcıların mimarisi.

DCL (Digital Command Language): Kökeni IAS ve RSTS/11 işletim sistemlerinden gelen ve DEC (şimdiki HP) tarafından üretilen tüm sistemlerin sahip oldukları standart CLI (komut satırı arayüzü)dür.

DECnet: Digital Equipment Corporation'un patentli şebeke mimarisi.

DC power: Güneş panelleri, ya da nükleer reaktör tarafından üretilen toplam güç.

DCP (Data Collection Platform): Veri toplama platformu .

DCME (Digital Circuit Multiplication Equipment): Sayısal devre çoklama teçhizatı.

DC Restoration: (*Doğru Akım yenilemesi*) Video sinyalindeki yayın esnasında kaybolabilen doğru akım seviyesinin(siyah seviyesi) yenilenmesi.

DCT (Discrete Cosine Transform): Ayrık Kosinüs Dönüşümü.

De-BPSK (Differential Binary Phase Shift Keying): Farksal ikili faz kaydırma anahtarlamaı.

DDN (Defense Data Network): MILNET ve daha birçok DOD şebekesini içerir.

De-emphasis: Uydu alıcısında, yayına gönderme sırasında ses gürültüsünü düşürmek üzere uygulanan 'pre-emphasis' (ön vurgulama) nın süzülmesi işlemi. Dengeleme. Gürültüyü azaltmak için yüksek frekanslı bileşenleri arttırılmış işaretleri eski haline getirme işlemi. Bu iş için kullanılan devre veya süzgeç. Demodülastondan sonra muntazam temelbant frekans cevabının yerine geri konması.

DEC (Digital Equipment Corporation): UCS yazılımı DEC firmasının bilgisayarlarında çalışır.

Decibel (dB): *Desibel.* Sinyal şiddeti, volüm veya direnç yüzünden sinyal zayıflama miktarının logaritmik ifadesi olan bir analog ölçü birimi. Haberleşmede, giriş ve çıkış cihazları arasında güç cinsinden oluşan zayıflama veya kazancın ifadesidir. İki işaretin gerilimleri veya güçlerinin oranının logaritma olarak standart ifadesidir. Bu oran güçler için $10\log(P1/P2)$, gerilimler için $20\log(V1/V2)$ olarak hesaplanır. Referans olarak sırasıyla, watt, miliwatt veya μV alınması durumunda oran birim **dBW, dBm** veya **dB μ V** alınır.

Declination: *Sapma Açısı,* Deklinasyon. Hareketli antenin taşıyıcı kısmında uyduların bulunduğu yayı tarayabilmesi için verilen küçük ufki sapma açısı. Kuzey doğrultusu ile anten dönüş eksenini (anten direği) arasındaki açı. Bu açı uygun seçildiği takdirde anten doğrudan uyduların bulunduğu Klark kuşağını izler. Antenin ana hüzmesi ile ekvator düzlemi arasındaki meridyen düzleminde ölçülen polar mountun ekseninden sapma açısı.

Decoder: (*Dekoder*) Şifreli TV yayınına çözmeye yarayan cihaz. Kod çözücü. Kodlanmış bir işaretin kodunu çözerek esas işareti tekrar ortaya çıkaran devre. Evde bir televizyon abonelinin elektronik olarak şifrelenmiş bir televizyon resmini izlenebilir görüntü haline getirmek üzere kullandığı bir televizyon setüstü cihazı. Digital yayınlarla ilgili olarak kullanılan ve **CODEC** olarak bilinen digital **coder/decoder** ile karıştırılmamalıdır.

Decoder Unit: Hem digital hem analog video sinyalleriyle çalışan yeni nesil televizyon set üstü cihazları kastedilir.

Decoding: Gelen kodlanmış bit akımını okuyup açarak, çözülmüş resimler veya ses örnekleri haline getirme işlemidir.

Deflection: (*Saptırma*) Resim tüpünde ışıklı noktanın düşey ve yatay yönlerde saptırılması.

Degaussing: (**Demagnetization**) Mıknatıslık giderme. Resim tübünün ekranın çeşitli bölgelerinde oluşan mıknatıslanmasını gidererek renk düzgünlüğünü sağlamak için yapılan işlem. Demanyetizasyon, Şoklama.

Delay: Bir sinyalin gönderici istasyondan çıkıp alıcı istasyona ulaşmasına kadar geçen süre. Tek **hop**lamalı bir uydu bağlantısında bu süre yaklaşık olarak çeyrek saniyeye yakındır.

Delay Line: (*Geciktirme hattı*) Sinyalin gecikme sağlamak üzere içinden geçirildiği devre.

Delta-v: Yörünge parametrelerindeki belirli bir değişiklik için gereken hız değişikliği. Delta-v 'nin yönü ve büyüklüğü en çok hangi yörünge parametrelerinin ve ne ölçüde etkileneceğini belirler. Örneğin yükselen nodda veya alçalan nodun geçişinde iken yörünge düzlemine dik bir delta-v eğim değişikliği sonucunu verir. (bu manevra sırasında oldukça fazla yakıt harcanır. O nedenle eğime sıkı şekilde müdahale edilmesi bir uydunun yörüngedeki ömrünü oldukça kısıtlar.)

Demodulation: (*Demodülasyon*) Bir taşıyıcı üzerine modüle edilmiş olan bilgi sinyalinin taşıyıcının üzerinden geri alınması işlemi

Demodulator: (*Demodülatör*) Modülasyon çözme devresi. Modüle edilmiş bir işaretten haber işaretini çıkaran devre. Bir uydu alıcısında alınan taşıyıcı sinyalinin içinden "istenen" sinyalleri demodüle edip çıkartan devre.

Depolariser: Dairesel (*circular*) şekilde polarize edilmiş sinyalleri standart bir polarizörün seçebileceği şekilde doğrusal (*linear*) polarizasyona çevirmek üzere kullanılan cihaz. Feedhorn ile polarizörün arasına takılır. Dipleksör de denir.

Descending Node: (*Alçalan Nod*) Ekvator düzleminde uydunun ekvator düzlemini güneye doğru kestiği nokta.

Despun: Bir uydudaki antenin yeryüzüne dönük durmasını sağlayan yönlendirme. Ayrıca Hughes tipi dönen uydularda haberleşme aksamının bulunduğu kısım için kullanılır.

Deviation: Bir FM sinyalinde, ana taşıyıcı frekansından sapmanın miktarıyla belirlenen modülasyon seviyesi.

DFS (Data Frame Synchronization): Veri çerçeve eşlemesi.

DGPT (Direction Générale des Postes et Télécommunications): Fransız posta ve telekom idaresi.

Differential GPS (DGPS): Bilinen bir noktadan ölçülen sahte saha hataları kullanarak aynı genel coğrafi bölgedeki diğer GPS alıcılarının ölçümlerinin doğruluğunu arttırmak suretiyle genel GPS doğruluğunu arttırmayı amaçlayan bir teknik.

Digicipher: *General Instruments* tarafından geliştirilmiş olan ve ABD de digital sinyallerin gönderilmesinde standart olarak kullanılan yöntem.

Digital: (Sayısal) Bilgilerin ikil sayılara (yani 0'lar ve 1'lere) dönüştürülüp depolanması, gönderilmesine ilişkin metod. İşaretleri sadece iki değişik seviyede kullanarak (var/yok, alçak/yüksek, 1/0, +/- gibi) ileten veya işleyen devre ve sistemler. Sadece iki seviye kullanıldığından bu devrelerin gürültüye karşı duyarlılığı son derece azdır ve işaretler kalitelerinden hiçbir şey kaybetmeden saklanabilir ve çok uzaklara iletilebilir. Tel, fiber optik kablo, uydu veya havadan gönderilecek bilgileri bitlere dönüştürerek gönderme teknikleri .Bu metod sayesinde ses, görüntü veya data aynı anda gönderilebilir.

Digital Component Video: YCrCb veya **RGB** gibi ayrı ayrı renk bileşenleri kullanan Digital Video sinyali. Bazen yanlış olarak D1 de denir.

Digital Composite Video: Kompozit **NTSC** veya **PAL** video sinyallerinin eşleme, karartma ve beyaz seviyelerine özel değerler atanarak sayısallaştırılmış digital video sinyalidir.

Digital Video: Seviyeleri (renkleri) tanımlamakta sınırlı sayıda adım kullanılan video sinyali.

Digitization: (*Sayısallaştırma*) Analog görüntü veya ses sinyallerini sayısal veriler haline dönüştürme işlemi.

Differential positioning Aynı GPS sinyallerini izleyerek iki GPS alıcısının birbirlerine göre konumlarının hassas ölçümü.

Dilution of Precision (DOP) Bir konumu(GPS) tanımlamakta kullanılan uyduların özel dizilimi içindeki geometrisine bağlı bir gösterge. Daha yüksek bir **DOP** değeri atanmış olan konumlar genelde daha düşük DOP değerine sahip uyduların ölçümlerine göre daha zayıf neticeler verirler. (daha hassas sonuç verebilecek konumdaki uydulara daha düşük DOP değeri atanır.)

DIP (Description Information Parcel): Tanımlama bilgisi bölümü.

Dipol: (*Dipol*) İki kutuplu. İki eşit ve simetrik koldan oluşan anten.

Director: (*Yönlendirici*) Yagi tipi antenlerde yönlendirici eleman.

DISA (Defense Information Systems Agency): DCA 'nın yeni ismidir.

Discret: Özellikle RAI tarafından telif hakları ihlali olmaması için Spor karşılaşmaları gibi durumlarda kullanılan (anlog ve digital kullanılabilen) bir şifre sistemi.

Discriminator: (*Diskriminatör*) Uydu alıcılarında kullanılan bir cins FM demodülatör.

DiSEqC: (*Dayzek*) Uydu alıcılarının dışarıda bulunan antenleri seçme ve, hareket motoru, şalter gibi cihazlara kumanda etmek için kullandığı standart işaretleme sistemi..

Dish: (*Çanak*) **Spiegel**(alm.). Mikrodalga sinyalleri yakalamakta kullanılan parabolik reflektörlü **uydu anteni** için kullanılan argo.

Display: (*Gösterge*) Sunum, gösterim, gösterme elemanı. Elektriksel resim veya yazı işaretini optik görüntüye çeviren sistem. Sunum elemanı resim tüpü, LCD, LED, plasma gibi çeşitli özelliklerde olabilir.

Distortion: (*Distorsiyon*) İşaretteki bozulma.

Distribution: (*Dağıtım*) Bir kanal veya buket yayınının başka şebekelere verilmesi işlemine denir.

DIT (Directory Information Tree): OSI X.500 Rehberindeki bilgi objelerinin tem ettiği global kayıt ağacı.

Dithering: 6-MHz uydu tv sinyalini 36-MHz uydu transponder spectrumu içinde saniyede 30 defa (30 Hertz) aşağı yukarı kaydırma işlemi.. Uydu sinyalinin "diterlenmesi" sayesinde uydu sinyalinin enerjisi yerel bir ortak taşıyıcılı mikrodalga devresinin çalıştığı frekanslardan çok daha geniş bir alana yayıldığından yerel bir mikrodalga vericisinin yaratabileceği *girişim (enterferans)* sorunu olayı en aza indirilmiştir olur.

DLF (Deutschland Funk): Merkezi Köln'de bulunan Alman radyo yayıncısı.

DMIF (Delivery Multimedia Integration Framework): DMIF, Quality of Service (QoS) özellikli multimedya içerikli yayınları destekleyen is oturum düzeyli(Session Level) bir protokoldür. Özelliği aktarım teknolojisine ilişkin ayrıntıları uygulamadan gizlemesi ve bu şekilde şebekeden bağımsız bir multimedya dağıtım çerçevesi sağlamasıdır.

DMX (Digital Music Express): Bir müzik kanalı.

DN (Distinguished Name): ODI Directory (X.500) rehberindeki bir kaydın global yetkili kuruluş ismi.

DNS (Domain Name System): İnternette kullanılan dağıtılmış isim / adres sistemi.

DNR (Dynamic Noise Reduction): Ses yayınında dinamik gürültü giderme (ses iyileştirme) sistemi..

Dolby: Dolby A, B, C, ve Dolby SR , özellikle analog sinyallerin kayda alınması sırasında oluşan "hiss" sesi gibi istenmeyen frekansları azaltmak ve sinyalin gürültüye oranını düşürmek üzere kullanılan elektronik işlemlerdir.

Dolby Pro Logic: Sinemalardaki gibi çok kanallı ses üreten dört kanallı(sol, sağ, merkez, arka) ses sistem. Sesin konumlarını tanımlamak için ses sinyalini aktif olarak çözer.

Domain: (*Alan ismi*) İnternette isimlendirme hiyerarşisinin bir kısmıdır. Sentaks bakımından bir internet alan ismi birbirinden noktalarla ayrılan bir kısım isimler(etiketler) dizisinden oluşur. OSI'de "domain" (alan ismi) genellikle **MHS Private Management Domain (PRMD)**, ve **Directory Management Domain (DMD)** 'de olduğu gibi kompleks bir dağıtım sisteminin idari partisyonu olarak kullanılır.

Doppler-aiding: (*Doppler yardımı*) Uydu alıcısının GPS sinyalini düzgün şekilde izleyebilmesi sağlamak için ölçülen doppler kaymasını kullanan bir sinyal işleme stratejisidir. Bu şekilde hız ve konum ölçümleri daha daha hassas olur.

Doppler effect: Gönderen ve alıcı taraf arasında birbiri görece fiziksel hareketleri nedeniyle yayınlanan ile alınan frekans arasında oluşan frekans kayması.

Doppler-shift: (*Doppler Kayması*) Bir sinyalin frekansında, verici ve alıcı cihazlar arasındaki göreceli hareketten kaynaklanan farkedilebilir değişikliktir.

DOR (Default Override Records): Standart değerler tablosu.

DORSY (Dropout Reduction System): Digital yayın için bir iyileştirme sistemi.

Dotted Decimal Notation: 10 tabanına göre yazılan dört tane 8 bitlik sayı ile aralarındaki noktalardan oluşan 32 bitlik tamsayınının sentakssal(sözdizimsel) ifadesidir.

Downconverter: (Altdönüştürücü) Alçak frekansa dönüştüren frekans ici. Konvertör. **Fixed Satellite Service (FSS)** sabit uydu hizmeti televizyon alıcısında sinyalleri tipik olarak 4 - 12 GHz olan mikrodalga sahasından daha kolay kullanıldığı temelbant (**BB**) ya da arafrekans (**IF**) 70-MHz bölgesine dönüştüren cihaz..

Downlink: (*İniş yolu*) Sinyalin uydudan alıcının antenine doğru olan yolu. Bir uydudan alma, almaya yarayan çanak. Aşağı doğru olan bağlantı. Uydudan yere yapılan aktarım. İki yönlü uydu haberleşme bağlantısının uydudan yere doğru olan yarısı.

DPCM: Resim içerikleri oldukça benzer iken bu işlem sadece resimde nelerin değiştiği bilgisini aktarmakta kullanılır.

DPL (Direct programming lines): Eğer bir smartkarttaki eeprom doğrudan kartın kontaklarıyla bağlantılı ise o eeprom işlemciden bağımsız olarak programlanabilir. Durum böyle iken bu doğrudan bağlantılara direct programming lines (doğrudan programlama hatları) denir. DPL sadece SMD veya HMD kartlarda bulunur. Goldwafer'lerde DPL yoktur ve o nedenle karttaki eeprom'un programlanabilmesi için daima işlemci(PIC) çipinde bir loader(yükleyici) dosyası bulunması gerekir.

DPSC (Digital Pirate Satellite Card): Korsan digital yayın kartı. Bu kartlar içinde çalışır durumdaki anahtarlarıyla satılır. Çok sayıda yayıncının buketinin çalışan anahtarlarını içeren kartların fiyatları yüzlerce Euro olabilir. Kartlarda genellikle belirli bir sürenin sonunda çalışmaz hale gelmelerini garanti edecek zamanlama rutinleri bulunur. Ancak kartlar vaktinden önce yayıncının gönderdiği **ECM** saldırılarının sonucu olarak da kapanabilir.

DQPSK (Differential Quadrature Phase Shift Keying): Her taşıyıcının ardışık modülasyon sembollaeri arasındaki faz dönümünün kodlanmasından ibaret olan bir modülasyon prensibi.

Drift: (*Frekans kayması*) Osilatör frekanslarında meydana gelen karasızlık.

Drift Orbit: Jeosenkron yörüngeye atılan yeni bir uydu önce genellikle varacağı yörüngeye hafifçe altında veya üstünde bir yere bırakılır. Sonra yavaş yavaş yörüngeye süzülür. Uydu bu arada Hohmann Transfer kullanılarak geçici olarak enterferansa neden olmadan testlerinin yapılabileceği farklı bir noktada durdurulabilir. Sonra esas yerine kaydırılır.

DS-3 (T3 Channel): Kuzey amerikada 45.304 Mbps hızında haberleşmede kullanılan bir digital kanal..

DSA (Directory System Agent): Rehber enformasyon tabanının bir kısmı için X.500 Rehber Servisini sağlayan bir yazılımdır. Genel olarak her DSA bir tek teşkilat veya teşkilat biriminin rehber bilgilerinin sağlanmasından sorumludur.

DSE (Digital Service Encoder)

DSF (Deutsche Sport Fernsehen): Alman Spor tv kanalı

DSI (Digital Speech Interpolation): Telefon sinyal gönderiminde bir yöntem. konuşmanın vaktin %40 ında yapıldığı prensibine dayanarak verimi 2.5 - 3 kat arttırır.

DSM-CC (Digital Storage Media - Command and Control):

DSM-CC IS U-N (DSM-CC International Standard User to Network):

DSM-CC U-U (DSM-CC User to User):

DSP (Digital Signal Processor): Sayısal sinyal işlemcisi. Çok yüksek hızlarda kayan nokta matematiksel işlemleri yapmak üzere geliştirilmiş bir donanımdır. Diğer birçok şeyin yanısıra DSP donanımı ses ve görüntü sinyallerinin gerçek zamanlı sıkıştırma ve açma işlemleri için kullanılabilir.

DSR (Digital Satellite Radio): ilk digital uydu radyosu (DFS, Kopernikus üzerinden)

DSS (Digital Satellite System): Dijital uydu sistemi.

DSS (Data Segment Synchronization): Veri kısmı eşlemesi.

DSU (Data service unit): Data servis ünitesi. Digital yayında bir DTE cihazının fiziksel arayüzünü T1 veya E1 türü bir telekom şebekesi hattına uyumlandırmakta kullanılan cihaz. Ayrıca sinyal zamanlaması da DSU da yapılır. . DSU çoğu zaman bir CSU ile birlikte kullanılır (yukarıya bakınız) ve adı CSU/DSU olarak geçer.

DTH (Direct-To-Home): Doğrudan uydudan eve yayın - Amerikan Federal Haberleşme Komisyonu (FCC) tarafından uydu televizyon ve yayın endüstrilerine ilişkin olarak kullanılan resmi terim. Prensipte olarak DTH için herhangi frekans bandı olabilir, ancak şu anda C bandı ve Ku bandı kullanılmaktadır.

DTT (DTTV, Digital Terrestrial Television) Karasal Dijital Televizyon, Dijital yersel televizyon. Yerden yapılan TV yayınlarının dijital teknolojide olanı. Bu sayede SDTV(Standart Dijital Televizyon), EDTV(Geliştirilmiş Dijital Televizyon) ve HDTV(Yüksek Tanımlı Televizyon) görüntü yayınları (AC-3, Dolby Dijital Surround gibi) geliştirilmiş ses özellikleriyle uydudan veya kablo TV'den yerine küçük bir antenle evlerden alınabilecek şekilde yersel olarak gerçekleştirilmektedir. Kuzey Amerikada karasal Dijital Televizyon için kullanılan teknoloji ATSC, Japonya'da ISDB-T ve Avrupa'da DVB-T 'dir. Dünyanın birçok bölgesinde henüz hangi teknoloji kullanılacağı kesinleşmiş değildir.

DTV (Digital Television): Sayısal televizyon .

DUA (Directory User Agent): Rehber kullanıcıya adına X.500 Rehber Servisine erişen yazılım. Rehber kullanıcıya bir gerçek kişi veya bir yazılım unsuru olabilir.

Dual channel mode: İki farklı program içeriğinin(örneğin iki dilde yayın) bir tek ses bit akıntısının içine kodlandığı ses modu. Kodlama işlemi stereo'dakinin aynıdır.

Dual Feedhorn: (*Çift Feedhorn*) Hem yatay hem düşey polarizasyonlu işaretleri almak üzere kombine edilmiş besleme elemanı.

Dual Spin: (*Çift döndürme*) Yeryüzünden yüksekliğini sabit tutmak üzere uydunun ana gövdesi döndürülmektedir. Anten grubu ise bir motor ve yatak sistemi ile bakış yönünü sürekli yeryüzüne doğru tutacak şekilde ters istikamete döndürülür (despun). Bu şekilde uydunun yeri ve antenin yönünün stabilize edilmesi (sabit tutulması) işlemine "çift döndürme" denir.

Dual-feed: (*İkili besleme*) Double Feed Empfang. Sabit bir çanak üzerinden birden çok uydunun yayınlarını almak üzere 2 veya daha fazla LNB'li anten sistemi.

Dual-LNB: (*Dual-LNC*) Her iki polarite için (V/H) ayrı çıkış uçları bulunan LNB.

Dumb Terminal: Sadece bir ana bilgisayarla bağlantı halinde çalışabilmek üzere tasarlanmış olan cihazlar kastedilir. Bu terminaller tüm klavye tuşlamalarını ana bilgisayara aktarır ve tüm ekranda gösterilecekleri de ana bilgisayardan alırlar. Ana bilgisayar olmadan çalışamazlar.

Duplex Transmission: Gönderici ve alıcı istasyonlar arasında heriki taraftan da aynı anda gönderme yapılabilmesi imkanındır.

DVB (Digital Video Broadcasting): Digital görüntü yayını standardı. Digital ses yayını için **DAB** telefon için **ISDN**, **GSM**, **DECT** kullanılışı gibidir. Digital Video Broadcast, Avrupa MPEG standardıdır. Aktarımın cinsini belirtmek üzere (DVB-S=satellite(uydu), DVB-C=cable(kablotv), DVB-T=terrestrial(karasal), gibi) bir harf eklenebilir.

DVC (Digital Video Compressor): Digital görüntü sinyali sıkıştırma kodlayıcısı.

DW TV (Deutsche Welle Television): Alman tv kanalı.

Dynamic: Genlik veya frekansı değişmekte olan sinyalleri ifade etmek için kullanılır. Bir ses sinyalinin genlik veya frekansındaki değişmelerin alt ve üst sınırları arasındaki saha için de Dynamic range (dinamik saha) ifadesi kullanılır.

Dynamic positioning: Kinematic Positioning terimine bakınız.

Dynamic Range: Bir görüntünün kullandığı renk paletini tanımlanmış belirli bir sahanın içine oturmaya zorlayan bir görüntü işleme fonksiyonu. **Hot Signal** terimine de bakınız.

Dämpfung (Attenuation): Sinyal kuvvetindeki zayıflama zayıflatma (Alm.)

E1 Avrupada yaygın olarak kullanılan ve 2.048 Mbit/s.hızda data taşıyabilen geniş alan veri aktarma tesisi..

E3 Avrupada yaygın olarak kullanılan ve 34.368 Mbit/s.hızda data taşıyabilen geniş alan veri aktarma tesisi.

E-mail: (e-mektup) Elmek. Elektronik mektup. Bir bilgisayardan uzaktaki bir bilgisayara gönderilen elektronik mesaj.

EAR (European Academic Research Network): BITNET teknolojisi kullanarak Avrupadaki üniversiteler ve araştırma laboratuvarlarını birbirine bağlayan bir ağ.

EBN (European Business News): Avrupa iş dünyası ve borsa haber kanalı

Earth: Yeryüzü. Dünya.

Earth Station: (Yer İstasyonu) Uydu yayınlarını almakta kullanılan istasyonlar. Bir uydudan gönderilensinyalleri almak üzere kullanılan ve anten, düşük gürültü yükselticisi (**LNA**) , aşağı dönüştürücü ve alıcı

elektroniğinden oluşan sistemi ifade eder. Tv yayını almak için kullanılan yer istasyonu antenleri 0.2 foot - 12 foot (65 - 370cm) arası çaplarda olurlar. Uluslararası heberleşmede kullanılanlar ise bazen 100feet (30metre) kadar çapta olabilmektedir. Bugün **INTELSAT** haberleşmesi için kullanılan anten çapları tipik olarak 13-18 metre(40-60feet) boyutlarda olmaktadır.

EBONE (European Backbone): Avrupa Omurgası. Avrupa çapındaki şebeke omurgası servisidir.

EBU (European Broadcasting Union): Avrupa Yayın Birliği

Eccentric Anomaly (E): Newton'un eşitliklerinin eliptik hareketle entegrasyonunda kullanılan yardımcı açıdır. E açısı ana eksen ile elipsin merkezinden elipsin etrafına geçirilmiş daire üzerindeki bir Q noktasına olan doğru arasındaki açıdır. Burada Q noktası uydunun, elipsin küçük eksenine paralel bir doğru boyunca olan projeksiyonudur.

Eccentricity (e): Yörüngeyi tanımlayan sabittir. Eliptik bir yörünge için: $e = c/a$ olur. Burada "c" bir odak noktasından elipsin merkezine olan mesafedir, ve "a" ana eksenin yarısıdır, "e" ise sıfır ile bir arasında değişir

Echo Canceller: (*Eko giderici*) Uydu telefon hatlarında yansıma(eko) etkisini azaltan veya yok eden elektronik devre. Eko gidericiler büyük ölçüde demode olmuş olan eski eko bastırıcıların yerine kullanılmaktadır.

Echo Effect: (*Eko etkisi*) Bir hoparlörden çıkan sesin zaman gecikmeli olarak elektronik yansıması. Bu günkü digital eko gidericilerle bu büyük ölçüde yok edilebilmektedir.

Echo suppression: (*Eko bastırma*) Deniz teknesi, seyyar terminaller gibi bir haberleşme kanalındaki yansıyıp geri dönüp gelen herhangi sinyalin bastırılması, yok edilmesidir.

Eclipse: (*Eklips*) Güneş/Ay tutulması. Uydunun yeryüzü ile güneşin ya da yeryüzü ile ayın tam arasından geçtiği an.

Eclipse Protected: (Güneş/Ay tutulması korumalı) Güneş/ay tutulması sırasında çalışır durumda kalabilen transponderler bu özelliğindedir.

Ecliptic: Yeryüzünün güneş etrafındaki turunun oluşturduğu düzlem.

ECM (Electronic Counter Measure): Korsan izlemeye karşı elektronik önlemler.

ECM (Entitlement Control Message): Bireysel dekoder cihazlarının hedef gözeterek kullanıma açılması kapatılması işlemi komutu.

ECMA (European Computer Manufacturers Association): OSI için büyük ölçüde standartlaştırma çalışmaları yapmış olan bir bilgisayar imalatçıları grubu.

EDL (Edit Decision List): Edit işlemi sırasında kullanılan ve elle veya bilgisayarla üretilerek görüntüyü detaylandırma sahnelerinde kullanılan yerler listesi.

Edit Control: Çeşitli edit fonksiyonlarının cihaz tarafından kontrolünü sağlayan ve video donanımı üzerinde bulunan iletişim bağlantıları. Control-L terimine de bakınız.

EDTV (Extended Definition Television): 6 ila 8 Mbit/s veri hızında olup ITU R-601 a göre yapılan yayınlar.

EDTV (Emirates Dubai Television): Birleşik Arap emirlikleri Dubai televizyonu.

EEO (Extremely Elliptical Orbit): Aşırı eliptik yörünge.

EFF (Electronic Frontier Foundation): Bilgisayarların haberleşme ve bilgi dağıtımında gittikçe artan şekilde kullanımının toplum üzerindeki etkilerinden kaynaklanan sosyal ve hukuki konuları ele almak üzere kurulmuş bir vakıf.

EGP (Exterior Gateway Protocol): İki seviyeli bir internet sisteminde gateway'lerin kullandığı seviyelendirilebilir yönlendirme protokolü.

EI (Encoder Interface): Esas olarak UC 'ler tarafından enkoder ile iletişim kurmak için kullanılan EI kartları kastedilmektedir.

EIRP (Equivalent Isotropic Radiated Power): Effective Isotropic Radiated Power'da denir. Etkin Yayın Gücü -Bir uydunun herhangi bir yerden alınan sinyal siddetinin ölçü birimi. Bir antenin yönlendirilmiş olduğu doğrultuda yaydığı etkin güç. Bu güç verici gücü ile anten kazancının çarpımına eşittir. Bu terim uydudaki verici anteninden çıkan sinyalin yada gönderici yer istasyonu anteninden çıkan sinyalin kuvvetini ifade etmek için de kullanılır. Ve C/N ve S/N buna göre belirlenir. dBW cinsinden gönderilen gücün değeri, transponderin çıkış gücü çarpı verici uydu anteninin kazancı olarak ifade edilir.

EIT (Event Information Table): Olay dizisi bilgi tablosu.

El / Az (Elevation / Azimuth): Kalkış açısı ve yerel açının ayrı ayrı ayarlanabilmesine imkan veren anten mountu tipi için kullanılır.. **Az / El.**

Elevation: (*Elevasyon*) Elevation - Elevasyon. Kalkış(yükseltme) açısı. Bir uydunun bulunduğu doğrultunun yere paralel bir düzlemle yaptığı açı. Bir antenin alış yolunun yatayla yaptığı açı. Antenin haberleşme uydusuna yönlendirmek üzere yerden yukarı doğru kalkış açısı. Anten ufuk çizgisini hedef almışsa kalkış açısı sıfırdır. Eğer bulunduğu noktanın tam tepesine doğru bakarsa elevasyon 90 derece olur.

ELINT (Electronic Intelligence): Elektronik istihbarat.

ELV (expandable launch vehicle) Uzanabilir, uydu yerleştirme aracı.

EMM (Entitlement Management Message): Bireysel dekoder cihazlarının sinyal çözme durumlarının kontrolü için gönderilen bilgiler.

Encapsulation: Katman gözetim protokollerde kullanılan bir tekniktir. Her katmanda bir üst katmandan gelen protokol veri birimi (**PDU**) tarafından başlık bilgileri eklenir.

Encode/Decode: (*Kodlama/Açma*) Video sinyalinin RGB unsurlarının alınıp kompozit video sinyaline dönüştürülmesi veya bunun tersi yönde gerçekleştirilen işlem.

Encoder: Bir sinyali alıcı tarafından sadece özel bir çözücü kullanarak izlenebilecek şekilde elektronik olarak me işlemi için kullanılan cihaz.

Encrypte: (*Şifreleme*) Bir mesaj veya dosyanın içeriğini alıp, elinde anahtar veya kodu olmayan hiçkimsenin okuyamayacağı şekilde karıştırma işlemi. Gerekli anahtar kod ise şifrelenmiş dosya veya mesajı açmayı mümkün kılar.

Encryption / Decryption: (*Şifreleme/Çözme*) Şifreleme bir görüntü ve/veya ses sinyalinin orijinal halinden başka bir hale dönüştürülmesi işlemidir. Çözme ise şifreleme işleminin tersi yapılarak sinyalin eski haline getirilmesidir.

End system: OSI protokollerinin tüm yedi kademesinin içinden geçerek haberleşebilme yeteneğine sahip bazı uygulama işlemlerini içeren bir OSI sistemidir.

End user: İş istasyonu üzerindeki uygulamaları gerçekleştiren insanı kastedmek üzere kullanılır.

Energy Dispersal: FM sinyalin tepe gücünü mevcut transponderin band genişliğine yayarak yersel haberleşme sistemleri ile karışma potansiyelini azaltmak üzere, modülasyon öncesi bazbant sinyaliyle birlikte oluşturulan düşük frekanslı bir dalga şekli . Aktarılan sinyaldeki sistematik düzenlerin istenmeyen muntazamlığa yolaçması olayını azaltmak üzere veri bitlerinin tamamlanmasında deterministik seçmeci yöntemler içeren bir yöntem.

ENEX (European News Exchange): Avrupa haber değişim / paylaşım sistemi

ENG (Electronic News Gathering): Elektronik haber toplama sistemi

Ensemble: Aktarılan sinyal (örn. multipleks) . Alınan ve işlem gören eses sinyal topluluğu. Genellikle çeşitli yayınlar ve veri hizmetlerini içerir.

Entity: Bir tek bilgisayar sisteminin içindeki katman işlevlerini gören, alttaki katman birimine erişen ve yerel servis erişim noktalarında üstteki katman birimine gerekli hizmetleri sağlayan katman protokol makinası için OSI terminolojisidir.

EOC (Edge of Coverage): Kapsama alanı sınırı. Bir uydunun tanımlanan hizmet alanının sınırı. Çoğu zaman EOC ile kastedilen hüzme merkezindeki sinyal seviyesinin 3dB aşağısıdır. Ancak yine de -3dB noktasının ötesinden yayın alınabilir.

EOL (End of Life): Bir uydunun ömür sonu.

EPG Electronic Program Guide/(elektronischer Programmführer): Elektronik program rehberi.

Ephemeris: Kullanıcıya veri mesajının içinde iletilen, mevcut uydu konumuna ilişkin öngörülerdir.

Ephemeris Errors: Bir GPS uydusu tarafından iletilen ephemeris verilerinin içinde bulunan hatalar. Bu hatalar farksal düzeltme yöntemleriyle giderilebilmektedir.

Ephemeris Time (ET): Çok yüksek hassasiyetli atom saatleri ile ölçüm yapıldığında yeryüzünün dönme periyodunun çok küçük düzensizlikler gösterdiği anlaşılmaktadır. Dünyanın dönme periyodundan bağımsız hale gelebilmek için Ephemeris zamanı devreye sokulur. Bu zaman ayın gözlenen hareketlerinden hesaplanır. Pratikte **ET** ile Universal Time (**UT**) arasındaki farklılıklar ihmal edilebilmektedir. İki arasında mutlak fark son yüz yıl için yaklaşık 60 saniye kadar olmaktadır.

Epoch: Referans olarak seçilen tarih ve saattir. Zaman bu tarihe göre ölçülür. Belirli yörüngesel unsurlar bu belirlenmiş olan epok için geçerli olur.

Equalization (*Dengeleme*) Egalize etme

Equatorial Orbit Dünyanın ekvatoruna paralel bir düzleme sahip olan bir yörüngedir.

Equinox: (*Ekinoks*) Dünyadan bakıldığında güneşin ekvator uzayını kesiyor görüldüğü andır. Bu yaklaşık 21 martta ilkbahar ekinoksu, 22 eylülde de sonbahar ekinoksu olarak gerçekleşir.

ERF (Evangeliste Rundfunk Fernsehen): Alman hıristiyan evangelist televizyon kanalı

Erhebungswinkel: (alm.) Elevation. Elevasyon, Kalkış açısı.

Error detection / correction: (*Hata bulma / düzeltme*) Gönderilen, alınan bir sayısal yayında aktarma sırasında oluşabilecek hataları otomatik olarak bulmak ve düzeltmek üzere geliştirilen sistemler.

ES (Earth Station): Yer istasyonu.

ES (Elementary Stream): Temel Dizi. Ses ve görüntüye ait kodlu veri akımı. Gönderici MPEG-4 Terminalinde tek bir üreticiden kaynaklanan ve tek bir **MPEG-4** alıcıda (örn. bir **AV** objesi veya kontrol birimi) sonlanan bir veri dizini.

ESC (Egyptian Satellite Channel): Mısır devlet uydu tv kanalı .

ES-IS: Uç sistem ile ara sistem arasındaki protokol. **Router** tanıma ve adres bulma konularında kullanılan OSI protokolüdür.

ESA (European Space Agency): Avrupa Uzay ve Havacılık ajansı.

ESC (Engineering Service Circuit): Sistem bakımı , koordinasyonu, ve genel sistem bilgi dağıtımını amaçlarıyla yer istasyonu, yer istasyonu arası veya yer istasyonu ile operasyon merkezi arasındaki haberleşmeyi sağlayan 300-3,400 Hertz konuşma sesi artı teleprinter(teletype) (S+DX) özelliğindeki kanal. Analog (FDM/FM) sistemlerinde bu amaçlar için iki adet S+DX kanalı bulunur. Bazbandın 4,000-12,000 Hertz lik kısmında bulunurlar. Digital sistemlerde ise 32 yada 64 Kbps digital sinyale dönüşük olarak kullanılan bir veya iki kanal yer istasyonu digital trafiğinin digital bit akıntısının içine katıştırılmış olarak bulunurlar. . Modern ESC cihazları her türlü analog digital kombinasyonu uydu taşıyıcı sinyallerine uyum sağlar ve yerel aktarma merkezinin yüzeysel bağlantılarının da aktarmalarını yapabilir.

ESC (Engineering Service Circuit): 300-3,400 Herz frekansında olan ve ses artı teleprinter (S+DX) sinyalinden oluşan kanaldır. Yer istasyonlarının birbirleriyle ve operasyon merkeziyle sistem bakımı, koordinasyon ve bilgi paylaşımı amaçlarıyla yaptıkları haberleşme için kullanılır. Analog (FDM/FM) sistemlerinde bu amaçla kullanılabilen ve temelbandın 4,000-12,000 Hertz kısmında olan iki S+DX kanalı bulunur. Digital sistemlerde ise 32 veya 64 Kbps digital sinyale dönüştürülen ve yer istasyonunun bit katarı trafiğinin içine katıştırılan bir veya iki kanaldan oluşur. Şimdiki ESC cihazları ise herhangi analog ve digital uydu taşıyıcı sinyali ile veya yerel santralla kurulan backhaul yersel linkleriyle bağlanabilecek özelliktedir.

ESM (Elementary Stream Map): Temel Dizi Haritası.

Estimated Time Enroute (ETE): Şu andaki hızınızla hedefinize varmanız için gereken süre.

Estimated Time of Arrival (ETA): Hedefinize varış saatiniz.

ET1 (Elliniki Tileorassis 1): Yunanistan 1 nolu devlet tv kanalı.

Ethernet: Xerox Corporation tarafından icat edilmiş olan ve Xerox, Intel ve Digital Equipment Corporation şirketlerinin birlikte geliştirdikleri bir protokoldür. Ethernet şebekeleri CSMA/CD kullanırlar ve 10Mbps hızında olarak birçok kablo tipinde çalışırlar.

ETI (Ensemble Transport Interface): Veri topluluğu aktarım arayüzü. Veri topluluğunun sağlayıcısı ile aktarım şebekesi arasında tüm DAB topluluğunu herbir verici cihaza aktarmak üzere bulunan arayüz.

ETS (European Telecommunication Standard): 1994 sonlarında ETSI tarafından EUREKA - 147 DAB avrupa standardı olarak kabul edildi. DAB konusunda havadaki yayın sinyalinin sahip olması gereken teknik ayrıntılarını tanımlayan belge ETS 300 401 dir. Bu belge de 774 ve 789 sayılı ITU - Tavsiyelerinin getirdiği genel sistem ve servis gereklerine dayalıdır.

ETSI (European Telecommunications Standards Institute): Avrupa iletişim standartları enstitüsü.

EUM (Electrical User Manual): Kullanım el kitabının cihazın içinde bulunan elektronik versiyonu. Ayrıca kitaba gerek kalmaz. Daima orada var olduğu için kullanımı çok kolaylaştırır.

EUNET: Orijinal ismi European UNIX Network'dür. Şimdi ise avrupanın büyük bir internet servis sağlayıcısı olmuştur.

EUTELSAT (European Telecommunications Satellite Organization): Avrupa Haberleşme uyduları teşkilatı şirketi. Merkezi Paris'tedir. Tüm Avrupa ile Kuzey Afrika ve Orta Doğunun belirli bölgeleri için uydu şebekesi sağlar.

EUUG (European UNIX Users Group): Avrupalı UNIX kullanıcıları grubu. Şimdiki ismi EurOpen 'dir.

Eurocrypt: MAC yayınların çoğunda kullanılan SmartCard'lı bir şifreli yayın sistemi.

EWOS (European Workshop for Open Systems): Avrupanın OSI yürütme atölyesidir.

Expansion Slot: Genişleme yuvası. Bir bilgisayarın yeteneklerini arttırmak üzere ilave giriş çıkış bordları takılabilen kısmıdır.

Extended IF: Uydu alıcısının tüner kısmının universal, triple(üçlü) veya quattro(dörtlü) bantlı LNB lerce sağlanan tüm frekans bandını tarayabilmesini sağlayabilmek üzere IF ayar sahasının (950-2.050 MHz) aralığına genişletilmesi.

Even Field: Geçmeli taramada sadece tek ve çift numaralı satırlardan oluşan resim.

F (Flight): Örneğin Eutelsat 2F1 derken, Uçuş seferi. Kaçınıcı fırlatma olduğu.

F-Connector: (F - konnektör.) F-Connector - LNB ler ve uydu alıcılar arasındaki kablolarda yaygın olarak kullanılan vidalı tip bağlantı ucu

f/D Ratio: (f/D oranı) Bir parabolik(çanak) antenin odak uzaklığının çapına oranı. Antenin derinliğini gösteren bir ölçü. Bu değer büyüdükçe çanak daha düz, küçüldükçe daha çukur olur.

FAP (Facial Animation Parameters): Yüz canlandırma parametreleri.

FARNET (Federation of American Research Networks): ABD araştırma şebekeleri federasyonu.

Fast Ethernet: (*Hızlı Ethernet*) Category 5 çiftli bükülü fiber optik kablo kullanarak 100 Mbps hızı destekleyen yeni bir Ethernet standardı.

FBA (Facial and Body Animation): Yüz ve beden canlandırma..

FCC (Federal Communications Commission): 1934 tarihli Haberleşme yasası ilkelerine göre eyaletler arası haberleşme kurallarını düzenleyen Amerikan federal haberleşme komisyonu. Komisyon başkanı devlet başkanı tarafından atanır ve senato tarafından onaylanır. Komisyon 5 kişiden oluşur.

FDDI (Fiber Distributed Data Interface): Yeni ortaya çıkmakta olan yüksek hızlı şebeke standardı. Bu sistemin taşıyıcı ortamı Fiber optik ve topolojisi çift bağlantılı ters dönüşlü **Token Ring**'dir. FDDI şebekeleri genellikle turuncu renkli fiber kablolarla tanınırlar. *FDDI* protokolü geleneksel bakır kablolarla da çalışabilecek şekilde benimsenmiştir.

FDM (Frequency Division Multiplex): Frekans bölmeli çoklama.

FDMA (Frequency Division Multiple Access): Frekans bölmeli çoklama (**FDM**) erişimi. Aynı transponderde olup herbir uplink için farklı frekans dilimleri ve bant genişlikleri tahsis edilen, birden çok sayıdaki taşıyıcının kullanıldığı düzenleme. Genellikle frekans modülasyonu ile birlikte kullanılır. Bu metodla herbiri farklı bir (kendine ait) frekans kullanarak birçok istasyon aynı transponderi kullanabilir.

FDP (Facial Definition Parameters): Yüz tanımlama parameteleri.

FEC (Forward Error Correction): İleri doğru hata giderme. Digital sinyallerin içine fazlalık bilgi sinyalleri eklenir. Amaç aktarma sırasında oluşabilecek tipik hataları tanıyıp düzeltebilmek. Hataların belirlenip düzeltilmesini sağlamak üzere digital sinyale kaynağında özel bazı kodlar eklenir.

Federal Radionavigation Plan (FRP): ABD'de kongrenin kararı üzerine Savunma (**DoD**) ve Ulaştırma (**DoT**) bakanlıklarınca ortak olarak yürütülen ve amacı federal kamu bütçesiyle yapılan radyo seyrüsefer sistemlerinin yarattığı frekans kirliliği ve çakışmaların önüne geçmek olan plandır. FRP, ABD hükümetinin sağladığı radyo seyrüsefer hizmetlerinin plan ve politikalarını çizebilecek şekilde tasarlanmıştır.

Feed: (*Aktarma*) /, (*feedhorn*). LNC için kullanılabildiği gibi daha çok uydudan canlı yayın aktarımı (reportaj v.s.) için kullanılmaktadır. (Newsfeed'in kısaltılmışı gibi). Bu terimin uydu haberleşmesi alanında en az iki anahtar anlamı var. Birincisi bir dağıtım merkezinden yayınların gerekli yayın merkezlerine aktarılması anlamındadır. İkincisi ise antenin sinyal besleyen kısmıdır ki bu da sadece bir **feedhorn**'dan ibaret olabildiği gibi ikincil yansıtıcı ve dalga kılavuzlu feedhorndan oluşan bir sistem de olabilir.

Feedhorn: Kısaca "**Feed**" denilen, ve antenden gelen mikrodalga sinyallerini süzerek **LNB** ye besleyen parça. Uydu anten sisteminin anten tarafından yansıtılan sinyallerden yanlış gelenleri ayıran kısmıdır. Parabolik antenin tam odak noktasına yerleştirilir. Uydu tv alıcı antenin ana yansıtıcı yüzeyinden aldığı sinyalleri düşük gürültülü yükseltici (**LNA**) ya besleyen parçasıdır. Günümüzde çoğu zaman LNA + Downconverter + Feedhorn = **LNBF** olarak bulunur.

Fiber Optic Cable: En ortasında cam nüvesi olan, etrafında plastik katmanlar bulunan, ve verileri elektriksel yolla değil, ışıkla iletmekte kullanılan kablodur. Daha çok bilgiyi daha uzun mesafelere taşıyabilme yeteneğine sahiptir.

Field: (Alan) TV ekranındaki, 652 satırdan oluşan tam bir resmin 312.5 satırlık yarısı. İki tane alan üst üste geçtiğinde tam bir resim çerçevesi (frame) meydana getirir.

FFT (Fast Fourier Transformation): Bir sinyalin Fourier Dönüşümünü etkili şekilde hesaplamaya yarayan algoritma..

FIC (Fast Information Channel): Bir multipleksin veri servis unsurlarını, opsiyonel servis bilgilerini ve tüm konfigürasyon bilgilerini içeren aktarım çerçevesi kısmı.

FIDC (Fast Information Data Channel): FIC kanalının "paging" türü sesle ilgisi olmayan hizmetlere tahsis edilmiş kısmı.

File Server: (Dosya Sunucusu) Sunucu. Bağlı olduğu şebekede öncül dosyaları ve uygulamaları içinde bulunduran ve gerek duyuldukça bunları şebekedeki diğer bilgisayarlarla paylaşan bir bilgisayardır. Eğer bir dosya sunucusu sadece bu göreve tahsis edilmişse, bir istemci/sunucu şebekesine bağlıdır. Bu tür bir şebeke tipi örneği Novell NetWare 'dir. Öte yandan peer-to-peer olarak tanımlanan türde bir şebekedeki her bilgisayar bir dosya sunucusu olarak görev yapabilir. Peer-to-peer şebeke tipinin örnekleri olarak da LANtastic ve Windows for Workgroups verilebilir.

File set: Bir Smartkartın programlanabilmesi için gereken tüm anahtarlar ve yazılımlardan oluşan komple bir dosya takımıdır. Dosya takımının nasıl düzenlendiği içine yükleneceği SmartKart'ın tipine bağlıdır. Örneğin PIC card'lar için bir dosya takımı 2 dosyadan oluşur. (PIC dosyası ve eeprom dosyası). **Funcard** ve Jupiter kartlar gibi **AVR** tipi kartlarda dosya takımı 2 veya 3 dosya olabilir (işlemci için bir flash dosyası, bir harici eeprom dosyası ve bazen bir dahili eeprom dosyası).

Filter: (*Filtre*) Süzgeç.

Fingerprinting: Video sinyalinin aktif kısmında alıcı dekoder cihazının birim adresini görünür veya görünmez şekilde sunmaktır. Bu teknik eğer alınan bir görsel malzeme kaydedilmiş ve daha sonra da oynatılmış veya dağıtılmış ise bunu yapanı bulabilmek için kullanılmaktadır.

FIPS (Federal Information Processing Standard): Federal Bilgi İşleme Standardı.

Firewire: Kameralar, edit sistemleri ve bilgisayarlar gibi digital video donanımları arasındaki aktarımlar için geliştirilmiş yüksek hızlı bir iletişim protokolü.

Firmware: Alıcı cihazın işletim sistemi yazılımı kastedilir.

Fische (Sparklies): Çapak. Almancada. Zayıf alınan(analog) yayının görüntüsündeki çapak için kullanılır..

FIX (Federal Internet Exchange): Federal İnternet Santralı. Kuzey Amerikanın hükümet internetleri ile internet arasındaki bağlantı noktası.

Fix: Enlemi, boylamı (yada grid konumu) , yerden yüksekliği, günü ve saati ile belirlenen tek bir konum için kullanılır.

Fixed Key: Yayının tüm **DigiCipher** dekoderlerinin bilebileceği bir anahtarla kilitlendiğine dair bir şfreleme tanımı. Herhangi DigiCipher dekoderi bu yayını alabilir.

Flame: Bir konuda hararetle görüş belirtme veya birşeyi eleştirme. Özellikle haber veya forum gruplarına postalanan ve başkalarını alevlendirebilecek mahiyette yazılan mesajlar için kullanılır.

Flat panel display: (Düz panel ekran) Katot ışınlı resim tüpü olmayan, Sıvı Kristal(LCD), Plasma ve benzeri teknolojilerle üretilmiş olduğu için kalınlığı çok az olan ekranlar için söylenir. Yassı ekran.

FlexMux layer: (Flexible(content) Multiple) Temel Veri Akıntı (**ES**) katmanı ile TransMux (AktarmaÇoklama) katmanı arasında bir mantıksal **MPEG-4** sistemleri katmanı. **AL-PDU** (adaptasyon katmanı Veri protokol birimleri) içinde paketlenmiş bir ya da daha çok temel katmanı tek bir FlexMux akıntısı içine katıştırmakta kullanılır.

FlexMux stream: Bir **TransMux** kanalı içinde akmakta olan bir yada daha çok **FlexMux** kanallarından kaynaklanan bir protokol veri birimi dizisi.

Flicker: (*Kırpışma*) Görüntü parlaklığının gözle farkedilir süre ve şiddette değişimi.

FM (Frequency Modulation): Frekans modülasyonu(kipleme). Bazbant sinyalinin taşıyıcı dalgasının frekansını değiştirdiği modülasyon(kipleme) metodu. Modüle eden sinyalin genliğindeki değişmelerin taşıyıcı dalğanın frekansını doğrudan değiştirdiği modülasyon tipi..

FM Threshold: (*FM eşiği*) Gelen video taşıyıcı sinyalinin içinden iyi kalitede bir televizyon resminin alıcı cihazdaki demodülatör devreleri tarafından bulunup çıkartılabilmesi için giriş sinyal gücünün sahip olması gereken minimum güç.

FNC (Federal Networking Council): Federal Şebeke Konseyi. ABD 'nin federal kamu kuruluşları arasındaki şebeke gereksinimlerinin koordinasyonundan sorumlu kurumdur.

Focal length: *Odak Uzaklığı*. Parabolün yüzeyinden Feedhorn'un yerleştirildiği odak noktası arasındaki uzaklık. Feedin orta noktasından çanağın yüzey merkezine olan mesafedir.

Focal point: (*Focus*) Odak Noktası. Çanağın önünde yansıtılan sinyallerin toplandığı noktadır. Birincil yansıtıcı gelen sinyali buraya yönlendirir.

Footprint: (*Ayakizi*) Kapsama alanı. Bir uydunun verici anteninin aydınlattığı (yeterli güçte yayın yaptığı) yeryüzü alanı. Belirli bir uydu kanalının etkilediği coğrafi alandaki şiddetini gösteren "ayak izi" haritası . Yeryüzünü kaplayan sinyallerin eşit kuvvette oldukları EIRP sınır noktalarını birleştiren bir harita. Aynı uydu üzerindeki farklı transponderler genellikle farklı sinyal kuvvetlerinde ayak izlerine sahiptir. Uydu yaşlandıkça gerçekleşen EIRP değerleri yavaş yavaş azalır, buna karşın EIRP ayak izlerinin sınırlarının doğruluğu artar. Ausleuchtzone(alm.)

FPM (FEC and Phase Modulator): FEC ve Faz modülatörü.

FPS (Frames Per Second): Bir saniyelik süre içinde gösterilen resim karesi sayısı.

Fragmentation: Belirli bir fiziksel şebekenin gereklerine uygun olarak bir IP datagram'ının daha küçük parçalara ayrılması işlemidir.

Frame: (*Çerçeve*) 652 satırdan oluşan tam bir TV resmi.

Frame Buffer: (*Çerçeve tamponu*) Bir veya daha çok sayıdaki çerçeve görüntüsünün bilgilerini geçici olarak tutan genellikle RAM esaslı bir bellek devresidir. Buffer sözcüğüne de bakınız.

Frame Grabber: Çerçeve yakalayan. Video görüntüsünün bir veya daha çok çerçevesini gerçek zamanlı olarak digitale dönüştürebilen bir elektronik devredir. **Video Digitizer** sözcüğüne de bakınız.

Frame Rate: Çerçeve hızı Kod çözme işleminden geçen çerçevelerin saniyedeki çıkma hızı..

Frame Relay: Paket modunda çalışan ve yeni geliştirilmiş olan bir anahtarlama arayüzüdür. Genel olarak **X.25.**'in gelecekteki alternatifi olarak görülmektedir.

Frame Synchronizer: İki veya daha çok video zamanlama sinyalini eşlemede kullanılan bir elektronik cihazdır. Bir giriş sinyali eşleme referansı olarak kullanılır, ve diğer video sinyalleri hafifçe geciktirilerek ona eşlenir. **Genlock,** ve **TBC** sözcüklerine de bakınız.

Frequency: (*Frekans.*) Sıklık. Periyodik bir işaretin bir saniyedeki tekrarlanma sayısı (saniyedeki döngü veya olay sayısı). Birimi Hz (Hertz) dir. (Cycle olarak da kullanılır). Bir saniyelik süre içinde alternatif bir akımın yaptığı tam tur sayısı. Saniyede bir Saykl = bir Hertz olup, saniyede 1000cycle bir kilohertz; 1,000,000 cycle bir megahertz: ve 1,000,000,000 cycle bir gigahertz. İletişimde kullanılan frekans bandlarının isimlendirilmeleri şöyledir;. (Birim belirtilmeyen değerler GHz = GigaHertz kabul edilmelidir.)

HF-bandı 1.8 - 30 MHz

VHF-bandı 50 - 146 MHz

P-bandı 0.230 - 1.000

UHF-bandı 0.430 - 1.300

L-bandı 1.530 - 2.700

FCC digital radyosu 2.310 - 2.360

SHF-bandı 3 - 30

S-bandı 2.700 - 3.500

C-bandı Downlink: 3.700 - 4.200 Uplink: 5.925 - 6.425

X-bandı Downlink: 7.250 - 7.745 Uplink: 7.900 - 8.395

Ku-bandı (Avrupa) Downlink: FSS: 10.700 - 11.700 DBS: 11.700 - 12.500

Telecom: 12.500 - 12.750 Uplink: FSS & Telecom: 14.000 - 14.800 DBS: 17.300 - 18.100

Ku-bandı (Amerika) Downlink: FSS: 11.700 - 12.200 DBS: 12.200 - 12.700

Uplink: FSS: 14.000 - 14.500 DBS: 17.300 - 17.800

Ka-bandı farklı kabuller söz konusu... kabaca: 18 - 31 GHz

EHF-bandı 30 - 300

V-bandı 36 - 51.4

Frequency Coordination: Farklı uydular yada uydularla yersel mikrodalga sistemleri arasındaki frekans enterferansını (girişimini) giderme işlemleri. ABD de bu işlemler aynı mikrodalga bandını kullanan kuruluşlar arasında ortaya çıkabilecek potansiyel mikrodalga

sorunlarını önceden analiz eden geniş bir veri tabanına sahip bilgisayar sistemi sayesinde gerçekleştirilmektedir. Aynı C - Bandı spektrumu genellikle hem telefon şebekeleri, hem kablo tv şebekeleri ve hem de uydu yayınlarında kullanılabilindiğinden, genellikle yeni bir yer istasyonu kurulacağında önce herhangi problem olup olmayacağını belirlemek üzere bir "frekans koordinasyonu" araştırması yapılır.

Frequency Reuse: (Frekansın tekrar kullanımı) Özel şekilde yalıtılmış hüzmeler antenleri ve / veya çift polariteler kullanarak bir haberleşme uydusunun kapasitesini azamiye çıkartan teknik.

FRICC (Federal Research Internet Coordinating Committee): Şimdi yerine FNC geldi.

FSK (Frequency Shift Keying): Aktarılan veriye bağlı olarak taşıyıcı frekans kaymasının anahtarlandığı sistem. Daha geniş band gerektirdiğinden genellikle sadece fiber optik hatlarla birlikte kullanılır.

FSS (Fixed Satellite Services): Sabit Uydu Yayını. Ku bandı frekanslarının ticari işletmeler için kullanılması düşünülen (10.700-11.700 GHz) aralığı. Ancak şu anda esas analog uydu TV bandı olarak kullanılmaktadır.

FTA (Free to Air): Şifresiz serbest uydu yayınları..

FTAM (File Transfer, Access, and Management): OSI 'nin uzaktan dosya servisi ve protokolü.

FTP (File Transfer Protocol): Evsahibi bilgisayarlar arasında dosya transferlerinde kullanılan internet protokolü (ve programı).

FTTC (Fiber To The Curb):

FUN (Free Universe Network): Zusammenschluss führender Unternehmen und Rundfunkanstalten

G/T (Gain-to-Noise-Temperature Ratio): Kazanç/Gürültü Sıcaklığı Oranı. Bir anten ve ön kuvvetlendiricinin toplam faydalı kuvvetlendirme faktörü. G/T ne kadar yüksekse alış okadar iyi olacaktır. Bir anten + LNB konfigürasyonunun dB cinsinden etkinlik derecesini ifade eden terimdir. G sistemin net kazancını ifade eder, T ise sistemin gürültü sıcaklığıdır. Sayı büyüdükçe sistem daha iyidir.

Gain: (Kazanç) Desibel(dB) cinsinden anten kalitesinin ölçü birimi. Ne kadar büyükse o kadar iyidir. Bir kuvvetlendiricinin çıkış gücü veya geriliminin giriş gücü veya gerilimine oranı. Bu oran genellikle dB cinsinden veya oran olarak ifade edilir. dB cinsinden yükseltme (amplifikasyonun) ölçü birimidir. Gewinn(alm.).

GateD (Gateway Daemon): Birden çok sayıda yönlendirme protokolünü destekleyen popüler bir yönlendirme (routing) protokolüdür. Cornell Üniversitesindeki GateDaemon konsorsiyumu tarafından geliştirilmiş ve desteklenmektedir.

Gateway: Halen "router" veya daha doğru olarak "IP router" denilen şey için konulmuş olan internet terimi. Şu andaki kullanımda "gateway" ve "application gateway" terimleri ile yerli bir formattan diğerine dönüştürme yapabilen sistemler kastedilmektedir.

Gaussian Noise: (*Gauss gürültüsü*) Yoğunluk fonksiyonu normal çan eğrisi dağılımı gösteren istenmeyen elektriksel parazitler.

GE Americom: Bu büyük amerikan şirketi ülke içi haberleşmelerde kullanılan uydu sistemlerini yapar. Ayrıca bazı uluslararası uydularda da sahipliği vardır.

Generation: (*Jenerasyon*) Bir ses veya görüntü sinyalinin bir kopyesi. Her kopye jenerasyonunda aslından biraz daha bir uzaklaşma olur. Analog dünyasında her jenerasyon sinyal kalitesinde bir bozulmayı da beraberinde getirir. Digitalde ise her jenerasyon aslının aynı olabilir.

Genlock (GENERator LOCKing): Bir giriş sinyaliyle eşzamanlı bir sinyal üreterek bağlı diğer cihazlar için zamanlama olarak kullanılabilen eşleme sinyalleri sağlayan cihazdır. Genlocking yaygın olarak bir bilgisayardan gelen grafikleri video kamera gibi bir diğer görüntü

kaynağından gelen sinyalle birleştirme işinde kullanılır. **Frame Synchronizer**, **TBC** sözcüklerine de bakınız.

GEO (Geostationary Earth Orbit - GEostationary Orbit): Jeostasyoner yörünge. (Jeosenkron, durağan yörünge de denir.) Yerden 35.780Km (22.250 mil) uzaktaki TV uydularının kullandığı yörünge. Bu yörüngedeki uydular yeryüzü ile aynı hızla döndüklerinden turunu 24 saatte tamamlar ve bu yüzden bakıldıkları yerden sabit konumda görünürler. Bkz. Clarke Belt. Sıfır eğimli (sapmasız) jeosenkron uydu açısı kastedilir. Bu yörüngedeki uydular yeryüzü ekvatorunun tepesinde bir noktada asılı gibi görünürler. Konumları Greenwich meridyeni başlangıç alınarak Doğu (E veya pozitif) yada Batı (W veya negatif) olarak tanımlanır.

Geodetic surveys: (*Jeodezi Tetkikleri*) Tam doğru arazi haritalarının elde edilmesinde referans veya kontrol noktalarından oluşan kontrol şebekeleri kurmak üzere yapılan global tetkikler.

Geometric Dilution of Precision: "*Dilution of Precision*" terimine bakınız.

Geosynchronous: (*Jeosenkron*) Ekvator üzerindeki Clarke dairesel yörüngesi . Dünyanın kütesindeki bir gezegen için bu nokta yüzeyden 22,237 mil uzaktadır.

GGA (Gross Gemeinschafts (Antennen) Anlage): Almanca toplu konut sistemleri için anten tesisatının kısaltılmışı. Küçüklerine **GA** da denir.

GHz (Giga-Hertz): Saniyede bir milyar sayıkl(Hertz) veya 1,000 MHz. Frekansı 3GHz 'in üstünde olan sinyallere "mikrodalga" denir. 30GHz'in üstünde olanlara ise "milimetre dalgalar" denir. Milimetre dalgalarının üzerine çıkıldığında ise sinyaller ışık dalgalarının özelliklerini göstermeye başlarlar.

Gigabyte (GB): Bir milyar bayt'lık bilgi. Bin megabayt.

GIS (Geographic Information System): Coğrafi alan bilgilerini toplama, işleme ve analiz etme yetisine sahip bilgisayar merkezli bir sistemdir. Bu sistemler ayrıca haritaları depolama, kullanma ve alan

analizi yaparak veri sorgulama sonuçları verebilme yeteneklerine sahip olurlar.

GIX (Global Internet Exchange): İçinden herhangi iki şebekenin uzlaştıkları yönlendirme politikasını uyguladıkları bir ortak yönlendirme santral noktasıdır. GIX dünyadaki tüm şebekelerin internete azami şekilde bağlanabilmelerini sağlamak üzere geliştirilmiştir.

Global beam: (*Global hüzme*) herhangi uydudan çoğu zaman dünya yüzeyinin üçtebir kadarını kapsayan çok yaygın bir alana ışınım. Intelsat'ın uyduları ve Rus uydularında sıklıkla karşılaşılr. Uydu etkili olarak dünyanın üçte birinden izlenebilir. Sözkonusu Intelsat uydularında global hüzmeler Atlantik, Pasifik, ve Hint okyanusunun ortalarını hedef alırlar. Böylelikle bu okyanusların heriki yanlarındaki tüm ülkeler bu yayınları alabilir. Ancak bu kadar geniş bölgelere yayın yaptıklarından dolayı global hüzme transponderlerinin yeryüzü üzerindeki EIRP değerleri oldukça düşüktür. Bu yüzden de global hüzmeleri almak için kurulan yer istasyonlarında oldukça büyük çanaklar kullanmak gerekir. (tipik olarak 10 metre ve daha büyük (30 feet'in üstü) büyüklükte çanaklar gerekir.)

Global Navigation Satellite System (GLONASS): Bu GPS sisteminin Rus versiyonudur. GLONASS global kapsama alanına sahiptir, ancak kusursuzluk performansı kuzey enlemler için optimize edilmiştir (GPS SPS ile aynı olarak tanımlanmıştır.)

Globalstar: 48 uyduluk bir şebekeden oluşan ve tüm dünyaya mobil (seyyar) ses (telefon) ve data hizmetleri verebilen bir sistem. Bu sistem Qualcomm, Loral, ve Alcatel tarafından desteklenmektedir.

Gopher: İnternet Gopher dağınık bir belge teslimat sistemidir. Bu sistem sayesinde bir **neophyte** kullanıcısı farklı bilgisayarlarda bulunan farklı tiplerdeki belgelere sorunsuz olarak erişebilmektedir.

GOSIP: Devlet OSI Profili. ABD hükümetinin OSI protokolleri için bir tedarik şartnamesi. **TCP/IP** 'nin de GOSIP 'e dahil edileceği söyleniyor.

GPS (Global Positioning System): Yeryüzü üzerinde konum belirleme sistemi. Uydular yardımıyla yerdeki noktanın koordinatlarının belirlendiği seyrüsefer sistemi.

Gregorian (Gregorian Dual-reflector antenna system): Ana parabol yansıtıcıya ek olarak konveks hiperbolik ikincil yansıtıcının da bulunduğu çanak tasarımı. Paraboloidal ana yansıtıcının karşısında konkav elipsoidal ikincil yansıtıcı bulunur.

Grid (Coordinate System): Koordinat sistemi. . Yeryüzünü bir düzlem olarak gören bir koordinat sistemidir. Konum ölçümleri için kare bölgeler kullanır.

Ground Speed: Siz uzayda iken yerdeki bir konumdan bakıldığında hareketinizin hızı.

GSO (Geosynchronous Orbit): Yerden 36.000 Km (22.237 mil) uzaktaki TV uydularının kullandığı jeosenkron(jeostasyoner) yörünge. Bu yörüngedeki uydular yeryüzü ile aynı hızla döndüklerinden turunu 24 saatte tamamlar ve bu yüzden bakıldıkları yerden sabit konumda görünürler. **GEO - Geostationary Earth Orbit** de denir.

GSTN (General Switched Telephone Network): Genel elektronik santral şebekesi.

GTO (Geostationary Transfer Orbit): Jeostasyoner Aktarma Yörüngesi. Bu yörünge ekvator düzlemi üzerindedir, ancak "eliptik " şekildedir. Yörünge dar çapı (perigee) 200 km , uzun çapı (apogee) ise 35870 km dir. Uydular yeni atıldığında GEO'ya transfer edilmeden önce burada geçici olarak bulunur.

Guard Channel: Bir frekans spektrumu içinde televizyon kanalları birbirinden birkaç MegaHertz boşluk bırakarak yerleşirler. Kullanılmayan bu boşluklar komşu televizyon kanallarının birbirine karışmasına(girişim yapmasına) engel olmak içindir.

GUI (Graphical User Interface): Grafik Kullanıcı Arayüzü..

H (Horizontal): Yatay.

H-H (Horizon-to-Horizon): Uyduların bulunduğu kuşağı çok hassas bir şekilde tarayabilen ve çok geniş bir hareket sahası olan kompakt polar (hareketli anten) mountu.

Half-Transponder modus: İki analog TV kanalının band genişliği paylaşarak (genellikle 72MHz bir transpozer için iki 36MHz kanal olmak üzere) bir transponderden yayınlanması metodu. Her kanalın EIRP değeri yaklaşık 4dB azalmaktadır. İntelsat'lar, Eutelsatlar ve Türksat'ta yaygındır. İki Tv sinyali her kanalın deviasyonu ve güç seviyesinin düşürülmesiyle tek transponderden gönderilir. Yarım transponder tv taşıyıcıları tipik olarak tek taşıyıcının doyma (saturasyon) gücünün 4 - 7dB aşağısında çalışır..

HBO (Home Box Office): İngiliz tv kanalı

HbbTV Avrupa'daki televizyon endüstrisinin önde gelen firmalarının oluşturduğu bir konsorsiyum "Hybrid Broadcast Broadband TV" ya da "HbbTV" diye yeni bir inisiyatif açıkladı (2009 ağustos). Avrupa çapında geçerli olacak bu kavramla TV'ler artık bambaşka bişey haline gelecek. Normal TV yayınları ile İnternet TV hizmetleri biraraya geliyor, içiçe giriyor. Haberler, bilgi ve eğlence programlarının son tüketiciye ulaştırılışında TV'ler, alıcı cihazlar ve Web bağlantısı opsiyonu birbiriyle harmonize oluyor, uyumlanıyor. Konsorsiyum içinde halen bu işin içine girmiş halde olan yayıncılar arasında Canal+, France Televisions, ve TF1, Alman araştırma enstitüsü "Institut für Rundfunktechnik, uydu işletmecisi SES ASTRA, yazılım ve medya çözüm sağlayıcıları ANT ve OpenTV bulunuyor. Diğer şirketler elektronik üreticileri ve listenin tamamı www.hbbtv.org adresinden bakılabilir. HbbTV teknik şartnamesi önde gelen firmaların tüketiciye ulaştırılmak üzere farklı ortamlarda üretilen ve süratle artan miktardaki içeriğin dağıtımının ihtiyaçlarına göre geliştirildi. Şartname OIPF (Open IPTV Forum), CEA, DVB ve W3C gibi mevcut standartlar ve web teknolojilerinin tümüyle uyumluluğa dayanmaktadır. .

HDMI (Yüksek Tanımlı Multimedya Arayüzü) herhangi set üstü cihaz (örneğin dijital uydu alıcısı gibi), DVD oynatıcı, A/V alıcı gibi ses ve görüntü kaynağı bir cihaz ile ses ve/veya görüntü monitörü (dijital televizyon cihazı gibi) oynatıcı bir cihaz arasında kullanılan, endüstrinin desteklediği sıkıştırılmamış tümüyle dijital ilk sinyal arayüzüdür.

HDTV (High Definition Television): - Yüksek tanımlı TV. Standart TV ye göre daha geniş, iki misli satır sayısı olan 1152x2048 pixel yüksek tanımlı televizyondur. EDTV 576x1024 pixel, SDTV standart PAL 576x1024 pixeldir. LDTV 282x376 pixel VHS kalitesidir. Bu teknoloji (HDTV) mevcut PAL , NTSC standartlarına göre resim kalitesini çok büyük ölçüde arttıran video işaretlerinin rezolüsyonunu (çözünürlüğünü) yükseltmektedir. HDTV resim formatı 16:9 (geniş ekrandır). Satır sayısı 1125 yaygındır. Japonyada HDTV, HiVision olarak bilinir..

HDTV-S: Uydudan 22 ila 30Mbit/s hızı ile gönderilen **MPEG High Definition TV'**dir. Sondaki "-S" Satellite(uydu) sözcüğünün kısaltması.

Headend: (Ana Merkez) Uydulardan ve diğer kaynaklardan gelen sinyallerin sisteme verildiği bir **kablo TV** sistemleri kontrol merkezi. Kablo-TV sistemlerinde alıcılar, ana dağıtım elemanları ve diğer kontrol aletlerinin bulunduğu ana merkez. Genelde bir **CATV** sisteminin antenlerinin yakınında bulunan "Elektronik Kontrol Merkezi"dir. Antenlerin yanısıra önyükselticiler, frekans dönüştürücüler, demodülatörler ve, gelen televizyon yayın sinyallerini yükselten, süzen ve kablo sistemi kanallarına dönüştüren benzer özellikteki çeşitli teçhizat bulunur.

Header: Başlık. Kodlanmış bit katarı içindeki ardından gelen belirli miktardaki veri elemanının kodlanmış bir temini içeren bir veri bloğudur.

Heliosynchronous Orbit: (Güneşe eşlenen yörünge) "quasi-polar"bir düzlemde bulunan 600 - 800 km yükseklikteki yörünge. Uydu, dünyanın o tarafından güneş ışığında sürekli görülebilir. Heliyosenkron yörüngeler güneş araştırma uyduları veya yer gözlemleri için kullanılırlar.

HEMT (High Electron Mobility Transistor): Düşük gürültü LNB tipi .

HEO (Highly Elliptical Orbit): Çok eliptik yörünge. Rus "**Molniya** Uydu Sistemi" tarafından kullanılan yörüngedir. **Extremely Elliptical Orbit (EEO)**. "Aşırı eliptik yörünge". olarak da kullanılır.

HF (High Frequency): taşıyıcı frekansı 3,000 - 30,000 kilohertz arasındaki radyo frekans sinyalleridir. . HF radyo "kısa dalga" olarak bilinir.

HFC (Hybrid Fiber Coax):

Hexmasterkey: Hexserial ile kodlanan 10 bayt uzunluğundaki bir hexadecimal sayıdır. Hexmasterkey sadece smartkart tarafından **masterkey**'den **plainmasterkey**'i hesaplamak için kullanılır. Hexmasterkey olmadan plainmasterkey'i doğru olarak güncelleyebilmek mümkün değildir.

Hexserial: Yayıncı tarafından **Smartkart**'ı adreslemekte kullanılan 3 baytlık bir hexadesimal sayıdır.

Hi-8: 8mm videoteyp formatının geliştirilmiş bir versiyonudur. Daha yüksek yoğunluklu bir bant sayesinde daha iyi luminans (aydınlık) bilgileri ve normaldeki 240 yerine 400 satırlık yatay çözünürlük ile daha keskin görüntü kalitesi sağlanır.

High Band: (*Üst bant*) Ku yayın bandının 11,70...12,75 GHz arasında kalan üst kısmı..

High-Power Satellite: (*Yüksek Güçlü Uydu*) 100 Watt ve yukarısı transponder **RF** gücüne sahip uydulara denir.

Hohmann Transfer: Arada **perigee**'si daha küçük olan daireye teğet olan yardımcı bir eliptik yörünge kullanılarak eşdüzlemlili iki dairesel yörünge'nin birinden diğerine yapılan geçiş. Gerekli yakıt miktarı gözönünde bulundurulduğunda delta-V için en ekonomik olan aktarım şekli Hohmann Transferidir. Bu aynı zamanda mümkün diğer aktarım yörüngelerine göre en uzun sürenidir ve iki ateşleme gerektirir, bir başlangıçta ve bir de durdurmak için.

Hop: Yönlendirme (routing) de kullanılan bir terim. Bir "hop" bir data linkidir. Bir şebekede veya internette bir kaynak noktasından varış noktasına arka arkaya birçok "hop" gerekir.

Horizontal Resolution: Tarama (scan) çizgileri sayısı olarak belirlenen bir ayrıntı ölçüsüdür. Satır sayısı arttıkça yatay çözünürlük yükselir, resim kalitesi artar.

Horizontal Sync: Kompozit video sinyalinin, yatay tarama sırasında görüntülerin tam aynı yatay konumundayken başlamasını sağlayacak şekilde gösterimin eşlemesini sağlayan kısmıdır.

Horn: Genişletilmiş bir feedhorn kullanan, hiçbir yansıtıcı (çanak) kullanmayan anten türü.

Host: İnternet camiasında şebekeye bağlı olup, kullanıcı düzeyinde hizmet veren herhangi cihaz kastedilir. (yani internet üzerinden kendisine bağlanıp yararlı birşey yapılabilen bir bilgisayardır) Örneğin bir router (yönlendirici) kendisi bir host değildir.

HOT (Home Order Television) Evden sipariş, alışveriş tv kanalı

Hot Signal: Bir video sinyali, göstericinin kapasitesini aşarsa renk kanaması ve aşırı saturasyon denilen durumlar ortaya çıkar. Böyle bir sinyale "hot signal" denir. Örneğin bilgisayar grafikleri video sinyaline göre çok daha fazla renk çeşidini taşıyabilir. Sonuçta video çıkışı olacak görüntü işleme fonksiyonları yapılırken bu durum dikate alınmalıdır. O yüzden çoğu zaman renk sahasını kısıtlamak üzere bir **dynamic range** fonksiyonu veya benzeri gerekir.

Hour Angle: Bir hareketli anten mountunun kumanda yönü. Ekvator düzleminden ölçülen, meridyen düzlemi ile anten hüzmesinin yaptığı açı.

Hour Angle: Saat açısı. Gözleyen'in meridyeninden gözlenen bir gök cisminin olan yönü içeren meridyene doğru batı istikametinde ölçülen açıdır.

HPA (High Power Amplifier): Sinyalleri yükseltmek için kullanılan cihaz.

HRT (Hrvatska Radio Televizija): Hırvat radyo televizyonu

HSN (Home shopping Network): Evden sipariş tv şebekesi

HTTP (Hyper Text Transfer Protocol): İlintili yazı aktarımı protokolü.

HUB: Very small aperture terminal (**VSAT**) operasyonları için bir şebeke operasyon merkezi (**Shared Hub** terimine de bakınız) Mikro terminallerle ve mikroterminaller arası tüm haberleşmenin üzerinden akması gereken ana istasyondur. Gelecekte tüm işlemleri kendi üzerinde yapabilen ve şebekedeki tüm noktaları birbirine bağlayabilen MESH tipi şebekeler sayesinde hub'lara gerek kalmayacak.

Hue: Bir rengin tonudur.

Hughes Galaxy: ABD'nin ülke içi çeşitli telekomünikasyon hizmetleri veren uydu sistemi.

Hybrid Satellite: İki veya daha fazla farklı haberleşme yüklerini (mesela C bandı ve Ku bandı) aynı anda taşıyan uydular için kullanılır...

Hz (Hertz): Radyo frekans karakteristiklerinin temel ölçü birimidir. Bir elektromanyetik dalganın oasyonunda sıfırdan pozitif kutbunun tepesine oradan sıfıra ve eksi kutbunun tepesine, oradan da sıfıra olan tam turuna "saykıl (cycle)" denir. Bir tek Hertz "saniyede bir saykıl " demektir.Saniyede Cycle sayısı; bir saniyedeki tam elektrik dalgalarının sayısını ifade eden elektromanyetik frekans ölçü brimi. Bir kilohertz (KHz) saniyede bin saykıl; bir megaHertz (MHz) is bir milyon; bir gigaHertz (GHz) bir milyardır.

I/O (Input/Output): Giriş / Çıkış ifadesinin kısaltılmışıdır..

IAB (Internet Architecture Board): Resmi adı Internet Activities Board. İnternetin yaygın olarak "TCP/IP" adı verilen protokollerinin gelişmesinden sorumlu teknik kuruldur. İki görev gücü var. IRTF ve IETF. Herbiri kendi alanıyla ilgili araştırmaları yapmakla yükümlüdür.

IANA (Internet Assigned Numbers Authority): Sabit tamsayı protokol

Ab alio expectes, alteri quod feceris (Nasıl davrandıysan sana da aynen öyle davranılmasını bekle)...

<http://uydutvhaber.net>

dizisindeki sayıları tahsis etmekle yükümlü birimin adıdır.

IBS (INTELSAT Business Services): Intelsat Kurumsal kullanıcı hizmetleri

IC (Integrated Circuit): Tüm elemanları aynı yarı iletken taşıyıcı üzerinde bulunan elektronik devre elemanı.

ICMP (Internet Control Message Protocol): IP katmanında hata ve kontrol mesajlarını idare eden protokoldür.

IEEE (Institute of Electrical and Electronic Engineers): Topluma verdiği hizmetlerin bir kısmı olarak OSI için de bazı ön standardizasyon çalışmaları yapan bir mesleki kuruluştur.

IESG (Internet Engineering Steering Group): IETF 'nin yürütme komitesi. . Bölge direktörleri ve IETF Başkanından oluşur

IETF (Internet Engineering Task Force): IAB 'nin görev güçlerinden biridir. IETF , internet'in kısa dönemli mühendislik gereksinimlerini çözmekle yükümlüdür. 60 kişiden fazladır.

IF (Intermediate Frequency): Ara Frekans. LNB ile uydu alıcısı arasındaki kabloda bulunan sinyal. Aynı zamanda uydu alıcısının tuner frekansındadır. Standard olarak 950-2.050 MHz dir. Alıcılarda antenden gelen işaretin frekansının düşürüldüğü ara değerdir.

IFIP (International Federation for Information Proccession): OSI için geniş ölçüde standartlaştırma ön çalışmaları yapan bir araştırma kuruluşudur. IFIP , orijinal Message Handling System (MHS) modelini formelleştirmesiyle bilinir.

IFRB (International Frequency Registration Board): Uluslararası frekans kayıt bürosu

IF Shifter: (Ara frekans kaydırıcı) LNB kablosuna takılarak LNB için öngörülmemiş olan frekansların da alınmasını sağlayan cihaz

IGP (Interior Gateway Protocol): İnternetteki birbiriyle yardımlaşan routerler arasında yönlendirme bilgileri alışverişi için kullanılan protokol. RIP ve OSPF, IGP örnekleri olarak verilebilir

IGRP (Internet Gateway Routing Protocol): Cisco System'in routerleri arasında kullanılan patentli bir IGP'dir.

Impedance: (*Empedans*) Bir devrenin veya elemanın değişken elektrik akımına karşı gösterdiği karmaşık direnç. Empedansın dirençten farkı karmaşık olması yani bir gerçek birde sanal kısmının olması..

Impulse Pay-Per-View: (Anında öde ve izle sistemi) Bilgisayarlı bir sipariş işleme sistemine bağlı olarak tüketicinin bir canlı olay veya filmi hemen o anda sipariş edip izleyebilmesini mümkün kılan teknolojidir. Bu teknoloji sayesinde çok kısa bir süre içinde çok sayıdaki sipariş işlemi yürürlüğe konulup karşılanabilmektedir.

IMS (IPPV Management System): "Anında öde ve izle" 'nin yönetim sistemi.

Inclination: (*İnklinasyon*) Bir uydunun yörünge düzleminin ekvator düzlemiyle yaptığı açı. Eğim.

Inclination of an Orbit: Bir yörüngenin eğimi Dünya ekvatorunun düzlemi ile yörüngeyi içeren düzlem arasındaki kuzey kutbuna doğru artan istikametteki açıdır.

Inclined Orbit: (*Eğik (eğimli) yörünge*) Yörüngesi ekvatora göre eğimli (sabit olduğu Kuzey/Güney konumundan sapmış) olan GEO uyduları için kullanılan terimdir. . Bu durumda uydu kuşağın üstüne ve altına doğru hareket eder. Yerden bakıldığında gökyüzünde bir 8 çizer şekilde görünür. Günün belirli bir kısmında ekvatorun yukarısında sonra aşağısında kalır.

Inclinometer: (*İnklinometre*) Uydunun yerden yükselme açısını ölçen alet.. Düşey bir açıyı (örn. kalkış açısı, elevasyon) ölçmek için kullanılır. Eğimetre.

Infrared: Frekansı görünür ışık spektrumunun altında, ancak mikrodalga frekansının üstünde kalan elektromanyetik dalgalara denir.

in-line: Fosfor benekleri düşey bir hat üzerinde sıralanmış bulunan resim tüpü.

INMARSAT (International Maritime Satellite Organisation): Uluslararası deniz hava ve kara taşıtları için mobil uluslararası haberleşme sağlayan bir uydu şebekesini işleten kuruluş.

INS (Instructions): Seca'da CAM ile Smartkart arasındaki haberleşmede (INS) "talimat" baytları adı verilen baytlar kullanılır. Bu talimatlar, örneğin kart ile olan yayıncı bilgileri, yetkilendirme, ECM, EMM, v.s. işlemleri için kullanılır.

INTAP (Interoperability Technology Association for Inform. Processing): Resmi görevi Japonya'nın OSI profillerini geliştirmek ve uyumluluk testlerini gerçekleştirmek olan teknik organizasyon.

Integrated Receiver-Decoder (IRD): (Tümleşik alıcı-çözücü) **STB (Set Top Box)** da denilen tümleşik MPEG-2 dekode edici kablo veya uydu alıcı cihazı (Integrated Receiver/Decoder) Analog veya Digital şifreli video sinyallerini almaya ve işlemeye yarayan cihaz. Çıkışında video monitorlarının kullanabileceği temelbant video veya standart TV alıcılarının kullanabileceği **RF** olabilir..

INTELSAT (International Telecommunications Satellite Organization): Uluslararası aktarımlar için kullanılan bir uydu şebekesini işleten kuruluştur.

Interference: (Enterferans) Araya giren istenmeyen bir sinyal tarafından görüntü veya seste distorsiyon oluşması. İstenen sinyallerin alınmasına karışan herhangi enerji. Örneğin havayolu uçuşlarının yarattığı "**fading**", komşu kanalların "**RF girişimi**", dağlar ve binalar gibi yansıtıcı objelerin ortaya çıkardığı "**ghosting**" çeşitli enterferans örnekleridir. Girişim.

Interlaced Scanning: (*Geçmeli Tarama*) Televizyon resimlerinde kırpışmayı azaltmak için bir resmin içiçe geçmiş 312.5 satırlık iki alan olarak taranması..

Interlaced Video: Bir video sinyalinin içindeki yer bilgilerini içeren satırlardır. Geçmeli taranmış görüntü satırları iki alandan oluşur. Üst alan, alt alan. Bu alanlardan biri öbürünün bir alan periyodu arkasından gelir.

Interleaving: (*Harmanlama*) Serpiştirme. Hata düzeltmeye yardımcı olmak üzere veri akıntısının bir kısmını ayırma. Bir bilgi tomarı birbirinden mesafeli birçok bloğa ayrılmış olduğundan hatalar sulandırılarak seyreltilmiş olur ve çoğu data bloğu kurtarılır. Toplu bit hatalarının etkilerine karşı bir koruma yöntemi olarak kullanılan ve sözcüklerin bitlerinin, bit katarı içinde belirli bir düzene göre dağıtılmasıdır. Her dizinin kimliği korunacak şekilde bir dizinin öğeleri başka bir dizinin öğeleri ile yer değişir.

Intermediate System: Uç sistem olmayıp, uç sistemler arasındaki iletişimleri aktaran bir OSI sistemidir.

Internet: Bir dizi routerler ile birbirine bağlanmış olup tek bir virtüel(sanal) şebeke gibi çalışan şebekeler topluluğuna denir.

Internet Address: TCP/IP kullanan host'lara atanan 32-bitlik bir adrestir.

INTERSPUTNIK: Sovyet uydularından oluşan bir şebekenin kullanımıyla uluslararası haberleşme sağlamak amacıyla Sovyetler birliği tarafından oluşturulan uluslararası kurum.

Intra-coded (I) Pictures: I-Resimleri başka herhangi resme referanslı değildirler. Tam hareketli resim kodlanmasında I-resimleri arkadan gelecek resimlere baz referansı olarak kullanılırlar.

IRIB (Islamic Republic of Iran Broadcasting): İran devlet televizyonu şebekesi..

IOL (Inter-Orbit Link): Yörüngeler arası bağlantı.

IOR (Indian Ocean Region): Hint okyanusu bölgesi.

IONL (Internal Organization of the Network Layer): Şebeke katmanının ayrıntılı mimarisi için OSI standardıdır. Esas olarak şebeke katmanını konverjans (yakınlaşım) protokolleriyle birbirine bağlanan alt şebekelere ayırır ve internet camiasında Catenet veya Internet denilen şeyi oluşturur.

IP (Internet Protocol): İnternet protokolü.

IP Datagram İnternette taşınan temel bilgi birimidir. Veriyle birlikte datagram'ın boyunu, başlangıç kontrol bilgisini, parçalı olup olmadığını, nereden gelip nereye gittiği bilgilerini içeren alanlara sahiptir.

IPG (Interactive Program Guide): Etkileşimli yayın rehberi.

IPng (IP Next Generation): Yeni nesil IP. İnternetteki çok hızlı gelişme karşısında daha geniş IP adreslerini kullanabilen yeni bir İnternet Protokolü (IP) versiyonu tanımlamak üzere internet mühendisliği görev gücünün (**Internet Engineering Task force**) çalışmalarının toplu ismidir.

IPPV (Impulse Pay-Per-View): İzle ve öde yayınlarının sadece tek program için satın alınıp izlenenidir.

IPR (Intellectual Property Rights): Fikirsiz Mülkiyet Hakları. Telif hakları.

IPS (Intrinsic Program Scheduler):

IPTV (Internet Protocol Television) Televizyon/ve veya görüntü sinyallerinin genişbant (kablo internet/DSL) kullanıcısı aboneler veya izleyicilere internet protokolü üzerinden dağıtıldığı sistemlere denmektedir.

IPX (Internetwork Packet Exchange): Mesajları datagram teslimatları halinde gerçekleştiren Novell NetWare protokolüdür.

IRDD (Integrated Receiver-Digital Decoder): İçinde kendinden digital-TV dekoderi bulunan uydu alıcısı.

Irdeto: Digital paralı televizyonlar için geliştirilen bir şifre sisteminin sahibi Hollanda Firması / Sistemi.

IRT (Integrated Receiver/Transcoder): Bu cihaz, modüleli bir QPSK taşıyıcı sinyalini alıp onu bandgenişliği etkinliği daha fazla olan bir 64 QAM formatına dönüştürür(transkodlar).

IRTF (Internet Research Task Force): Internet protokol takımının araştırma geliştirmesinden sorumlu grup olan IAB'nin görev kuvvetlerinden biridir.

IS-IS (Intermediate system to Intermediate system protocol): Ara sistemlerin birbiri arasında yönlendirme bilgileri alışverişi yapmakta kullandıkları OSI protokolüdür.

IS (Information Streams): Bilgi dizileri.

ISDN (Integrated Services Digital Network): Ses, görüntü ve verilerin birlikte aktarımı için bir CCITT standardıdır. Bandgenişlikleri arasında: Basic Rate Interface - BR (144 Kbps - 2 B ve 1 D kanalı) ve Primary Rate - PRI (1.544 ve 2.048 Mbps) bulunur.

ISL (Inter Satellite Link): Uydular arasında radyo dalgaları veya optik bağlantı kurularak gerçekleştirilen haberleşme. Uyduların birlikte çalıştırılabilirliğini sağlamakta kullanılır.

ISO (International Standards Organization): JPEG ve MPEG gibi standartları belirleyen ve CCITT ile birlikte çalışan uluslararası standartlaştırma kurumu.

ISOC (Internet Society): Bilgisayar şebekelerinin birbirine gönüllü olarak bağlanmasıyla global bir iletişim ve bilgi altyapısı oluşturmayı teşvik eden ve kar amaçlı olmayan bir örgüttür. ISOC, IAB, IETF ve IRTF kuruluşlarını çatısı altında toplayan şemsiye kuruluştur.

Isochronous: (1) Görüntü ve ses akışı için gerekli sabit akış hızı. Bu terim eşzamanlı verilerin bağlı olduğu saatin karakteristiklerini tanımlar. Bir isochronous saatin jitter spekleri herhangi bir anda saat sinyalinin kenarlarının nerede olacağını tanımlar. (2) UCS yazılımında isochronous veri unsurunu tanımlamakta kullanılan penceredir.

ISODE: ISO Development Environment. OSI'nin üst katmanlarının popüler bir sürümüdür. (ay-so-di-i diye okunur)

Isotropic Antenna: (*İzotropik anten*) Anten kazanç ölçümünde mühendislik referansı olarak kullanılan omnidirectional (tüm yönlere bakan) hipotetik (varsayımsal) ve kaynağı tek nokta olan anten. Hayali, yönsüz, nokta kaynaklı antendir.

Isotropic Radiator: (*İzotropik radyatör*) Her yöne eşit olarak yayın yapan eleman veya anten.

ITC (Independent Television Commission): İngilterede ve İngiltereden yapılan tüm televizyon yayınlarının lisanslarını veren ve regüle eden bağımsız kuruldur.

ITN (Independent Television News): Televizyon haber kanalı

ITTS (Interactive Text Transmission System): Kullanıcı ile interaktif ilişkiyi koruyarak gelen ve giden yazıları sıra ile aktarır. Karşılıklı yazı metni aktarma sistemi.

ITU (International Telecommunications Union): Bağımsız televizyon komisyonu. Global olarak tüm dünyadaki radyo ve TV üzerine yayın teknolojisindeki gelişmeleri inceleyip teknik standartlarını onaylayan kuruluş. ITUnun yaptığı frekans tahsisleri WARC 97:ye göre ITU 1 Avrupa, Afrika ve OrtaDoğu bölgeleri için Ku-bandı: 11.7 ile 12.5 GHz, ITU 2 kuzey ve güney Amerika Ku-bandı: 12.2 ile 12.7 GHz ve ITU 3

Asya, Hint Okyanusu bölgesi ve güney Pasifik..Ku-Bandı: 11.7 ile 12.75 GHz arasındır.

ITU - R (International Telecommunications Union - Radiocommunication): ITU'nun radyo televizyon yayınlarıyla ilgili bölümü.

J17: Bazı uydular ve / veya transpozerlerde kullanılan ses ön vurgulamasını süzme sistemi.

Jack: Çok uydulu (hareketli) bir anteni döndürmeğe yarayan motor ve aksamından oluşan parça. Hareket kolu veya sadece **KOL** veya **ACTUATOR** da denir.

JANET (Joint Academic Network): İngilterede bir üniversitelerarası şebeke. Geçtiğimiz yıllarda daha yüksek hızlı linklerin gerçekleştirilmesi sonucu ismi "**Super-JANET**" olarak anılmaya başladı.

Jammer: Yabancı casus izleme cihazlarına karşı aktif karşı önlem (electronic counter-measure (**ECM**) cihazlarındandır. Parazit yaparak haberleşmeyi engeller.

JESSI (Joint European Submicron icon Initiative): JESSI nin" Digital Ses Yayıncılığı Standartlarına uygun devre elemanı prototipleri geliştirme projesindeki ortaklar **DAB** vericileri ve alıcılarında kullanılan ve bu şekilde geniş ölçekli DAB saha çalışmalarına imkan veren bir çipseti (tümleşik devre elemanı takımı) ürettiler.

JPEG (Joint Picture Expert Group): Sabit resimler (fotoğraf gibi) için ISO sıkıştırma standardı.

JPEG (Joint Photographic Experts Group): JPEG hareketli olmayan resimler için kayıplı bir sıkıştırma metodudur. Bazı renk bilgilerinin insanın görme kapasitesinin üstünde olduğu, dolayısıyla atılabileceği prensibine göre çalışır. Sıkıştırma oranı 1 (maksimum sıkıştırma, minimum resim kalitesi) ile 100 (minimum sıkıştırma, maksimum resim kalitesi) arasında ayarlanabilir. Bu oranlar konusunda, bütün yazılımların aynı JFIF Q-tablosu standartlarını kullanmadıklarını, o yüzden örneğin bir programdaki 60 seviyesinin diğer bir programdaki 60 ile aynı olmayabildiğini belirtelim.

JPEG (ISO) Joint Picture Expert Group: ISO 'nun sabit resimlerin sıkıştırılması için koyduğu standart.

JSTV (Japanese Satellite Television): japon uydu tv kanalı (NHK Avrupa)

Julian Date (JD): Jülyen takvimi tarihi günü. Bu tarih 1 ocak M.Ö. 4713 tarihinden başlayarak bütün günleri sayar. Bu tarihe göre 1 ocak 1990 günü 2,446,892 olmaktadır.

JUNET (Japan UNIX Network): Japon ve diğer uluslardan araştırmacılar arasındaki hızlı iletişimi sağlamak amacıyla kurulmuş ulus çapında çalışan ve ticari olmayan bir şebekedir.

K: (Kelvin) Bilim çevrelerinde kullanılan ısı ölçüm cetvelidir. Sıfır Kelvin derecesi "mutlak sıfır" ı ifade eder ve 459 Fahrenheit derecesine, ya da eksi 273 Celsius derecesine denk gelir. **LNA (LNB)** lerin termal gürültü değerleri Kelvin cinsinden ifade edilir.

Ka-Band: Uydu yayınlarında kullanılmaya başlanan ve Ku-Band'ından bir üstteki frekans bandı. Frekans aralığı 18 ile 31 GigaHertz arasındadır.

Ka9Q: Amatör, paket radyo sistemleri için **TCP/IP** ve ilgili protokollerin popüler bir sürümüdür.

Kbps (Kilobits per second): Saniyede 1,000 bit bir data hızını ifade eder.

Keplar's Equation: Mean Anomaly (M), Eccentric Anomaly (E) ve Eccentricity (e) arasındaki ilişkiyi belirleyen eşitlik. Bu eşitlik, $M = E - e \cdot \sin(E)$, eğer "M" ve "e" değerleri biliniyorsa "E" 'nin hesaplanmasını sağlar. İstenirse E 'den de True Anomaly hesaplanabilir.

Keplerian Elements: Yeryüzü etrafındaki eliptik bir yörüngenin şeklini ve duruşunu tanımlamakta veya o yörüngedeki bir uydunun herhangi andaki konumunu belirlemekte kullanılan altı parametreden ibarettir.

Ab alio expectes, alteri quod feceris (Nasıl davrandıysan sana da aynen öyle davranılmasını bekle)...

<http://uydutvhaber.net>

Bunlar: Right Ascension of the Ascending Node, Argument of the Perigee, Mean Anomaly, Semi-Major Axis, Inclination ve Eccentricity 'dirler.

Kerberos: MIT'nin "Athena" projesinin bir unsurudur. Kerberos, simetrik anahtar kriptografisine dayalı güvenlik sisteminin adıdır.

Kermit: Popüler bir dosya aktarımı ve uç birim emülasyonu programının adıdır.

Key compatible card groups: Bunlar aynı anahtarları paylaşan kart grupları veya yayıncı(provider) gruplarıdır. Bkz. "**card group**", "**provider group**".

Key Synchronization: Bir (veya daha çok) UCS tarafından, tanımlı yayın şekillerine göre eğer aynı kategori anahtarıyla şifrelenen özgün program anahtarları verilmekteyse o zaman böyle bir eşleme sözkonusu olur. Bu modda her yayının **category epoch** 'u aynı süre için tanımlanır ve epoch geçişi eşlemesi evsahibi platformun gerçek zaman saatine bağımlı olacaktır.

kHz (Kilohertz): Bin (1000) Hertz lik bir birim frekansı ifade eder.. Saniyede bin saykl.

Kinematic positioning: Kinematik konumlandırma terimi yeri sabit olmayan (otomobil, gemi, bisiklet gibi) bir objenin yerinin belirlendiği yazılım uygulamaları içindir.

Klystron: Bir mikrodalga tüpü(lambası) dır ve mikrodalga kavitelelerindeki **RF** enerji ile bir elektron hüzmesi arasındaki karşılıklı ilişkiden yararlanarak sinyal güçlendirmede kullanılır. Klystron tıpkı **TWT** (Gezgin Dalga Tüpü) gibi hız modülasyonu prensiplerine göre çalışır, ancak klystronda etkileşim elektron hüzmesi boyunca çeşitli farklı noktalarda gerçekleşir. En çok kullanılan tipleri Reflex Klystron (tek kaviteli bir osilatör), İki kaviteli klystron yükseltici ve osilatörleri ile multi-cavity (çok oyuklu) klystron yükseltici(ampli) leridir.

Ku-Band: Ku Bandı. 10,700...17,000 GHz(Gigahertz) frekans aralığındaki uydu yayın bandı . Bu band şu anda ABD de FCC tarafından 2 kısma bölünmüştür. İlki 10.7-12.2 GHz **FSS** (Fixed Satellite Service) olarak bilinir. Şu anda Kuzey amerikada 22 FSS Ku bandı uydusu mevcuttur. Güçleri transponder başına 20-45 watt arasındadır. Düzgün alınabilmesi için 90-150cm çanak gerekir. 12.2 - 12.7 GHz kısmında ise transponder başına 100-200 watt güçte **BSS** (Broadcast Satellite Service). uydular bulunur.Bunların yayınları 35-60cm çanaklarla alınabilir.

LANC: Control-L terimine bakınız.

Layer: (Katman) Tabaka.

L-Band: L-Bandı. 0.5 ile 1.5 GHz arasındaki frekans bandı. Ayrıca mobil haberleşme (cep telefonları) için kullanılan 950 ile 1450MHz arası band kastedilerek de kullanılabilir.(Bu bandın hemen üst kısmı uydu radyo yayınları için kullanılmaktadır. Örn. AfriStar)

L1 frequency: Sadece şifreli P kodunu içeren ve öncelikle iyonosferden dolayı ortaya çıkan sinyal gecikmelerini hesaplamakta kullanılan 1575.42 MHz frekansındaki GPS taşıyıcısıdır.

LATA (Local Access and Transport Area): Belirli bir coğrafi bölgeyi tanımlamakta kullanılan telefon şirketi terimidir. (Her zaman olmamakla birlikte çoğunlukla belirli bir gölge kodunu ifade eder.)

Latitude: (Enlem) Ekvatordan güneye yada kuzeye doğru mesafenin açı cinsinden ifadesi. Yeryüzündeki bir noktanın ekvatordan itibaren ölçülen kuzey/güney açısı.

LAUNR (Launch id): Bir uydunun fırlatılma sırasını tanımlayan özel numara..

LCI (La Chaîne Info): Fransız tv kanalı

Leased Line: Tipik olarak bir telefon şirketi tarafından kullanıcıya tahsis edilen özel hat.

LEO (Low Earth Orbit): Yeryüzüne 36,000 km den yakın mesafede bulunan "yere yakın yörünge"

LHCP (Left Hand Circular Polarization): Sol el istikametli dairesel kutuplandırma.

Line: (Satır) Çizgi. Taranmış resimde bir satırlık bölüm.

Linear Bus: Her modun doğrudan bir ortak kabloya bağlandığı bir şebeke topolojisidir.

Line Amplifier: (Hat yükselticisi). Uydu sistemlerinde LNB ile alıcı cihaz arasında yer alır. LNB geriliminden beslenir.

Line Of Nodes: Ekvator ile yörünge düzleminin kesişme hattı. Bu hat yükselen ve alçalan noddardan geçer.

Linear Editing: Erişimlerin belirli bir sıra düzenine göre yapıldığı örneğin teyp bandı gibi bir ortam kullanılarak kayıtlarda değişiklik düzeltme yapılması işlemidir. Örneğin arama ve kayıt için ileri hızlı, kayıt/ bekletme gibi komutlar kullanılarak bir VCR'den diğerine kayıt yapılması bu tür bir edisyondur.

LNA (Low Noise Amplifier): Alçak Gürültü Kuvvetlendirici. Uydu sistemlerinde feedhorn'un hemen arkasında bulunan ve çok düşük gürültülü ilk kuvvetlendirici katı. Bu cihaz yer istasyonunun alıcısı ile anten arasında bir önyükselticidir. En etkili olabilmesi için antenin olabildiğince yakınında olması gerekir. O yüzden genellikle doğrudan antenin alıcı kısmına yerleştirilir. Alınan sinyale termal gürültü karışmasını en aza indirmek üzere özel şekilde tasarlanmıştır.

LNB (Low-Noise Blocker down-converter): Antenden gelen mikrodalga sinyallerin girerek 950-2050 MHz bant aralığına dönüştürüldüğü konvertör cihazı. Düşük gürültü blok dönüştürücü, çanağın topladığı uydu (mikrodalga) sinyallerini güçlendirip alıcı tünerinin işleyebileceği daha düşük frekans bandına indirir. *Düşük Gürültü Blokeri*'dir. Bir **LNA**, bir frekans değiştirici ve bir ara frekans

kuvvetlendiricisinden oluşan, 12 GHz'lik uydu işaretlerini 900-1700 MHz'lık ara frekansa çeviren blok. Bu blok çanak antenin odak noktasındaki feedhorna doğrudan bağlanır ve bir kablo ile uydu alıcısına irtibatlanır. **LNC** 'de denir.

LNBF: Ağız kısmında kendinden (sökülemeyen) feedhornu bulunan **LNB**.

LNC (Low Noise Converter): Antene takılmak üzere bir **LNA (Low Noise Amplifier)** ile bir DC (**down converter**) alt dönüştürücünün bir araya gelmiş haline denir.

Liquid Crystal Display (LCD): Sıvı Kristal gösterge. Uygulanan gerilime bağlı olarak ışığın polarizasyonunu değiştirerek görüntü oluşturan gösterge elemanı.

Little-endian Biner(ikili) sistemde, en önemsiz bayt'ın en önce geldiği bir kayıt ve aktarma formatıdır.

L.O. (Local Oscillator - Local-Osc.): İç osilatör/yerel osilatör. (Almancada **L.O.F**) olarak yazılan, LNB'lerin içindeki dönüştürülen band aralığında belirleyici frekansı üreten yerel osilatör frekansı. Uydu alıcının ayar frekansı içinde hangi bandı gerektirdiği LNB içindeki bir kısım tarafından belirlenir ve ona göre seçilir. Standart FSS için 10.000 GHz dir. ;geliştirilmiş **FSS** için 9.750 GHz ;DBS için 10.600 veya 10.750 GHz ve ; Telecom için 11.475 GHz, C-Band için ise 5.150 GHz (Bunlar sadece bazı standart örnekler olarak verilmiştir.). Bir alıcının içinde bulunan ve frekans me işleminde kullanılan osilatör.

LocalTalk: Apple Computer tarafından geliştirilmiş olan bir yerel ağ(LAN) protokolüdür. Bu ağ çiftli bükülü kabloyla taşınabilir ve 235Kbps veri akış hızına sahiptir. Tüm Macintosh bilgisayarlarında kendinden bir LocalTalk arayüzü bulunur.

Logging: Veri akıntısı içindeki, **CAM** ve **Smartkart** arasındaki haberleşmeye ait olan bilgilerin kaydedilmesi işlemidir. Bu bilgilerin arasında diğer birçok başka şeyle birlikte yayıncının kartın üzerinde bir kısım işlemler yapmak üzere karta gönderdiği anahtarlar da bulunur.

Local Time: Yerel saat denince, yayının uyduya verildiği Uplink Control System' (yayın kumanda merkezi)nin bulunduğu yerin saati kastedilir.

LOF (Local Oscillator Frequency): Yerel(iç) osilatör frekansı.

Longitude: (Boylam) Prime/Greenwich meridyeninden doğuya veya batıya doğru mesafenin açı cinsinden ifadesi. Yeryüzündeki bir noktanın Greenwich'e göre ölçülen doğu/batı açısı.

Loophrough: TV sinyal hattına başka harici cihazların (örn. bir diğer uydu alıcısı) da bağlanabilmesini sağlamak üzere bir uydu alıcısında bulunan giriş çıkış bağlantı yeri. (F- konnektör)

Lossless: Hiçbir verinin atılmadığı bir sıkıştırma metoduna "kayıpsız" denir. Bu metodlar orijinal verileri tam doğru olarak tem ettiklerinden dolayı tercih edilirler. Örneğin "gif" formatı bu türden kayıpsız bir görüntü sıkıştırma formatıdır.

Lossy: Bazı verilerin atıldığı bir sıkıştırma metoduna "kayıplı" denir. Veri kalitesinde azalmaya neden olabildiklerinden her zaman tercih edilmezler. Örneğin JPEG ve MPEG kayıplı sıkıştırma örneklerindedirler.

Low Band: Ku yayın bandınının 10,70...11,80 GHz arasında kalan alt kısmı.

Low Orbit: (Alçak yörünge) Yerden 200 ila 300 km yükseklikteki yörünge belirli özellikteki bilimsel araştırma veya gözlem uyduları için kullanılır. Bunlar her turda yeryüzünün başka bir kısmını gördüklerinden heriki yarımkürede de gözlem yapabilirler.

Low-Power Satellite (Düşük güçlü uydu) Tipik olarak 30 watt'dan az güçte RF sinyal yayınlayan uydular kastedilir.

LTC (Longitudinal/Linear Time Code): Bu zaman kodu videoteypde videoteypin düşey karartma aralığı yerine doğrusal bir ses kanalına kaydedilir. Görüntü sinyalinin her karesi için saat, dakika, saniye ve

çerçeve numarası şeklinde nümerik değerler kaydedilen ve 80 bitten oluşan bir ses sinyalidir. Bu sistem sese dayalı olduğundan izlenmesi ancak teyp cihazı oynatmakta iken mümkün olur. Genellikle, LTC çerçeve düzeyine kadar HH:MM:SS:FF (saat: dakika: saniye: çerçeve) şeklinde bir doğruluk düzeyine sahiptir.

Luminance: (*Luminans*) Işıklılık. Bir TV sinyalinde resmin ışıklılık miktarı bilgisini taşıyan kısmı.

LTI (Luminance Transient Improvement): Farklı renk bölgeleri arasındaki kesişim yerlerinde düzeltme yaparak resmi iyileştiren sistem.

Längenwinkel (Azimuth): Yerel Açı (Alm.) Azimut. Pusula açısı.

M (Mars (March)): Eurocrypt M de olduğu gibi Mart ayından gelmektedir.

M6 (Metropole 6): Fransız tv kanalı.

MAC (A, B, C, D2) (Multiplexed Analogue Component): Çoklanmış analog unsur. Özellikle uydu yayınları için geliştirilmiş bir grup TV yayın formatı. Renk, ışık, ses ve eşzamanlama işaretlerinin sıkıştırılarak bir satır boyunca ayrı ayrı zamanlarda gönderildiği bir renkli görüntü TV yayını gönderim sistemi. A, B, C, D2 gibi alt grupları ses ve data sinyallerinin iletiminde kullanılan çeşitli metotlara işaret etmektedir.

Macroblock: (*Makroblok*) MPEG kodlamada 16x16 benekten oluşan bir görüntü bölgesi. Dört 8x8 aydınlık bilgisi bloğu, ile buna karşılık gelen iki (4:2:0 renk formatı için), dört (4:2:2 renk formatı için) veya sekiz (4:4:4 renk formatı için) tane 8x8 renk bilgisi bloğunun oluşturduğu 16 x 16 görüntü bölgesidir. Makroblok deyimiyle bazen "pel" verileri kastedildiği gibi, bazen de makroblok başlığında tanımlandığı şekilde pel değerlerinin ve diğer veri unsurlarının kodlanmış hali kastedilmektedir.

Magnetic Polariser: (Manyetik (Ferit nüveli) tip polarizör) Uydu alıcısından gönderilen akımla kumanda edilen elektromanyetik polarizördür.

Mail Exploder: Bir elektronik posta sisteminin, bir mesajın bir adres listesinin tümüne gönderilebilmesini sağlayan kısmına denir. Mail exploder'lar posta listelerine teslimat işini yürütürler. Kullanıcı mesajları tek adrese gönderir iken, mail exploder mesajın listedeki farklı posta kutularına dağıtım işini üstlenir.

Mail Gateway: İki veya daha fazla sayıdaki elektronik posta sistemini (özellikle de iki farklı şebekedeki birbirine benzemeyen posta sistemlerini) bağlar ve aralarındaki mesaj alışverişlerini sağlar. Bazen bu bağdaştırma ve tercüme işlemi oldukça karışık bir hal alır ve genellikle bir depolayıp yeniden iletme mekanizmasını da gerektirir. Öyle ki mesaj bir sistemden tümüyle alınıp, gerekli çeviriler yapıldıktan sonra öbür sisteme aktarılır.

Main Profile: Ana Profil. *MPEG-2* kodlamasında kullanılan karmaşıklık derecelerinden biri.

Major Axis of an Ellipse: Elipsin büyük eksen. Bir elipsin merkezi ve her iki odak noktasından geçen en büyük çapına büyük eksen denir.

MAN (Metropolitan Area Network): Bir şehir veya okul kampüsü gibi geniş bir coğrafi alandaki bilgisayarları birbirine bağlayan şebekeye denir.

MAP (Manufacturing Automation Protocol): General Motors tarafından OSI modelini izleyerek geliştirilen ve belirli bir maksimum süre içinde her host bilgisayara erişimi garanti eden bir protokol yığıdır. Üst katmanları OSI standartlarının çoğunu içerir. Alt katmanlar ise Token Bus (IEEE 802.4) esasına dayalıdır.

Marconi Type LNB: Astra sistemlerinde kullanılan ve **LNB** ye verilen besleme voltajıyla (13V/18V) polarite seçimi yapan kombine LNB / Polarizör.

Margin: Bir uydu sisteminin çalışması için gereken minimum düzeylerini aşan sinyal kısmının **dB** cinsinden ifadesi.

Martian: (*Marslı*) Hatalı yönlendirme satırları yüzünden beklenmedik şekilde yanlış bir şebekede ortaya çıkan veri paketleri için kullanılan mizahi deyim. Kaydı olmayan ya da tümüyle hatalı oluşmuş internet adresi taşıyan paketler için de kullanılır.

Mask Angle: (*Maske açısı*) Bir uydunun yerden görülebilmesi için uydunun bulunduğu yerin ufukla yapması gereken en az açı. Kabul edilebilir minimum elevasyon açısı.

Masterkey & Plainmasterkey: Kartı örneğin "açmak" gibi çeşitli kart fonksiyonlarını tetiklemeye yarayan 8 baytlık anahtarın kodlanmış durumda olanına Masterkey kodlanmamış olanına PlainMasterKey denir. "Masterkey", "hexserial" ile provider group'un toplanmasından hesaplanabilir. Yani matematik olarak: **hexserial + provider group = masterkey** denebilir. Masterkey için bazen "Key00" denebilir. Masterkey karta yazılırken bu kodlanmamış (plainmasterkey) halinde yapılır. Plainmasterkey daha ileri anahtar ve kanal bilgisi işlemleri için gereklidir.

MATV (Master Antenna TV): Bir anten sistemi yardımı ile birden fazla TV alıcısının beslendiği dağıtım sistemi. Otel, motel veya konut sitelerinde kullanılır. **Ortak Anten Sistemi.**

MAU (Multistation Access Unit): Bir **Token Ring** kablo bağlantı noktası (hub).

MBC (Middle East Broadcasting Centre): Arap tv kanalı.

MBONE (Multicast Backbone): IP multicasting desteğine sahip Internet routerlarından oluşan bir gruptur. MBONE aslında kamuya açık veya sadece belirli adreslere yapılan ses ve görüntü programlarının gönderildiği bir yayın kanalıdır.

Mbps (Mega bits per second): Saniyede milyon bit.

MC (Management Component): Yönetim unsuru.

MCE (Music Choice Europe): Uluslararası paralı müzik tv kanalı

MCM (Monte Carlo Music): Fransız müzik tv kanalı

MCPC (Multi Channel Per Carrier): Digital uydu tv yayınlarının bir taşıyıcı frekansında çok sayıda kanalın bulunması şekli.

MCS (Message Control System): Mesaj kontrol sistemi.

MCU (Multipoint control Unit): Çok noktadan kumanda ünitesi

MDR (Mittel Deutscher Rundfunk): Alman radyo tv kanalı.

MDS (Multipoint Distribution System): Çok noktaya dağıtım sistemi. Bir şehrin içinde tipik olarak televizyon sinyalleri taşıyan ve çok yönlü mikrodalga yayını yapmasına FCC tarafından izin verilen ortak taşıyıcı..

Mean Anomaly (M): Bu açı **periapsis'**den uydunun (eğer sabit açısal hızda hareket ederse süpüreceği kabul edilen) hareketi yönünde ölçülen açıdır. Yani $M=2\pi t/T$ (radyan) olur. T yörüngenin periyodudur.

Mechanical Polariser: (Mekanik tip polarizör) Uydu alıcısından gönderilen palsların genişliğiyle servo kumanda edilerek (probun yönünün mekanik olarak döndürüldüğü) polarizör türü.

Medium-Power Satellite: (Orta Güçte Uydu) Verici güç seviyeleri 30 ile 100 watt arası olan uydu.

Mehrteilnehmeranlage: Merkezi anten sistemi (Alm.). Apartmanlar, oteller gibi yerler içindir. Kısaca GA da denir.

mesh: Görsel bir objenin geometrisinin / biçiminin tanımlanmasında kullanılan bağlantılı yüzey elemanlarından oluşan grafik yapı.

Message: Farklı boylarda olan, bir tip baytıyla başlayıp, CRC ile biten bir veri yapısıdır. Mesajlar bir transport paketinden daha uzun veya kısa olabilir. Ancak, tipik olarak bir PES paketinden kısadırlar.

Message Stream: Ardarda gelen mesajlardan oluşan akıntı.

MHEG (Multimedia and Hypermedia information coding Expert Group): Multimedya ve Hipermedya veri kodlaması uzman grubu. (ISO standardı: ISO/IEC 13522) **MHEG-5** halen İngilterede dijital teletext yayınlarının bağlayıcı yazılım(middleware) standardıdır.

MHP (Multimedia Home Platform): Halen Avrupa çapında geçerli multimedya (çoklu ortam) standardıdır.

MHS (Message Handling System): Kullanıcı ajanları, mesaj aktarım ajanları, mesaj depoları ve erişim ünitelerinden oluşan OSI'nin elektronik posta sistemidir. MHS CCITT X.400 serisi tavsiyeleri içinde tanımlanmıştır.

MGT (Master Guide Table): Ana Kılavuz (rehber) tablosu.

MHz (Megahertz): Mega bir milyon demektir. Hertz de saniyedeki sayı sayısını ifade eder. Bir milyon hertz (saniyede bir milyon sayı) demektir.

MIB (Management Information Base): Bir şebeke yönetim protokolü üzerinden erişilebilen objelerden oluşur.

Microsat: Microsat - Ağırlığı 10kg ile 100kg arasında olan uydular.

Microwave: (Mikrodalga) Frekansı 1 - 30 GHz arasında olan RF sinyali. Kuş uçuşu noktadan noktaya yüksek frekans sinyal gönderimi. Çoğu CATV (kabloTV) sistemi bazı televizyon yayınlarını mikrodalga yayın aktarma sistemiyle uzaktaki bir anten yerinden alır. Mikrodalga ayrıca data, ses veya hemen her çeşit sinyal aktarımı amaçlarıyla kullanılabilir. Ancak fiber optik şebekelerin gelişmesi mikrodalga aktarmalarının daha da yaygınlaşmasını engellemiştir..

Microwave Interference: (*Mikrodalga Enterferansı (karışması)*) Bir yer istasyonu uzak bir uydu yayınına hedef aldığı anda yakından yerel bir telefon mikrodalga aktarıcısı gibi daha kuvvetli bir ikinci sinyal istenen yayına karışma yapabilir. Bu karışma bazen yakındaki radar vericileri de olabildiği gibi güneşin kendisi bile olabilir. Antenin yerini birkaç metre kaydırmak sorunu çoğu zaman tümüyle çözebilir.

Middleware: (Bağlayıcı özel yazılım). Etkileşimli TV Sistem yazılımı ya da Platform Yazılımı da denir.

MIDI (Musical Instrument Digital Interface): Müzik enstrümanları sayısal arayüzü.

MILNET (MILitary NETwork): ABD'nin askeri internet şebekesi. Önceleri ARPANET'in bir kısmı olarak ortaya çıkan, MILNET, 1984 yılında askeri tesislerin güvenilir bir şebeke hizmeti ihtiyacını karşılayabilmek üzere ayrıca yapılandırıldı. **ARPANET** 'ise sadece araştırma çalışmaları için kullanılmaya devam etti.

MIME (Multi-purpose Internet Mail Extensions): Çok amaçlı internet posta uzantıları. İnternet protokolleri arasında multimedya (sesli, görüntülü) mektup içerikleri için geliştirilmiş standart.

Minisat: Ağırlığı 100kg ile 1000kg arasında olan uydu.

MMBG (MultiMedia BetriebsGesellschaft): Alman multimedya işletim şirketi

Modem: Gönderilecek sinyalleri modüle eden ve alınanları demodüle eden modülatör ve demodülatör kısımlarından oluşan bir haberleşme cihazı.

Modem (Modulator/Demodulator): Digital ve analog sinyalleri birbirine dönüştüren cihazdır. Modemler sayesinde bilgisayarların digital verileri ses taşıyıcısı telefon hatları (analog) üzerinden her iki yönde gönderilebilir.

Modulation: *Modülasyon / Kipleme.* Bir taşıyıcı dalganın herhangi bir özelliğini değiştirmek suretiyle haber işaretinin taşıyıcıya

bindirilmesi. Bir bilgi sinyalinin gönderme amacıyla bir taşıyıcı üzerine yüklenmesi işlemi . Görüntü, ses veya data sinyaline göre bir taşıyıcı sinyalinin frekansı veya genliği manipule edilerek yapılır.

Molniya: Çok eliptik yörüngelerde dönen ve rusyanın yüksek enlemli bölgelerini gören domestik(ülke içi hizmetlere yönelik) Rus uydu sisteminin ismidir.

Monochrome: (Tek renkli) Örn. Siyah/Beyaz TV resmi.

Monoblock LNB: (Tek bloklu) Birden çok konumdan yayın alabilen LNB bloku. Genellikle birbirinden 6° mesafeli çift feedli olanları yaygındır.

MOSC (Modified Original Smart Card) Bunlar paralı TV yayıncısının sağladığı orijinal SmartKartların üzerinde değişiklik yapılmıştır.

Motion Compensation: (Hareket Düzeltmesi) Görüntü kodlamada hareketten ötürü meydana gelen değişikliklerin blokların yerleri ilerek düzeltilmesi. Hareket vektörleri kullanılarak pel değerlerinin öngörülmesinde etkinlik artışı sağlanır. Tahmin sistemi hareket vektörleri yardımıyla öngörü hata sinyalini oluşturan önceden çözülmüş pel değerlerini içeren geçmiş ve gelecek referans resimleriyle ilişkiler kurar.

Motion Estimation: (Hareket kestirimi) Görüntü kodlamada hareketten ötürü meydana gelen değişikliklerin kestirilmesi ve her blokun ne yöne ne kadar hareket ettiğinin belirlenmesi, yani hareket vektörlerinin öngörülmesi işlemidir.

Motion Vector: (Hareket Vektörü) Hareket düzeltmesi işleminde kullanılan ve mevcut resimdeki koordinat konumundan bir referans resmindeki koordinat konumuna olan geçişi sağlayacak iki boyutlu bir vektördür.

Motion-JPEG: Bu özellikle bir sıkıştırma yöntemi olmayıp, daha önce JPEG ile sıkıştırılmış görüntülerin bir depolanma yöntemidir. Bu metodla MPEG'den farklı olarak her digital görüntü karesi ayrı bir dosya olarak saklanır. Avantajı, yeniden düzenleme, me gibi değişiklik

işlemlerinin çok çabuk yapılabilmesidir. Ancak daha büyük depo alanı kaplaması dezavantajı vardır.

Mount: Montaj Düzeneği (mekanizması). Bir uydu anteninin çanağı taşıyıp, yönlendirme ayarlarına imkan veren mekanik aksamının tümüdür.

MPEG (The Moving Pictures Experts Group): Bu ekip ilk olarak 1988 de kuruldu. Uydudan, yerden veya kabloyla gönderilecek görüntü, ses ve data sinyallerinin soysal kaynak kodlarını oluşturmak ve standartlaştırmak üzere çalışmalarına hala devam etmektedir. Televizyon endüstrisinin gayriresmi standartlaştırma grubudur.

MPEG-1: Hızı 1.5 Mbit/s 'a kadar olan multimedya uygulamaları için bir sıkıştırma standardıdır.

MPEG-1.5: Orbit TV Network tarafından kullanılan ve **MPEG-1**, den **MPEG-2**'ye geçiş sırasında oluşturulan ara şekildir.

MPEG-2: Digital görüntü yayıncılığı (DVB) için yerleşmiş veri sıkıştırma standardı. MPEG-1 in geliştirilmiş şekli olup toplam veri hızı 100 Mbit/s olan uygulamalar için uygundur. Digital televizyon için veri sıkıştırma ve açma konusunda şu andaki yerleşik standarttır.

MPEG-2 MP@HL (Main Profile at High Level): Geniş ekran HDTV (yüksek tanımlı televizyon) için benimsenen çok daha yüksek bit hızına sahip sistem..

MPEG-3: Şimdi MPEG-2 nin içine eklenmiştir.

MPEG-4: Daha düşük data hızlarında daha yüksek resim kalitesinin yanısıra resim oranlama ve manipülasyon olanaklarını içermektedir. 1998 de uygulamaya girmiştir. Halen internet üzerinde ve uydularda bu formatta bazı yayınlar mevcuttur..

MPG (Master Program Guide): Ana Program Kılavuzu.

MPS (Master Program Scheduler):

Ab alio expectes, alteri quod feceris (Nasıl davrandıysan sana da aynen öyle davranılmasını bekle)...

MSDS (Multi-Switched Distribution Systems): Çoklu anahtarlama dağıtım sistemleri.

MSO (Multiple System Operator): Birden çok kablo TV sistemini işleten şirketler için kullanılır.

MSS (Mobile Satellite Services): Sabit yer istasyonları ile, uçaklar, gemiler, kara araçları gibi hareketli birimler arasındaki haberleşme kastedilir.

MTA (Message Transfer Agent): Mesaj aktarma ajanı. Bir X.400 Message İşlem Sisteminde mesajları depolama ve iletme işleri için kullanılan bir OSI uygulama işlemidir. İnternetteki mail ajanının eşdeğeri.

MTU (Maximum Transmission Unit): Belirli bir fiziksel ortam üzerinden gönderilebilecek en büyük veri birimi.

MTV (Music Television): Uluslararası şifreli yayın yapan, paralı müzik kanalı.

Multicast: Bir yayının belirli bir grup potansiyel alıcının sadece bir kısmına (örneğin sadece özellikle sipariş etmiş olanlara) yapılmasıdır.

Multi-channel receiver: Herhangi anda birden fazla sayıda uyduyu izleyebilen GPS(global konum belirleme) alıcıları için kullanılır.

Multicrypt: PCMCIA modüllerine sahip bir CA (koşullu erişim) sisteminde alıcının farklı şifreleri görüp hepsiyle birlikte çalışabilmesini sağlar.

Multi-Feed: Birden çok sayıda uyduyu izlemek üzere sabit bir çanakta iki veya daha çok LNB kullanılan anten sistemi.

Multicast: Broadcast (yayın) sözcüğünün bir alt grubudur ve belirli bir kullanıcı kitlesindeki birçok kişiye yapılan (ama zorunlu olarak o gruptaki herkese olmayan) yayınlar için kullanılır...

Multi-homed host: Birden fazla fiziksel veri hatına aynı anda bağlı olan bir bilgisayardır. Veri hatları aynı şebekeye bağlı olabilir de olmayabilir de.

Multipath: Alıcıya GPS sinyallerinin yansiyarak gelmesi sonucu oluşan enterferans. Tipik olarak yakın binalar veya yansıtıcı yüzeylerin etkisi sonucunda oluşur.

Multipath error: Bir sinyalin alıcının antenine iki veya daha fazla değişik yoldan ulaşmasının yarattığı enterferans(girişim) nedeniyle ortaya çıkan hatalardır. Çoğu zaman yollardan birinde olan yansıma veya geri tepme sonucu oluşur.

Multiple Access: (Çoklu Erişim) Birden çok kullanıcının bir transpondere erişim imkanı.

Multiplex:

(1) Multipleks, Çoğullama. Birden fazla sinyalin aynı anda aynı ortamdan iletilebilmesi için zaman veya frekans uzayında değişik yerlere yerleştirilmesi işlemine ve bu şekilde yapılan yayınlara denir.

(2) Multimedya yayıncılığında bir enkoderden çıkan ve iki faza bölünmüş olan sinyaldir. Bunlardan birine "I multiplex" ve diğerine de "Q multiplex" denir. UCS 'den uyduya gönderilen kanalların 0 'dan 4 'e olanları I multipleksinde ve 5 'den 9'a kadar olanları da Q multipleksinde gönderilir. Her multipleks kendi kanal kontrol mesajlarını (yayın kontrol sistemi (UCS) ve enkoderden kaynaklanıp dekoder cihazlarına gönderilen talimatlar) ve ses, görüntü, veri bilgilerini içermektedir.

Multiplexing İki veya daha fazla sinyalin tek tel veya tek taşıyıcı sinyali üzerinden gönderilmesi yöntemidir.

Multiplexing channel Bir GPS alıcısının bir dizi uydu sinyaline sıralanabilen bir kanalıdır.

Multiswitch: (Multisviç) Multischalter(alm.) - Uydu alıcılarından gelen komutlara göre değişik anten polarite girişlerinden seçileni seçenin çıkışına vermeye yarayan röle kutusu. Halen **DiSEqC** komutlarıyla çalışanlar yaygındır.

Musicam: (Masking Pattern Adapted Universal Integrated Coding and Multiple): Farklı frekans sahalarında insan kulağının uyguladığı maskeleye özellikleri kullanılarak yapılan ses kodlaması.

Mux (Multiplexer): . Çoğullayıcı. Farklı birkaç sinyali (ses, görüntü, data v.s.) bir tek haberleşme kanalından aktarılmak üzere biraraya getirir. Demultiplexing (açma) devresi (Demux) ise alıcı tarafında her sinyali diğerlerinden ayrı hale getirir.

NAB (National Association of Broadcasters): Milli Yayıncılar Birliği. (ABD)

NADF (North American Directory Forum): Kuzey Amerika'da CCITT X.500 tavsiyelerine göre rehber yayınlamakta olan veya yayınlamayı planlayan telekom kuruluşlarının tümünün oluşturduğu topluluk.

Nagravision (Syster): Avrupada Teleclub, Digital+ ve Premiere in kullandıkları, Digital versiyonu da yaygınlaşmakta olan (Halen türk StarDigital ve Multicanal kullanıyorlar) bir paralı tv şifreleme sistemidir.

NAK (Negative Acknowledgment): "Sinyal tanınmadı" bilgisi.

Name Resolution: Bir ismin ilgili adresinin bulunması işlemi.

Nanosat: Ağırlığı 1kg ile 10kg arasında olan uydulara denir.

Nano Codes: Nano kodlar, Smartkarta kartı güncellemek üzere gönderilen komutlardır.

Narrowcasting: Sadece belirli bir kitleye ulaşmak üzere elektronik

medya kullanılmasına denir.

NASA (National Aeronautics and Space Administration): Amerikan milli havacılık ve uzay dairesi. Uzay mekiği filosuyla askeri ve ticari uydu şebekelerinin fırlatılıp yerleştirilmesi dahil tüm amerikan uzay programlarını yürüten kuruluş.

NASDA (National Space Development Agency of Japan): Japon Milli Uzay Araştırma Geliştirme Kuruluşu.

NAVSTAR: GPS uydularına verilen genel bir isim. NAVSTAR kısaltması aslında NAVigation Satellite Timing and Ranging için kullanılıyor.

NBC (National Broadcasting Company): Bir amerikan radyo tv kanalı.

NCTA (National Cable Television Association): Milli Kablolu Televizyon Birliği (ABD).

NDR (Nord Deutscher Rundfunk): Kuzey alman radyo tv kanalı.

NetBIOS (Network Basic Input Output System): IBM PC ve uyumlusu sistemlerde şebeke arayüzünün standardıdır.

Network Address: Internet address veya **OSI Network Address** terimlerine bakınız.

Network Byte Order: Nümerik değerlere denk gelen baytların dizilimindeki internet standardı.

Network Interface Card (NIC): Şebeke arayüzü kartı. Bir bilgisayara şebeke haberleşmesi yeteneklerini kazandıran elektronik devre kartı.

Network Layer: (Şebeke Katmanı) Tüm OSI ortamındaki şebeke içi erişimler, yönlendirmeler ve anahtarlamalardan sorumlu OSI katmanıdır.

Network Modem: Bir yerel ağ (LAN) 'a bağlı olan ve şebekede bulunan iş istasyonlarının herhangi birinden erişilebilen modemdir.

Network Operating System (NOS): Bilgi aktarımı ve birden çok sayıda bilgisayarla bilgi alışverişi yapabilmeyi sağlayan işletim sistemine denir. **AppleShare, Novell NetWare,** ve **Windows NT Server** bu tür işletim sistemi örnekleridir.

Network Time Protocol (NTP): TCP üzerine inşa edilen ve İnternette bulunan radyo veya atomik saatlerin referansıya tam olarak doğru yerel saat uygulamasını güvence altına alan bir protokoldür. Bu protokol sayesinde farklı makinelerin saatlerini uzun süreler için ve milisaniyeler içinde hassas olacak şekilde senkronize etmek mümkündür.

NFS (Network File System): Sun Microsystems tarafından geliştirilmiş olan ve birçok bilgisayarın şeffaf bir şekilde birbirinin dosyalarına erişebilmelerini sağlayan bir dağıtık dosya sistemidir.

NHK (Nippon Hosa Kyokai): Japon radyo tv kanalı.

NIC (Network Information Center): İlk başta sadece ARPANET (ve daha sonra DDN) topluluğu için görevli olarak çalışan SRI International vardı. Ama bugün dünya çapında ulusal, yerel veya bölgesel olarak işletilen çok sayıda NIC bulunmaktadır.

NID (Network ID): Şebeke Kimliği. Genellikle bir paralı buketin sunucusunun program listesinde tanımlanmıştır. Diensteanbieter(alm.).

NIST National Institute of Standards & Technology: Eski adı **NBS** olan ABD ulusal ölçüm, teknoloji ve standart geliştirme kuruluşudur.

NMS (Network Management Systems):

NOC (Network Operations Center): Bir prodüksiyon şebekesinin operasyonel yönleriyle görevlendirilmiş herhangi merkezdir. Bu görevler arasında gözleme ve kontrol, arıza bulma, kullanıcı desteği verme v.s. gibi hizmetler bulunur.

Node: Bir şebeke bağlantısının uç noktasıdır. Nod'lar şebekeye bağlı dosya sunucusu gibi, yazıcılar, iş istasyonları gibi tüm cihazları da içerir.

Node Devices: Bir şebekeye bağlı herhangi bilgisayar veya uç birim cihazıdır.

Node Rotation: Dünyanın şeklinin tam bir küre olmaması (*oblate*'liği) yörünge düzleminin dönmesine neden olmaktadır. Topaçınki gibi dönence hareketleri olur. Yörünge düzleminin orta dikmesi uzayda koni şeklinde bir yüzey tarar. Koninin tepe açısının yarısı dikmenin eğim açısına eşittir. Yörünge hareket ettikçe, ekvator ile yörünge düzleminin kesişme doğrusu (nodlar doğrusu) prograde yörüngede batıya doğru, retrograde yörüngede ise doğuya doğru döner. Bu etkiye Node Rotation denir.

Noise: (Gürültü) Bir sinyaldeki istenmediği halde bulunan unsurların tümü. Rasgele değişen bozucu işaretler. Gürültü seste hisşirtti halinde, resimde ise karlanma olarak ortaya çıkar. Her sinyalin içinde bu istenmeyen modülesiz enerjiden bir ölçüde bulunur.

Noise Figure: (Gürültü Değeri (miktarı)) Örneğın bir LNB'nin Ku-band için dB cinsinden, C-Band LNB'ler içinse Kelvin cinsinden ifade edilen performans ölçütü (gürültü katkısı) Bu değerin olabildiğince düşük olması istenir. Bir sistemde işarete eklenen gürültünün miktarını gösteren sayıdır. İdeal (teorik) bir kuvvetlendiricide / LNB'de bu sayı 0 dB dir. Hesaplanan gürültü değeri ideal duruma göre cihazın performansını göstermektedir.

Noise Temperature: (Gürültü Sıcaklığı) Bir sistemde işarete eklenen gürültünün miktarını göstermek üzere kullanılan eşdeğeri sıcaklık. Gürültü sıcaklığı ne kadar az ise eklenen gürültü o kadar azdır.

Non-Interlaced: Ekran satırlarını 1,2,3,4,5,6.. şeklinde düzgün sırasıyla veren tarama metodu.

Nonlinear Editing: Rasgele bir düzende erişilebilen (harddisk gibi) bir kayıt ortamı üzerinde yapılabilen veri değışiklik (edisyon)

işlemi. Çoğu zaman anında erişim ve indeksleme yapılabilen çok hızlı bir sistem kastedilir. Genellikle **NLE** olarak kısaltılır. .

NREN (National research and Educational Network): Bu şebeke halen tasarım halindedir. İleride ABD çapında son teknoloji yüksek hızlı bir araştırma geliştirme ve eğitim ağı olması beklenmektedir. Son yıllarda NREN akronimi "Milli Enformasyon Altyapısı ile eş anlamlı hale gelmiş Enformasyon Süper Otoyolu (Information Superhighway) olarak anılır olmuştur.

NSAP (Network Service Access Point): Bir aktarma biriminin OSI Şebeke hizmetine ulaşabildiği erişim noktasıdır. NSAP'lar herbiri OSI Şebeke adresleriyle tanımlanmışlardır.

NSC (National Switching Centre): Milli Şalt Merkezi (ABD).

NSF (National Science Foundation): Milli Bilim Vakfı (ABD). **NSFNET** 'in sponsorudur.

NSFNET (National Science Foundation NETwork): Milli bilim vakfı şebekesi. ABD'de birbirine yüksek hızlı bir omurgayla bağlanmış durumda olan yerel, bölgesel ve orta düzey şebekelerdir. NSFNET bilim adamlarına ülke çapında birçok süperbilgisayara erişim imkanı sağlar.

NTIA (The National Telecommunications and Information Administration): ABD Milli İletişim ve Bilgi İdaresi. Ticaret Bakanlığına bağlıdır ve Amerikan hükümetinin iletişim konusundaki politikalarını, koyulacak standartları ve frekans tahsislerini belirler.

NTSC (National Television Standards Committee): Milli televizyon standartları komitesi (ABD) . Kuzey Amerika ve Japonya'da geçerli TV yayın standartlarıdır. 525 çizgi, 30 görüntü/saniye özelliklerindedir. ABD (RCA/NBC firmaları) tarafından geliştirilen bu standart diğer birçok ülke tarafından da benimsenmiştir. 3.58-MHz chroma altt taşıyıcısı kullanır ve saniyede 60 saykıldır..

NTV (Nachrichten Television(alm.) - Nergis Televizyonu(tr.), National Technological Television(abd), NeovisneTV(rus), National

TV(bangladeş), NTV(g.kore), NatsevenTV(malezya), NTV(taiwan), NationalTV(romanya) Popüler bir TV kanalı ve Digital Buket ismidir.

Nutation Damping: Nutasyon(sallanma) bastırması. Kendi etrafında dönmekte olan bir uydunun titreşim ve yön değiştirmelerini gidermek üzere yapılan işlemler. Aktif nutasyon kontrolleri itici jetlerle yapılır.

NVOD (Near VideoDemand): Aynı bilginin (örn. bir film) 7-8 kanalda birden gecikmeli olarak yayınlanması ya da tek kanalda erişim süresini kısaltacak şekilde çoklayıcı kullanmak.

OB (Outside Broadcast): Harici yayın..

Octet: Bir oktet sekiz(8) bitten oluşur. Şebeke işlerinde "oktet" terimi çoğu zaman "bayt" yerine kullanılır. Çünkü bazı makinelerin mimarisinde boyu 8 bitten farklı olan baytlar kullanılmaktadır.

Odd Field: (Tek Alan) Geçmeli taramada yalnız tek numaralı satırlardan oluşan resim.

OEM (Original Equipment Manufacturer): Orijinal Cihaz imalatçısı. Bir bilgisayar cihazını parçalarını bir araya getirerek toplayan herkes "Orijinal Cihaz İmalatçısı" kabul edilmektedir.

OFD: Cihaz(uydu alıcısı) ön panelinde harf ve rakamlarla bilgi sunumu..

OFTEL (The Office of Telecommunications): İngiltere İletişim Dairesi. Sanayi bakanlığının bir parçasıdır ve İngilterenin Telekomünikasyon konusundaki resmi düzenlemelerini yapan yetkili kuruluşudur.

Off-line: Belirli bir Televizyon servis işlemcisinin çalışır konumda olmadığı durumun tanımını ifade eder.

Offset: Odak ve feed kısmının çanağın orta hizasından yukarıda veya aşağıda olduğu çanak anten tipi.

OIW (Workshop for Implementors of OSI): OSI yürütmecilerinin çalıştayı. Sıklıkla NIST OIW veya NIST Workshop da denilmektedir. OSI yürütme kararlarının verildiği Kuzey Amerika bölgesel forumudur. Avrupa'daki EWOS ve Pasifik'teki AOW 'a denk gelmektedir.

OMT (Orthogonal Mode Transducer): İki LNB nin aynı anda biri vertikal diğeri horizontal sinyalleri alacağı şekilde yayın sinyallerini ikiye bölen dalga kılavuzu bölücüsü.

ONC (Open Network Computing): Sun Microsystems öncülüğündeki bir konsorsiyum tarafından teşvik ve kontrol edilen bir dağıtık uygulama mimarisidir.

On-line: Belirli bir Televizyon servis işlemcisinin çalışır konumda olduğu durumun tanımını ifade eder.

On-line w/Backup: Belirli bir Televizyon servis işlemcisinin esas sistemi yedeklemek üzere çalışır konumda olduğu durumun tanımını ifade eder.

OpenTV: Thomson Multimedia ve Sun Microsystems tarafından Kaliforniyada kurulan bu şirket 16 kadar uydu alıcısı imalatçısıyla ve çeşitli PayTV firmalarıyla anlaştı. Bu lisanslı yazılımın yüklenmesiyle TV ve internet dünyası birbirine daha yaklaştırmaktadır..

Orbit: (Yörünge) Uydunun dünya etrafındaki yolu.

Orbital Period: Bir uydunun yörüngesindeki tam bir turu için gereken süre.

ORF (Osterreichischer Rundfunk): Avusturya radyo televizyonu

Osculating Orbit Eğer tüm saptırıcı ivmeler belirli bir anda giderilebilirse bir uydulla birlikte hareket edecek olan yörüngedir. O zaman (ya da epoch) içinde gerçek yörünge ve saptırıcı yörüngeler

çakışık haldedir. Yörünge parametreleri daima osculating orbit için verilmektedir.

OSD (On Screen Display): TV ekranında yazıyla seçenek ve durum bilgileri sunulması.

OSF (Open Software Foundation): Açık Yazılım Vakfı. Distributed Computing Environment (DCE) ve Distributed Management Environment (DME) 'den sorumlu gruptur.

OSI (Open Systems Interconnection): Farklı üreticilerin yaptığı farklı bilgisayarlar arasındaki iletişimleri gerçekleştirebilmek üzere bir uluslararası standartlaştırma programıdır.

OSI network Address: Bir OSI aktarım biriminin yerini tanımlamak için kullanılan ve 20 oktetten oluşan şebeke adresidir. Bu adres çeşitli adres veren alanlar için standartlaştırılmış olan bir "ilk alan kısmı" ile adresi verenin sorumluluğunda olan bir "alana özel kısım" dan oluşmaktadır.

OSI Presentation Address: Bir OSI uygulama biriminin yerini belirlemek için kullanılan adrestir. Bir OSI network Address ile aktarım, seans ve sunum olmak üzere en fazla üç seçici'den oluşur.

OSPF (Open Shortest Path First): İnternet için önerilen bir standart IGP'dir.

Overmodulation: Aşırı modülasyon.

P-code (Precise or Protected code): Çip hızı 10.23 MHz'de GPS taşıyıcı sinyalinin gelişigüzelimsi (pseudo-random) biner (ikili), bifaz (biphase) kiplenmesi (modülasyonu) ile elde edilen çok uzun dizidir. Yaklaşık her 267 günde bir tekrarlanır. Bu kodun herbir bir haftalık kısmı belirli bir GPS uydusuna aittir ve her hafta başa döner.

Packet: Ardışık veri bitleri topluluğudur..

Packed Data (Packet Data): Depolanan bilgilerin "paket" denilen farklı birimler halinde gönderilme işlemi. Bu yöntemle kanal kapasitesi daha verimli kullanıldığı gibi aktarım da daha güvenli olur..

Packet Stream: Paket dizisi. Ardarda akan paketlerdir.

Packetized Elementary Stream: Uçtan uca PES pes paketlerinden oluşan bir veri akıntısıdır. Paketler bir transport paketinden çok uzun olup farklı boylardadır.

Packet Switching: Bir şebeke içinde daha etkin şekilde yönlendirme ve aktarım için aktarılacak bilgileri standart boyutlu paketler haline getiren veri aktarım metodu.

Pad: Transponder kanal zayıflatması için argo. Bu transponderi çok kuvvetli sinyallerden korumak üzere devreye elektriksel direnç ekleyen bir elektronik cihazdır.

PAL (Phase Alternate Line): Yerel televizyonda ve avrupa uydu kanallarının çoğunda kullanılan sistem. Batı Avrupa ve Türkiye'de kullanılan renkli TV yayın standardı 625 çizgi, 25 görüntü/saniye (50cps) özelliklerindedir. Almanyada geliştirilmiştir. ABD'nin **NTSC** ve Fransanın **SECAM** sistemleri ile uyumsuzdur. Phase Alternation System.

PAM (Payload Assist Module): Fırlatmada kullanılan yük(uydu) yardımcı modülü..

PANDA (Processed Narrow Deviation Audio) İşlemlenmiş dar sapmalı ses..

Panda 1: Uydu ses yayınlarında kullanılan ve Wegener Corporation tarafından geliştirilmiş bir gürültü giderme yöntemi..

Parabola: (Parabol) Uydu antenlerinde kullanılan çanakların kesitini teşkil eden geometrik şekil. (Parabole paralel olarak gelen tüm ışınlar odak noktasında toplanır.)

Parabolic Antenna: En çok kullanılan uydu tv anteni tipi. Adını matematikte Parabol olarak anılan çanak şeklinden alır. Parabol şeklinin fonksiyonu, çanağa çarpan tüm zayıf mikrodalga sinyallerini önünde bulunan bir tek odak noktasına yansıtmasıdır. Dalga kılavuzu da bu noktada bulunur..

Parabolspiegel: Almanca çanak anten.(Ayna, yansıtıcı)..

Parental Lock: (Ebeveyn kilidi) Belirli bir kanalın erişimini PIN-kodu (şifre) ile açıp kapamaya yarayan ve uydu alıcılarında kullanılan bir özellik.

PAS (Panamsat Corporation): Bir uydu yayın şirketi..

PAT (Program Association Table): Program ilişki tablosu.

Patching: Yazılım yaması(patch) yapma. Bir cihazın çalışma şeklini mek, ve bu şekilde yeni imkanlar yaratmak üzere yazılımını (firmware'ini) mektir. Örneğin, uydu alıcılarına patch yüklemekten (meshur 6in1 Allcam yaması gibi) bahsettiğimizde, cihazı cihazın üreticisinin niyet ettiğiinden farklı şeyleri yapabilecek hale getirmek üzere alıcının firmware'inin ilmesi kastedilmektedir. Allcam yaması yapılmış bir cihaz bir tek CAM ile birçok çeşit şifre sistemini çözebilir duruma gelmektedir. İnternette bu yamalar farklı birçok cihaz için hazır olarak bulunabilmektedir. Aynı şekilde, cihazın daha önce içinde bulunmayan bir dilde menülere de sahip olabilmemesini sağlamak üzere işletim sisteminde yapılması gereken bir firmware değişikliği de "patch" (yama) olarak adlandırılmaktadır.

Pay-Cable / Pay-TV: (Paralı TV) Ekstra (opsiyonel) abone ücretleriyle desteklenen Program yayın hizmetleri.

Pay Per View (PPV): İsminden anlaşılacağı gibi izleyicinin sadece izlemeyi seçtiği yayın için ödeme yapması için geliştirilmiş tekniktir. Sadece bir film, spor karşılaşması gibi bir yayını izlemeyi seçtiğinizde o program için bir bedel ödersiniz.

PBS (Public Broadcasting Service): Kamusal yayın kanalı. ABD'nin bir domestik televizyon ve radyo yayın şebekesi.

PCI (Protocol Control Information): Daha yukarıdaki katmandan gelen servis veri birimine bir OSI birimi tarafından eklenen protokol bilgisidir. Hepsi birlikte bir Protocol Data Unit (PDU) protokol veri birimini oluşturur.

PCM (Pulse Code Modulation): *Darbe kodu kiplemesi.* Analog sinyallerin periyodik aralıklarla örneklenip sayısallaştırılarak digital sinyallere dönüştürüldüğü zaman bölmeli kipleme tekniği. Örneklenen değerler tipik olarak 8 bitlik (birisi parite için olabilir) kodlara dönüşür.

PCMCIA: PC dünyasından aktarılan (özellikle notebooklarda kullanılan) modül eklenti tekniği standartları paralı uydu televizyonu şifre modüllerine uygulanarak standart bir modül yuvası teşkil etmiştir..

PCR (Program Clock Reference): Program saat referansı. Kod çözücünün sistem saatinin eşlemesi için aktarılan sinyalin içine her 100ms de bir markör (işaret) konur. Zeitsynchronisation.

PCS (Personal Communications System): Bireysel haberleşme sistemi.

Peer to Peer Network: Merkezi bir idare kaynağına gerek duyulmadan dosyalar ve kaynakların paylaşılabilirdiği bir şebeke sistemidir.

Pel (Picture element): Resim unsuru.. Benek. Ekrandaki görüntüyü oluşturan noktalardan herbiri.

Perception coding: Algılama kodlaması..

Periapsis: Bir ana kütle ve uydusundan oluşan eliptik bir yörünge sisteminde yörünge ağırlık merkezine en yakın olduğu noktasıdır. Yeryüzü merkezli sistemlerde periapsis için **perigee** terimi kullanılır.

Perigee: Eliptik bir uydu yörüngesinin yeryüzüne en yakın noktası..

Period: (Periyot) Bir uydunun yörüngesinde tam bir turu tamamlaması için gereken süre..

Perturbation: Pertürbasyon. Yeryüzünün küresel olmayışından, güneş ve ayın etkileri sürüklenme ve radyasyon basıncı gibi nedenlerden kaynaklanan saptırıcı ivmeler nedeniyle bir uydunun yörüngesinin elipsten sapması.

PES (Packetized Elementary Stream): Paketlenmiş Temel Dizi.

PFA (Primary Focus): Prime Focus Anten "parabol anten" de denir. Odak (LNB) tam ortada bulunur. Offset anten bunun bir kesitinden oluşan şeklidir..

PG (Program Guide): Program klavuzu. Yayın rehberi.

PGM (Program Guide Map): Program Kılavuzu yerleşimi

Phase: (Faz) Bir işaretin başka bir referansa göre kaymasını gösteren açı..

Phono: Fono jak. Cihazların arkasında ses, görüntü, bazband sinyallerinin bağlantısı için kullanılan tekil soket/fişler için TOS, Cinch kelimeleri de kullanılmaktadır..

Physical Layer: Fiziksel katman Bit aktarımı için fiziksel bağlantıların kurulabilme ve kullanılabilmesi imkanlarını yaratan OSI katmanıdır. Daha açık bir deyişle, fiziksel katman her bit'in fiziksel bir ortam üzerinden aktarımı için gerekli prosedürleri sağlamaktadır.

Physical Media: Fiziksel ortam Fiziksel dünyada OSI sistemler arasındaki sinyal aktarımına yarayan herhangi ortamdır. OSI modelinin dışında kabul edildiğinden bazen "Layer 0" sıfır katmanı olarak da ifade edilen fiziksel ortam bağlantısı fiziksel katmanın taban arayüzü kabul edilebilir.

Physical Topology: Fiziksel topoloji Şebekenin fiziksel yerleşimi. Kabloların na düzenlendiği ve bilgisayarların birbirine na bağlandıdır.

Picosat: Ağırlığı 1kg dan az olan uydu. .

Picture: (Resim) Hareketli veya sabit tv ekran görüntüsü.

Picture phone: Görüntülü telefon.

PID (Packed IDentification): Packet ID. Paket tanımlayıcı. Tek bir veri akışının verilerini içeren taşıma akışı paketlerini tanımlayan bir numara dizisi. Digital yayın aktarımında herbir bağımsız paket etiketlenir. Bu etiket her hanesi 0 dan F e değişen (hexadesimal) dört haneli bir koddan oluşur ve hem ses hem de görüntü için ayrı ayrı verilir. Bu şekilde örneğin iki SCPC sinyalin birbirinin üzerine yazılması imkansız olur. .

PIDAC (Packet Initiated Data Access Control): Paket başlatmalı veri erişim kontrolü. Bu DigiCipher I 'in yükseltme modülüdür.

PIN (Personal Identification Number): Kişisel tanımlama kodu.

Ping (Packet Internet Grouper) Hedef noktalarının ulaşılabilirlik durumlarını test eden bir programdır. Onlara önce bir ICMP eko talebi gönderir ve bir cevabın gelmesini bekler.

PIP (Private Information Parcel): Özel Bilgi Bölümü.

Pixel (PIcture ELeMent): Benek, Piksel. Bilgisayar ekranındaki görüntüyü oluşturan ışıklı noktaların herbiridir. Sunum bilgisinin en küçük unsurudur.

PKM (Perigee Kick Motor): Bir uyduyu düşük yer yörüngesinden (özellikle bir STS veya 300-500 mil yüksekte mekiğe dayalı yörüngeden) jeostasyoner yörüngeye geçirmek için ateşlenen roket motoru..

Planar antenna: Düzlem şeklinde üretilen uydu anteni.
Flachantenne (Alm.) .

PLL (Phase-Locked Loop): Faz kilitlemeli çevrim. Uydu sinyallerinin demodülasyonunda kullanılan bir elektronik devre..

PM (Packet Multiplexer): Paket çoklayıcısı.

PMB (Permanent Message Buffer): Sürekli mesaj tampon belleği. Kodlayıcının içinde dekoderleri adresleyen mesajların bulunduğu tampon bölgedir. UCS'den gelen talep üzerine kodlayıcı tarafından sürekli yayınlanır.

PMT (Program Map Table): Program Yerleşim Tablosu

Point-to-Point: Bir şebekede bulunan iki nesne arasındaki doğrudan bağlantıdır.

Polar Mount: Anten hareket düzeneği (mekanizması). Hareketli antenin motorlu kolunun tek (düzgün doğrusal) hareketiyle tüm Clarke Kuşağı yayını tarayabilmesini sağlayacak şekildedir. Tek eksenden yapılan döndürme ile çanağın hem azimut hem de elevasyon açılarının ilmesi sağlanır. Bir astronomun kullandığı polar mountta eksen kutup eksenine paraleldir. Oysa uydu yer istasyonlarının kullandığı modifiye (düzeltilmiş) polar mount geometrisinde bir deklinasyon offset sapma açısı sözkonusudur.

Polar Orbit: (Kutup yörüngesi) Düzlemi dünyanın kutup eksenine paralel olan (ekvator düzlemine dik) bir yörüngedir.

Polariser: (Polarizör - Polarotor) Feedhorn ile LNB arasına takılıp, değişik polarite açılarını seçebilme olanağı sağlayan cihaz. Manyetik ve mekanik olmak üzere iki türüdür..

Polarity (Polarisation): Polarizasyon, Polarma . Bir elektromagnetik dalganın elektrik alan vektörünün doğrultusudur. Bir sinyalin elektriksel alanının titreşim düzlemi olarak tanımlanabilir. Uydu

yayınında farklı polariteler kullanılması aynı frekansın tekrar kullanılabilmesini sağlar. Mevcut alana daha çok sinyali sığdırabilmek ve yakın frekanslardaki iki uydu sinyalini birlikte gönderebilmek için dalganın yayılma eksenleri farklılaştırılır. **Lineer** (doğrusal) ve **Sirküler** (dairesel) olmak üzere iki tür polarizasyon vardır. İlkinde **Yatay /Düşey** ikincisinde **sola / sağa** olmak üzere ikişer kutup bulunur. Elektromagnetik dalgalar yatay, düşey, dairesel ve eliptik polarizasyonlu olabilirler. Uyduların tasarımında kullanılan bu teknik uydu transponder frekanslarının tekrar kullanılabilmesini sağlar. Bu doğrusal çapraz polarizasyonla düzenlenmesiyle transponderlerin yarısı yeryüzüne gönderdiği hüzmeleri düşey polarize eder, diğer yarısı ise yatay polarize ederler. Her iki frekanstaki yayınlar içiçe geçmesine rağmen bu düzenleme sayesinde 90 derece faz farkına sahiptirler ve bu yüzden birbirine karışmazlar. Yeryüzünde bu yayınların düşey ve yatay olanlarından istenenini başarılı bir şekilde alıp çözebilmek için yer istasyonunda uygun polarizasyonlu bir feedhorn bulunması gerekir. Günümüz tesislerinde heriki polariteyi birden aynı anda alıp farklı LNA 'lara yönlendiren dalga kılavuzları (**OMT**) ve hepsinin tümleşik hali Dual /Quattro LNB'ler bulunur. Öte yandan daha az olmakla beraber Intelsat serisi uydularda olduğu gibi sirküler(sağ/sol) polarizasyon teknikleri de kullanılmaktadır.. Polarite, Kutuplama .

Polarization Rotator: (Polarotor) İki ortogonal polarizasyondan birini seçecek şekilde otomatik veya manuel olarak konumlandırılabilen bir cihazdır.. Polarizasyon döndürücü.

POR (Pacific Ocean Region): Pasifik Okyanusu Bölgesi.

Port: Ulaşılan bir host bilgisayarın aynı anda sahip olduğu birden çok sayıdaki bağlantı noktaları arasında ayırım yapabilmek için, internet aktarma protokolleri tarafından kullanılan (16-bit işaretli tamsayı) tanıttıcı'dır.

POSI (Promoting Conference for OSI): OSI tanıtım konferansı. Altı büyük japon bilgisayar firması ile Nippon Telephone and Telegraph şirketinin yöneticilerinden oluşur. Bunlar OSI 'nin gelişimi için kaynak tahsis edilmesi üzerine politikalar geliştirirler.

Position: Bir noktanın enlemi, boylamı ve irtifası(yerden yüksekliği)nden oluşan uzaydaki yerinin tanımıdır. Bir konum bilgisiyle birlikte bir hata tahmini de çoğu zaman birlikte verilir.

Positional Dilution of Precision (PDOP): GPS uydu konfigürasyonunun geometrik gücünün ölçüsüdür.

Positioner: (Pozisyoner) Anten motoruna kumanda ederek önceden programlandığı belirli uydu konumlarına hareket edebilmesini sağlayan elektronik cihaz. Şimdilerde genellikle uydu alıcısıyla tümleşik halde bulunmaktadır.

Post-processed differential GPS: Sonradan işlenmiş farksal(diferansiyel) GPS de sabit ve gezici alıcılar arasında aktif bir link bulunmaz. Onun yerine herbiri daha sonra farksal düzeltmelerin yapılabilmesi için gerekli uydu gözlemlerini kaydederler. Farksal düzeltme yazılımı bu alıcılardan toplanan bilgileri birleştirip işlemekte kullanılır.

Post-Roll Bir video klipin sonunda, sahne geçişlerinin yapılabilmesi için fazladan bulunan video dur.

Power: (Güç) Uydudaki bir transponderin yükseltme (amplifikasyon) gücü.

PPP (Point-to-point Protocol): SLIP'in yerine gelmiş olan PPP protokolü hem senkron hem de asenkron devrelerde router-router arası ve host-şebeke arası bağlantıları sağlar.

PPUA (Program Provider User Address): İki ayrı koddan oluşan 4 bayt uzunluğundaki bir koddur. PPUA'nın ilk üç baytı Shared Address olarak adlandırılır. Son baytına ise Customer Word Pointer denir. PPUA kartları tanımlamak ve adreslemekte kullanılır.

PPV (Pay-Per-View): Abonelerin aylık bazda ödeme yerine tek bir gösterim bazında sipariş edip ödeyerek izleme yapabilmelerini sağlayan sistem. Öde ve İzle .

Prediction: Çözülmekte olan veri elemanın veya pel değerinin tahmini için bir predictor kullanılmasıyla yapılan işlemdir.

Predictive-coded (P) Pictures: P-resimleri hareketleri önceki I veya P referans resimleri ile karşılaştırılarak kodlanırlar.

Pre-Emphasis (Önvurgulama) ağırlık verme, vurgulama. Gürültüyü azaltmak için yüksek frekanslı bileşenleri kuvvetlendirme işlemi. Bu iş için kullanılan devre veya süzgeç.. Bu süzgeçle frekans modülasyonunda yüksek frekans bölgesindeki bozulan S/N oranını sabit tutmak üzere yüksek frekanslı bileşenlerin genliği arttırılır.

Pre-Roll Bir video klipin baş kısmında, sahne geçişlerinin ve eşlemenin yapılabilmesi için fazladan bulunan video dur.

Precession: Yörünge düzleminin yeryüzünün küresel olmayan şeklinden kaynaklanan dönmesi. Topaçınki gibi dönence hareketleri olur. Yörünge düzleminin orta dikmesi uzayda koni şeklinde bir yüzey tarar. Koninin tepe açısının yarısı dikmenin eğim açısına eşittir. Yörünge hareket ettikçe, ekvator ile yörünge düzleminin kesişme doğrusu(nodlar doğrusu) "prograde" yörüngede batıya doğru, "retrograde" yörüngede ise doğuya doğru döner. Yörünge düzleminin bu hareketine "Precessional hareket" denir.

Precise Positioning Service (PPS): GPS sayesinde elde edilebilen ve çift frekanslı p-koduna dayalı olan mümkün en hassas dinamik konumlandırma.

Presentation address: Bkz.. **OSI Presentation address** .

Presentation Layer: Çıkış ve varış sistemlerinin arasındaki bir yerde yolda iken uygulama bilgilerinin na ifade edileceğini belirleyen OSI katmanıdır.

PRMD (Private Management Domain): Bir X.400 Mesaj İdare Sistemindeki özel kuruluş posta sistemidir.

Pro-Logic: Dolby Laboratories tarafından geliştirilen ve sinema seslerini evde izleyebilme imkanı sağlayan surround sound dekoder sistemi..

Prograde Orbit: Uydunun konumunun yerin ekvator düzlemi üzerindeki izdüşümünün dönüşü dünyanın dönüşü ile aynı yönde ise dünyanın etrafında dönen bu uydunun yörüngesine Prograde orbit denir. Böyle bir uydunun yörünge eğimi 90 dereceden azdır.

Program: Bir yayının ve içindeki ilgili tüm unsurların geçerli olduğu zaman dilimi.

Progressive Video: Bir video sinyalinin içindeki mekan bilgisi taşıyan satırlar. Progressive video satırları belirli bir andan başlayarak diğer satırlarla sürerek çerçevenin sonuna kadar gelir.

Prospero: Kullanıcılara kaynakların kişiselleştirilmiş görünümünü sunma, veya başkalarının empoze ettiği yapılardan yararlanma imkanları veren bir dağınık dosya ve rehber sistemidir.

Protected-Use Transponder: Kendinden sigorta poliçesiyle işletici tarafından yayıncıya kiralanmış uydu transponderi dir. Bu özellikteki bir transponder arıza yaparsa otomatik olarak bir başka transpondere geçeceği işletici tarafından garanti edilmiştir. (Bazen bu garanti kapsamında olmayan bir yayıncının transponderini almayı gerektirse bile yapılır.)

Protocol: (Protokol) Cihazların birbiriyle haberleşebilmesini sağlamak üzere geliştirilen herhangi standart prosedürler dizini..

Protocol: Decent gibi bir şebeke üzerindeki bilgisayarların paylaşabilecekleri ortak bir lisandır.

Proxy: Protokol taleplerini yanıtlamakta bir sistemin diğerinin önünü alabildiği bir mekanizmadır. Proxy sistemler Modemler gibi basit cihazlarda tüm protokol kademelerini gerçekleştirmekten kaçınmak üzere şebeke idaresinde kullanılırlar

Proxy ARP: Bir makinenin (genellikle bir router(yönlendiricinin)) bir başka makine için gönderilen ARP taleplerine cevap vermesi tekniğidir. A router'in kimliğini taklit eden router, gönderilen paketleri esas varış noktasına yönlendirme sorumluluğunu da üstlenmiş olur. Proxy ARP sayesinde yedeklenmiş fiziksel şebekeleri olan bir sitenin tek IP

adresi kullanabilmesi mümkün olur. Normalde ise şebekeyi alt açılımlı olarak tanımlamak daha iyi bir çözümdür.

Provider Group & Provider ID: SmartKartı tanımlamak için kullanılan 3 baytlık bir hexadecimal sayıdır. İlk 2 baytı Provider Group (yayıncı grubunu) tanımlar, üçüncü bayt Provider ID'dır ve 00 veya 10 olur. Yani sadece iki çeşit ID kullanılmaktadır. Yayıncıların çoğu Provider ID 00 kullanır. Sadece alman paralı tv yayıncısı Premiere World, Provider ID 10 kullanır.

PRT (Polonia Radio Television): Polonya radyo tv kuruluşu

Pseudo-lite: Yer merkezli bir farksal GPS alıcısı olmakla beraber, gerçek bir GPS uydusununki gibi bir sinyal göndererek mesafelendirme işlerinde kullanılır.

Pseudo-random noise (PRN): Tesadüfi gürültü özellikleri taşıyan (Gelişigüzelimsi gürültü) yapay bir sinyaldir. Çok karmaşık olmakla birlikte tekrarlanan 0'lar ve 1'lerden oluşur.

Pseudo-range: Bir uydudan gönderilen kod ile yerel alıcının referans kodu kullanılarak yapılan ve vericinin saati ile alıcının saati arasındaki eşleme hataları henüz düzeltilmemiş durumda olan mesafe ölçümüdür.

PSI (Program Specific Information): Programa özel bilgiler..Kişiye özel şekilde konfigüre edilmiş bir alıcı için PID ler dahil çeşitli önemli bilgileri içerir. Çoklama ve kişiye göre farklı versiyon izleme imkanını verir..

PSK (Phase Shift Keying Mode): Faz kayması anahtarlama.

PSN (Packet Switch Node): ARPNET ve MILNET 'deki nodlar için kullanılan şimdiki terim. Bunlara eskiden IMP'ler (Interface Message Processors) denirdi. PSN'ler halen BBN C30 veya C300 minikomputerler tarafından yürütülmektedirler.

PSNR (Peak Signal to Noise Ratio): Sinyal / gürültü oranının en yüksek değeri ..

PTT (Post Telephone and Telegraph Administration): Posta, telefon ve telgraf idaresi. Dünyanın çoğu ülkesinde doğrudan veya dolaylı olarak hükümet kontrolünde olan ve telekomünikasyon hizmetlerini işleten kuruluşlar için kullanılır.

PTT (Post Telephone and Telegraph Administration): Halen dünyanın büyük bir kısmında doğrudan veya dolaylı olarak devlet kontrolünde olan telekom hizmetleri işletmecisi kuruluşlar kastedilmektedir.

QAM (Quadrature Amplitude Modulation): Dikgen Genlik Kipleme. Digital kablo TV yayınlarının kullandığı 16 veya 64 seviyeli modülasyon sistemi..Bu sistemde iki giriş sinyali vardır. Bu sinyaller birbirine dik, yani aralarında 90 derece faz farkı bulunan iki taşıyıcıyı kipler. İki çarpma devresi ve bir faz kaydırıcıdan oluşur. Karışmaları önlemek için giriş sinyalleri bir alçak geçiren(tercihan Nyquist) süzgeçten geçirilir.

QoS (Quality of Service): Yayın kalitesi

QPSK (Quadrature Phase Shift Keying): Quaternary Phase Shift Keying'de denir. Çeyrek dalga faz kaydırma anahtarlama. Dörtlü Faz Kaydırma anahtarlama da denir. Digital uydu TV yayınlarının kullandığı modülasyon sistemidir. Gönderme kapasitesinin arttırılmasına izin verdiği için digital haberleşmelerde kullanılan bir digital modülasyon düzenidir. İki veri biti bir "sembol" tanımını (yani dört farklı faz durumundan birini ifade için) temen kullanılır. Genelde bu faz kayması saniyede milyonlarla sembol "Megasembol" olarak gerçekleşir. Bu modülasyon tekniği taşıyıcı fazının 90 derece eşdeğeri kaymalarla 0, 90, 180, 270 derecelik 4 açı konumundan sadece biri olmasına izin verir. Daha ilerisi olarak 8 faz (45 derecelik dönmeler) , 16 faz (22.5 derece) ve 32 faz v.s. konseptleri de geliştirilmiştir..

Quad-LNB: (Dördüz LNB) Dört adet universal LNB nin aynı kabine konmuş hali..

Quantization: (Basamaklama) Kuantalama, Nicemleme. Bir sinyalin sonlu sayıda ve eşit olmayabilen ayrı aralıklara bölme ve herbir aralığa bir değer atama işlemi.

Quattro-LNB: (Dört çıkışlı LNB) Üst ve alt bant için V ve H ayrı ayrı (4 adet) uçları bulunan LNB.

QUIPU: OSI rehberini incelemek ve geniş çapta manevra yeteneği sağlamak üzere geliştirilmiş bir öncü yazılım paketidir.

QVC (Quality, Value, Convenience): Kalite, değer, uygunluk.

RADINT (Radar Intelligence): Radar istihbaratı.

RAI (Radio Televisione Italiana): İtalyan devlet radyo televizyon kuruluşu .

RAID (Redundant Array of Inexpensive Disks): Herhangi disk arızası durumunda olası bilgi kaybını önlemek üzere gereğinden fazla disk kullanarak oluşturulan konfigürasyon

Rain Outage: (Yağmur karartması) Ku veya Ka Band frekanslarındaki sinyallerin ağır yağış durumunda gökyüzü gürültü ısısındaki artış ve absorpsiyon (emilme) dolayısıyla kaybedilmesi durumu.

RAM (Random Access Memory): Rasgele Erişim Belleği. Bir bilgisayarın çalışırken veri ve programlarını geçici olarak depoladığı çalışan bellek kısmıdır. RAM içindeki bilgileri sadece bilgisayar açık iken tutabilir.

Range: Başlangıç ve bitiş noktaları gibi, ya da bir uydu ile bir GPS alıcısı arasındaki gibi iki nokta arasındaki sabit bir mesafedir.

RARE (Reseaux Associes pur la Recherche): Araştırma kuruluşları arasındaki bilgi işlem şebekesinin avrupa ayağıdır..

RARP (Reverse Address Resolution Protocol): Diskli olmayan bir bilgisayarın başlangıçta gereken internet adresini bulabilmek için kullandığı internet protokolüdür. RARP fiziksel bir (donanımın) adresini bir internet adresine dönüştürebilir.

Raster: (Raster) Aydınlanmış TV ekranında işaret olmadığı zaman görülen beyaz çizgiler..

Ratings Data: Belirli bir programa ilişkin olarak, içerik, önerilirlik, dil ve cinsellik içeriği gibi özellikler bakımından yapılan derecelendirme sistemi bilgileridir.

RBOC (Regional Bell Operating Company):

RD (Registration Descriptor): Kayıt Göstergesi.

RDP (Radio Difusao Portuguesa): Portekiz radyo televizyon kuruluşu

Real Time: Birşeyin doğal gerçekleşme hızında çalışılmasıdır

Real Time Kinematic (RTK): Taşıyıcı faz düzeltmelerinin bir referans istasyonundan kullanıcının hareket halindeki alıcısına gerçek zamanlı olarak aktarıldığı farksal GPS (DGPS) prosedürüdür.

Real-time differential GPS: Gerçek zamanlı farksal GPS. Her yeni GPS gözlemiyle birlikte gerekli düzeltmeleri de hesaplayan, düzenleyen ve uygun formata getirerek bir veri hattı bağlantısı (örneğin VHF telsiz veya cep telefonu) üzerinden gönderen bir baz istasyonudur. Hareket halindeki GPS kullanıcı istasyonunun aktarılan GPS düzeltmelerini almak ve mevcut gözlem bilgilerine uygulamak üzere GPS alıcısına verebilmek üzere bir veri alma cihazına gereksinimi vardır.

Reassembly: Gönderme işlemi sırasında parçalara ayrılmış olan bir IP datagram'ının alıcı bilgisayar tarafından yeniden biraraya getirilebilmesinde kullanılan işlemdir.

Receiver Sensitivity: (Alıcı hassasiyeti) dBm cinsinden ifade edilir ve alıcının belirli bir temelbant performansını gösterebilmesi için (örneğin belirli bir BER değeri veya S/N değerini sağlayabilmesi için) detektör devresine ne kadar güç (sinyal gücü) girmesi gerektiğini tanımlar..

REE (Radio Exterior de Espana): İspanya (ülke dışı yayın) radyosu.

Reflection: (Yansıma)

Reflector: (Yanıstıcı) Reflektör. Bir antenin sinyalleri toplayan çanak şekilli (parabol) yüzeyi için kullanılır.

Relative positioning: Aynı GPS sinyallerini birlikte izlemekte olan iki veya daha fazla alıcının göreceli konumlarının belirlenmesi işlemine denir.

Rendering: Sunulacak pixel'lerin hesaplanıp üretilmesi işlemi..

Repeater: (Tekrarlayıcı) Paket filtrelemesi yapmadan veya yönlendirme kararları vermeden bir kablodaki elektriksel sinyalleri bir diğerine aktaran cihazdır. OSI terminolojisinde bir tekrarlayıcı bir fiziksel katman aracı sistemi kabul edilir.

Replication: Bir bilginin gölgeleme veya tamponlama yöntemiyle bir kopyesinin çıkartılıp saklanması işlemidir.

Resolution: (Rezolüsyon) Çözünürlük, ayırıcılık. Bir görüntüde birbirinden ayırt edilebilen en küçük nokta veya çizgi sayısı. Monitörde yatay ve düşey olarak sunulabilen toplam piksel(benek)sayısı. Genellikle rezolüsyon yükseldikçe kalite daha iyi olur.

Retrograde Orbit: Uydunun konumunun yerin ekvator düzlemi üzerindeki izdüşümünün dönüşü dünyanın dönüşü ile aynı ters yönde ise dünyanın etrafında dönen bu uydunun yörüngesine retrograde orbit denir. Böyle bir uydunun yörünge eğimi 90 dereceden fazladır.

RF Adaptor: Uydu televizyon alıcısının çıkışını televizyonun anten girişinden beklediği sinyal tipine uyumlandıran parça. Uydu alıcısının temelbant video sinyalini alıp VHF Kn 3-4 gibi kullanılabilen bir RF sinyali haline getiren eklenip sökülebilir modülatör parça.

RFC (Request For Comments): 1969'dan itibaren yayınlanan bu belgeler bazı internet protokollerini ve ilgili deneyleri tanımlamaktadır. Aslında internet standartlarını tanımlayan RFC'ler sadece birkaç tanesidir, ancak tüm internet standartları RFC'ler olarak yayınlanmıştır.

RFE (Radio Free Europe): Özgür avrupa radyo kanalı. Radio Liberty ile beraber..

RFI (Radio Frequency Interference): RF Enterferans. Karışma. Uydu sinyallerine karışan distorsiyon. Bozucu sinyal..

RFS (Remote File System): Bir dağınık dosya sistemidir. NFS'ye benzer. AT&T tarafından geliştirilmiş ve UNIX System V işletim sistemi ile birlikte dağıtılmıştır.

RGB (Red Green Blue): Daha çok bilgisayar monitörlerinde kullanılan ve rengin kırmızı, yeşil ve mavinin yüzdeleri olarak ifade edildiği bir tip video sinyalidir.

RHCP (Right Hand Circular Polarization): Sağ el istikametli dairesel polarizasyon.

Right Ascension of the Ascending Node (RAAN): Ekvator düzleminin kuzey tarafından bakıldığında bu düzlem üzerindeki ters saat istikametinde 21 Mart (itidali rebii) yönü ile yükselen nod arasındaki kalan açıdır.

Right Ascention: Ekvator düzlemi üzerinde doğuya doğru 21 mart ekinoksu yönünden belirli bir meridyene (örneğin uydunun yönünü işaret eden vektörü içeren meridyene) doğru ölçülen açıdır.

RINEX (Receiver INdependent EXchange format): Herhangi yazılım paketini kullanan herhangi **GPS** alıcısından gelen verileri kullanmak, GPS tesislerinin kullanımını ve verilerinin serbestçe alışverişini teşvik etmek üzere geliştirilen standart tanım ve formatlardır. Format içeriğinde üç temel **GOS** gözleniminin tanımları yer alır. **Zaman**(time), **Faz**(phase) ve **Saha**(range).

RIP (Routing Information Protocol): Berkeley UNIX işletim sistemi ile verilen bir dahili yönlendirici(router) protokolü(**Interior Gateway Protocol (IGP)**) dür..

RIPE (Reseaux IP Europeens): Avrupa'da **TCP/IP** esaslı şebekeleri koordine etmek ve teşvik etmek amacıyla kurulan bir grup. **RIPE (ITF)** gibi teknik konuları koordine etmek üzere periyodik olarak konferanslar düzenler. Ayrıca Avrupa'daki alan isimlerinin ve yönlendirme(routing) tablolarının düzenlenmesi gibi bazı operasyonel konuları idare etmek üzere de bir **Network Control Center (NCC)** işletir.

RJ-45: Ekranlanmamış çiftli bükülü kablolar için kullanılan standart konnektörlerdir.

Rlogin: Berkeley UNIX tarafından verilen ve bir makinenin kullanıcılarının yetkilendirilmiş oldukları diğer UNIX sistemlerine de tıpkı doğrudan bağlıymışlar gibi bağlanabilmelerini sağlayan bir servistir. Telnet'in benzeridir.

RMC (Radio Monte Carlo): MonteKarlo radyosu..

RMF FM (Radio Music Facts FM): Polonya FM müzik kanalı

RNE (Radio Nacional de Espana): İspanyol milli radyosu..

ROSE (Remote Operations Service Element): OSI'nin Mesaj yönetimi, Rehber, ve şebeke idaresi uygulama protokollerinde kullanılan OSI **RPC** mekanizmasıdır.

Routed (Route Daemon): 4.2 veya 4.3BSD UNIX sistemleri (ve ondan türeyen işletim sistemlerinin) altında çalışarak bir yerel alan şebekesindeki makineler arasında yol belirleyen bir programdır.

Router: Şebeke trafiğinin yönlendirileceği en uygun yolu belirleyen şebeke katmanı cihazı. Router 'lar şebeke katman bilgisine dayanarak paketleri bir şebekeden diğerine iletirler..

Rover: Bir saha oturumu sırasında bilgi toplayan herhangi mobil(seyyar) GPS alıcısıdır. Alıcının konumu(bulunduğu yer) bir diğer (sabit) GPS alıcısına göre hesaplanabilir.

RPC (Remote Procedure Call): İstemci-sunucu modeli dağıtık bilgi işlemenin yürütülmesinde popüler bir paradigmadır. Uzaktaki bir sisteme gerekli argümanları sağlanmış belirli bir prosedürü işletmesi ve sonucu arayana iletmesi talebi (istemi) gönderilir. Ayrıntıların uygulamalarındaki farklılıklar birçok farklı RPC protokolünün ortaya çıkmasına neden olmuştur.

RPM (Revolutions Per Minute): Dakikada devir sayısı.

RPN (Reverse Polish Notation): Digital Video işlemede birçok eşzamanlı geçiş ve etkinin işlenmesi için bir metot sağlamaktadır. Veri ve fonksiyon kümeleri kavramına dayanır. Hesap makinelerindeki yaygın kullanımıyla "1 + 2" nin **RPN** eşdeğeri "1 2 +" olmaktadır.

RS-232: Yazılım ve data aktarımı için uydu alıcılarının PC'lerin COM portları ile bağlanabilmesine uygun giriş yeri.

RTFM (Read The Fantastic Manual): Bu akronim birisi basit ve çok sık sorulan bir soruyu tekrar sorduğunda kullanılır. "Fantastic" terimi yerine bazen çok daha kaba bir ifadenin de yer aldığı olur.

RTE (Radio Telefis Eireann): İrlanda radyo televizyonu.

RTL (Radio-Télé Luxembourg): Lüksemburg radyo televizyonu.

RTM (Radio Télévision Maroc): Fas radyo televizyonu.

RTP (Radio Television de Portuguesa): Portekiz radyo televizyonu.

RTP (Real Time Protocol): Gerçek zamanlı iletişim protokolü.

RTSE (Reliable Transfer Service Element): Toplu (yükü miktar) nesnelerin aktarımından sorumlu **OSI** uygulama servis unsurudur.

RTSP (Real Time Streaming Protocol): Gerçek zamanlı veri akıntısı protokolü

RTT (Radio Télévision Tunisie) Tunus radyo televizyonu.

Rx (Receiver): Uydu Alıcısı. Antenden aldığı uydu yayınlarını televizyonun gösterebileceği sinyaller haline getiren ev içi cihaz. Bir yer istasyonunda belirli bir uydu sinyalinin bütün diğerlerinden ayrılarak video, ses veya data formatına indirgenmesini sağlayan elektronik cihaz.

S (Septembre (September)): "Eurocrypt S" de olduğu gibi Eylül anlamından gelir.

S-VHS (Super VHS): VHS video teyp formatının geliştirilmiş bir versiyonudur. Teypteki daha yüksek yoğunluklu kayıt sayesinde resimin aydınlık(luminance) özelliği geliştirilmiş ve görüntü kalitesi daha keskin hale getirilmiş, yatay çözünürlük 400 satır yapılmıştır.

S-Video: Renk ve aydınlık işaretlerinin Cr, Cb, Y olarak ayrı ayrı bulunduğu video sinyalidir. Sinyalde luminans(Aydınlık) (Y) ve krominans(renglilik)(C) sinyallerinin ayrı tutulmuş olması sinyal kalitesinin CVBS 'den daha yüksek olmasını sağlar. Genellikle bu sinyalde çok pinli DIN tipi bir konnektör kullanılır. Bu sinyale Y/C 'de denilir.

S/N ((Signal-to-Noise) Ratio): İşaret / Gürültü Oranı. Belirli bir band genişliği içindeki sinyalin gücünün gürültünün gücüne oranı. dB cinsinden ifade edilir. Video S/N oranı 54 ile 56 dB arası olduğunda mükemmel (broadcast quality - yayınlanabilir kalitede) kabul edilir. Öte yandan Kablo TV (**CATV**) uygulamalarında bir headend (ana yayın merkezi) için video S/N oranı 48 ile 52 dB arası ise yeterince iyi kabul edilir.

SA (Shared Address): PPUA'nın ilk üç baytıdır. Kartları grup halinde adreslemek için kullanılır. Bir kart grubunda en fazla 256 farklı kart olabilir.

SAC (Subscriber Authorization Center): Abone İşlemleri Merkezi. Paralı TV'lerde abonelerin ödeme durumlarına göre izleme haklarını idare eden merkez.

Sample: Çoğu zaman digital ses bilgileri içeren bir dosya kastedilir. Ancak doğru kullanımı bu değildir. Sample(örnek) herhangi bir andaki bir dalga şekli genliğini temsil eden tek bir digital değerdir. Bir süre içinde geçen örnekler grubuna ise bir sound veya waveform dosyası denilir.

Sampling: Analogdan digitale dönüşüm sırasında sürekli bir analog dalga şeklinin zamanda ayrışık anlara bölüdüğü bir süreçtir.

SAP (Service Access Point): Bir OSI katmanının hizmetlerinin bir üst katmana sunulduğu noktadır. SAP hizmetleri sağlayan katmana göre isimlendirilir.

SAS (Subscriber Authorization System): SAS abone bilgilerini EMM'ler haline tercüme eder. Belirli bir kanal veya yayını izleme izni olup olmadığının denetimi SAS tarafından yapılır.

SAT (Satellite): Uydu. Ekvatorun 22,237 mil yukarısında sabit yörüngede, dünyayla eşit hız, ve aynı yönde (saatte 7,000 mil doğudan batıya doğru) dönen sofistike bir elektronik haberleşme aktarma istasyonu..

Satellite Antenna (Dish): Uydu anteni, Çanak. Uydu sinyallerini toplamaya yarayan parabol geometrisinde bir antendir. Kullanıcı antenleri genellikle C-bandı için 1.5-3.7m ; K-bandı içinse 45-180cm dir.

Satellite constellation: Bir uydu filosunun uzaydaki dizilim yerleşim düzenidir.

Satellite Programmer: Ev uydu çanaklarına veya kablo pazarına sunulmak üzere görüntü, ses, ve/veya data hizmetleri üreten, paketleyen veya dağıtan şirketlere verilen isimdir.

Satellite Receiver: (Uydu Alıcısı) LNB'den gelen birinci ara frekans işaretinden ses ve resim işaretlerini elde eden alıcı..

Satellite Terminal: Sadece almaya yarayan uydu yer istasyonu. Bir anten yansıtıcı (tipik olarak paraboldür) bir feedhorn, bir düşük gürültülü yükseltici (LNA), bir aşağı dönüştürücü ve bir alıcı cihazından oluşur. (Tüketici cihazlarında 2, 3 ve 4. parçaların biraraya gelmiş hali LNBF olarak kullanılmaktadır.)

Saturation: Bir rengin içinde beyaz ışığın kalmadığı miktarıdır. %100 satüre bir renkte hiç beyaz ışık kalmaz. Örneğin pembe ile kırmızıyı farklı yapan renk özelliğidir.

Saturation: (Satürasyon) Doyma. Resim sinyalinde ışık veya renk sinyalinin alabileceği en yüksek değer.

SAW Filter (Surface Acoustic Wave Filter): SAW Süzgeci. Yüzey akustik dalgaları prensibi ile çalışan ve bobin, kondansatör kullanmayan keskin kenarlı yüksek frekans süzgeçleri. Bir uydu alıcı verici cihazında temelbant ya da ara frekans kısımlarında kullanılan dik yamaçlı filtre tipi.

SBCA (Satellite Broadcasting and Communications Association): Uydu Yayıncılığı ve Haberleşmesi Birliği.

SC (Standard Converter): Standart dönüştürücü.

Scalar Feed: Bir parabol antenin odak noktasına doğru yansıtılan sinyalleri yakalamak üzere tasarlanmış ve içiçe halkalardan oluşan bir şekle sahip bir dalga kılavuzu feedhorn(feed) türüdür.

Scanning: (Tarama) (1)Belirli bir yayını veya uyduyu bulmak üzere belirli bir bölgeyi veya frekans alanını tarama.. (2)Ayrıca, bir monitörde elektron hüzmesinin en yukarıdan başlayarak nokta nokta ve satır satır en aşağıya kadar hareket ettirilmesiyle görüntünün oluşturulduğu işlemdir.

SCART: Euro AV yuvası/fişi de denilen dekoder, VCR, TV audio, video, kontrol vs sinyallerinin bulunduğu 21 pinli geçiş yeri.

Scene: (Sahne) Bir ya da daha çok görüntü karesinin oluşturduğu gruptur.

SCM (Service Change Mode): Yayın değişme kipi.

SCPC (Single Channel Per Carrier): Çoklu sinyalleri bir tek uydu transponderine yüklemenin en ekonomik bir yoludur. Bir transponderdeki her yayın sinyali (digital veya analog) kendi taşıyıcı frekansına sahiptir ve diğer sinyallerden bağımsızdır. Çoğu zaman radyo kanalları ve haber aktarmaları için kullanılır.. Taşıyıcı başına tek kanal.

Scrambled Kanalin tamamen şifreli olduğunu gösterir bir şifrelendirme tanımı. Şifreli bir yayın sadece digital şifre dekoderleriyle açılabilir.

Scrambler Bir sinyali sadece özel dekoderi takılı bir alıcı tarafından çözülebilecek şekilde elektronik karıştırma yapan cihaz.

Scrambling Karıştırma, Şifreleme. Görüntü sinyalinin aktarımında yetkilendirilmiş bir çözücü olmadan görüntünün alınmaması için ilmesi işlemi. TV yayınlarının izinsiz kişilerce alınmaması için şifreli olarak karıştırılması. Bu şekildeki yayınları alabilmek için özel kod çözücü devreler (dekoder) kullanmak gerekir..

Screening Factor (Ekranlama Faktörü) Bir kutunun veya koaksiyel kablonun sinyali sızdırma veya ekranlama faktörü. Normal TV dağıtım sistemlerinde bu faktör en az 60 dB, Kablo-TV sistemlerinde ise en az 70 dB olmalıdır..

SCT (Steve Chilver Trading (company)): Bir ticaret şirketi.

SDR (Sud Deutscher Rundfunk): Güney almanya radyosu..

SECA (Société Européenne de Contrôle d'Accès): Bkz. **Aston Seca**

SECAM (Séquence Couleur à memoire - Sequence a Memoire): Fransız kanallarının kullandığı TV sistemi. PAL televizyon cihazlarında siyah beyaz görünür. Fransada geliştirilmiş bir renkli televizyon sistemidir. Rusya ve topluluğu ülkelerinde de kullanılır. Saniyede 50 saykıl(hertz) ve resim çerçevesi başına 625 satır üzerinden çalışır. Ancak avrupanın (ve Türkiyenin) PAL standardı ve amerikanın NTSC sistemi ile uyumsuzdur.

Secondary Focus: (İkincil odak) Çok beslemeli antenlerde çanağın ortasında olmayan ikinci odak noktası..

Segment: Bir Virtual Channel Map (sanal kanal haritasında) tek mesaj içinde tanımlanan 20 sanal kanaldan oluşan gruptur.

Selective availability (S/A): ABD ordusu tarafından uydularda suni bir saat hatası yaratılarak NAVSTAR uydu sisteminin sivil amaçlarla kullanımı sırasındaki performans yeteneğinin kasıtlı olarak azaltılmasıdır.

Selector: OSI birimi tarafından yukarıdaki katmana hizmet sunulmasında kullanılan birçok SAP'ların arasında ayırım yapabilmek amacıyla kullanılan sekizli tanımlayıcı dizidir.

Self scan display: Kendi kendine tarama yapan sunum elemanı.

Semi-Major Axis of an Ellipse: (Bir elipsin büyük yarıçapı) Elipsin merkezi ve heriki odak noktasından geçen en uzun çapı ana eksenidir. Bu eksenin yarısı veya elips merkezinden bu çap üzerindeki herhangi kenara olan mesafeye denir.

Server: (Sunucu) Diğer bilgisayarların kendisine bağlanmasına izin veren herhangi bilgisayara denir.

Service: (Yayın) Birden çok sayıda akıntı(stream)'dan oluşur. Her akıntı yayının bir unsurunu veya elemanını temsil eder. Bir yayına ait akıntılar herhangi sayıda olabilir.

Service Component: (Yayın unsuru) Bir yayının tek tipten oluşan bir elemanıdır. Bir video data stream, veya bir audio data stream, ya da bir ECM stream olabilir, alt yazılar, kontrol dataları, ya da yayının anlamlı bir kısmını teşkil eden herhangi bir akıntı olabilir. Genelde yayın unsurlarının herbiri tek bir referans numarasıyla(PID) etiketlenen paketler içinde taşınır.

Service Control Channel: (Yayın kontrol kanalı) Tek bir yayınla ilgili olan ve yayının harita mesajı ve yayınla ilgili diğer enformasyon mesajlarını aktaran mesaj akıntısıdır.

SES (Societe Européene des Satellites): Bir uydu yayın şirketi (ASTRA uyduları)

Session Layer: (Oturum katmanı) Uç sistemler arasındaki diyalog kontrolü imkanlarını sağlayan OSI katmanıdır.

Set top box: (Set üstü cihaz) Yersel, kablo veya uydu tv digital yayınlarını alıp TV alıcısına aktaran cihaz.

SFD (Saturation Flux Density): Akı yoğunluğu doyum noktası. Doyum akı yoğunluğu. Uydudaki tek bir tekrarlayıcı kanalının saturasyonunu (doyma noktasına ulaşmasını) sağlamak için gereken güç.

SGMP (Simple Gateway Management Protocol): Şimdiki SNMP'den önce onun yerine kullanılan protokol.

Shadowing: İçindeki iyi tanımlanmış bilgi birimleri çeşitli **DSA'**ların kopyeleri olan bir kopye çıkarma yöntemi.

Shadow Mask: (Gölge Maskesi) Renkli resim tübünün ekranının arkasında yer alan ve elektron demetini yönlendiren delikli çelik levha.

Shared HUB: Genellikle **VSAT** operasyonlarında belirli sayıdaki şebeke kullanıcılarının paylaştığı uydu haberleşme operasyonları merkezi..

SIA (Satellite Industry Association): Uydu Endüstrisi Birliği.

SID (Service ID): Bir digital transponderdeki farklı kanalların biraraya getirilmesini ve birbirinden ayırd edilmesini sağlar. Transponderdeki aynı SID 'e sahip programlar birlikte belleğe aktarılır. Böylelikle örneğin bir TV kanalının farklı lisan versiyonları birlikte bulunabilir veya bir radyo paketindeki farklı radyo kanalları birbirine bağlanabilir getirilebilir.

SID/AMOL Source Identification/Automatic Measurement of Lineups:

Sidelobe: (Yanlop) Bir antenin ana eksenini dışından gelen yayınlara cevabı için kullanılan terimdir.

Sidereal Time: Dünyanın yıldızlara göre kendi eksenindeki bir turu dönmesi için gereken süre. Bu bildiğimiz güneş zamanı cinsinden 23 saat 56 dakika ve 4 saniye sürmektedir. Bir sidereal gün ise 24 sidereal saatten oluşur. Sidereal günün başlangıcı vernal equinox (21 mart ekinoksu) Greenwich meridyenini geçtiği anda başlar. Sidereal zaman o nedenle 21 mart ekinoksunun saat açısına (**Hour Angle**) eşittir.

SIGINT (Signal Intelligence): Sinyal istihbaratı.

Signature: authentication code' da denir. 5 baytlık bir hexadesimal koddur ve veri akıntısını güvenlik altına almakta kullanılır. Veri akıntısının bir tür **checksum** kontrolundan oluşmaktadır.

SILVO: 1980'lerin ortalarında frekans yeniden kullanımlarını izlemek üzere kurulan organizasyon..

Simple Profile: (Basit Profil) **MPEG-2** kodlamasında kullanılan karmaşıklık derecelerinden biri.

Simplex Transmission: Gönderme istasyonu ile alıcı istasyon arasında sadece tek yönde (vericiden alıcıya doğru) iletişim imkanı..

SIPP (Simple Internet Protocol Plus): 3 IPng adayı protokolden biridir.

SIS (Satellite Information Services): Bir uydu bilgi hizmetleri (At yarışları gibi)şirketi.

SiS (Sound-in-Sync): Ses bilgilerinin resmin eşleme darbelerinin içine konulduğu, özel dekoderi olmadan istikrarsız, sessiz resim olarak izlenebilen yayın formatı.

Skew: (Çevirme) Döndürme. Farklı uyduların farklı polarma açıları dikkate alınarak polaritenin ince ayarı. Bir uydudan diğerine geçildiğinde feedhorn'un kutuplamasında gerekli küçük ayarlama. İki veya daha çok uydunun aynı polarite konumları arasında sözkonusu olabilen küçük açı farklarını telafi etmek için yapılan bir ayardır. (Mekanik veya ferit polarizöre kumanda edilerek yapılır.)

Slant Range: Bir haberleşme uydusu ile ilgili yer istasyonu arasındaki yolun boyu.

Slice: (Dilim) **MPEG2** kodlamada aynı satırda bulunan ve ardarda gelen birden fazla makrobloktan oluşan gruba verilen isim.

SLIP (Serial Line IP): İki sistemi birbirine bağlayan telefon hatları ya da RS-232 kablolar gibi seri hatlar üzerinden IP çalıştırılmak üzere kullanılan bir internet protokolüdür. Halen SLIP 'in yerini PPP almaktadır.

Slot Uydunun Clarke Kuşağındaki yeri. Güneyin (Sıfır derece boylamının üzerindeki konum) doğusuna veya batısına doğru olan açı cinsinden ifade edilir. Jeosenkron yörüngede boylamsal olarak duran ve içine bir haberleşme uydusunun park edildiği (varsayımsal) yer. ABD nin tepesinde uydular 2 ila 3 derece aralıklarla konumlandırılmış slotlar içinde bulunurlar.

Smart Card: Dekoder cihazının içine kullanıcının kendi takabileceği kredi kartı boyutlarındaki elektronik anahtar ve yeni bilgisayar güvenlik sistemini kullanarak şifre güvenliğinin arttırılmasına imkan veren teknoloji..

SMATV (Satellite Master Antenna Television): Bir konut sitesi veya otel için uydudan aldığı yayını dağıtan özel minyatür kablo sistemi. Uydu yayını programlarını almak üzere bir MATV (merkezi dağıtım) sistemine bir yer istasyonu eklenmesinden oluşur.

SMDS (Switched Multimegabit Data Service): Halen ABD'de yeni ortaya çıkmaya başlayan ve telefon şirketlerinin piyasaya sunmaya hazırlandıkları yüksek hızlı bir internet şebekesi teknolojisi.

SMI (Structure of Management Information): Bir şebeke idaresi protokolü ile erişilebilen nesnelere tanımlanmasında kullanılan kurallardır.

SMPTE (Society of Motion Picture and Television Engineers): Video endüstrisi ile ilgili standartların geliştirilmesinde yardımcı olan teknik uzmanların örgütü. Bu kuruluş film, televizyon, video, bilgisayar görüntüleme, telekomünikasyon, ve ilgili bilim dalları ve disiplinlerin teori ve uygulama alanındaki gelişmeleri için çalışır. Görüntü ekranlarının tanımlanmasında kullanılan standart zaman kodu (hr:min:sec:frame) SMPTE 'nin bir standardıdır.

SMPTE Card: UCS saati ile stüdyo saatinin uyumlandırılmasını ve eşlemesini sağlayan bir arayüz seçeneğidir.

SMS (subscriber management system): CA'nın bir alt sistemidir. Bir abone hakkındaki bilgileri idare eder ve SAS'dan EMM'ler ister.

SMS (Satellite Multiservice System):

SMS (Satellite Media Services):

SMT (Station Management): FDDI'nin bir ring halinde bulunan istasyonları idare eden kısmıdır.

SMTP (Simple Mail Transfer Protocol): İnternet'in elektronik posta (e-mail) protokolüdür. RFC821 'de tanımlanmış, ilgili mesaj formatı tanımları RFC822'de yapılmıştır.

SMW (Swedish Microwave (company)): LNB' leri ile meşhur İsveç şirketi..

SNA (Systems Network Architecture): IBM'in fikirselsel mülkiyetine sahip olduğu şebeke mimarileridir.

Sneaker-Net: Dosyaların manuel yöntemle paylaşılması kastedilir. Bir dosya bir bilgisayardan floppy'e kopyalanarak alınır, fiziksel olarak yürüyen (ayaklarında hafif lastik(sneaker) ayakkabılarıyla) yürüyen bir kişi tarafından disket ikinci bir bilgisayara taşınır orada disketten dosya ikinci bilgisayara kopyalanır.

SNG (Satellite Newsgathering): Uydu yoluyla haber toplama. Seyyar uplink istasyonları yoluyla haber malzemesinin gönderilmesi. Genellikle üzerinde çanağı bulunan bir kamyonla yapılan haber toplama..

SNMP (Simple network Management Protocol): TCP/IP-bazlı internetler için seçilen şebeke idare protokolü.

SNMPv2 (SNMP version 2): SNMP 'nin ikinci sürümü.

Snow: (Karlanma) Zayıf sinyal nedeniyle televizyonun yakaladığı gürültü türü. Karakteristik olarak resim tüpü üzerinde gelişigüzel olarak oluşan karanlık ve aydınlık noktalarla tanımlanır. Karlanmayı

gidermek için daha hassas bir anten ve daha iyi yükseltme (veya herikisi birden) gerekir..

SNV: (*Satellite News-gathering Vehicle*) Haber göndermekte kullanılan seyyar *uplink* istasyon aracı..

Socket: Bir *IP* adresi ile bir port numarasının eşleşmiş haline denir.

Solar Outage: (*Güneş karartması*) Çanak bir uyduya bakmakta iken güneş uydunun tam arkasından veya çanağın görebileceği derecede yakınından geçtiği sırada olur. Görüş alanı genellikle hüzme alanından geniştir. Ne zaman olacağı tam olarak kestirilebilir.

Source Keylist: Bir birim anahtar listesinin kaynak kodu dosyası. Bu dosyalar General Instrument tarafından sağlanmıştır.

Space segment: Bir GPS sistemi şebekesinin uzayda konuşlanmış kısmı (yani uydular). Ayrıca sektör için kullanıldığında, uydu, telekom sektöründeki işi uydu yapmak, fırlatmak, kiralamak, işletmek gibi uzaydaki kısmıyla ilgili olan kuruluşlar kastedilir.

SPAG (Standards Promotion and Application Group): OSI üreticisi bir grup avrupa şirketi seçenekler ve alt gruplarını belirleyerek "Guide to the Use of Standards" (GUS) standartların kullanım kılavuzu adıyla yayınlamaktadırlar. Terim ile bu şirketler grubu ve koydukları standartlar kastedilmektedir.

Sparklies: (*Çapak*) Düşük S/N oranı olan (çok zayıf) analog sinyallerde görülen, gürültünün yarattığı resmin içindeki siyah beyaz noktalar. Zayıf sinyal nedeniyle uydu televizyon yayınlarında görülen karlanma (snow). Yersel VHF ve UHF televizyon karlanmalarının aksine daha yumuşak bir dokuya sahiptir ve bu çapaklar daha keskin açıksal gürültüsü (blips) daha yüksek özelliktedir. Yersel yayınlarda olduğu gibi çapağı gidermek için anten çapını büyütme, ya da düşük gürültü yükselticisini (LNB) daha düşük gürültü ısısına sahip olanıyla mek gerekir.

Spectrum: Ses, data ve televizyon aktarımında kullanılan elektromanyetik radyo dalgalarının frekanslarının alanı.

Speed of Data Transfer: Bir şebeke içinde verilerin dolaşma hızıdır. Genellikle Mbps (saniyede Megabit) cinsinden ölçülür.

SPG (Special Program Guide): Özel Program Rehberi.

Spillover: (Saçıntı) Uydu sinyal hüzmesinin tanımlanan kapsama alanının dışında kalan bölgelere ulaşan kısmı..

Spin Stabilized: Spin Stabilization: Antenin yeryüzüne dönük konumunu koruyabilmek için anten bir yönde döndürülürken uydunun tam aksi istikamette döndürüldüğü uydu kontrol sistemi. Uydunun dış gövdesini eksen etrafında sabit bir hızda çevirerek uydunun yönelim ve konum sabitliği sağlanır.

Splitter: (Bölücü) Bir kablodaki televizyon sinyalini iki veya daha fazla yola ayırmak veya dağıtmak ve aynı anda birden çok kullanıcının yararlanmasını sağlamak için kullanılan pasif (içinde aktif elektronik devresi bulunmayan) parça veya sistem. Ayırıcı, Dağıtıcı.

Spot Beams (Spotbeam): Herhangi uydudan yapılan dar bir hedefe odaklanmış yayın hüzmesi. Varolan etkin güç yeryüzünde dar bir alana yoğunlaştırılmaktadır. Örneğin Hawaii, Alaska ve Puerto Rico gibi coğrafi olarak tam tanımlanmış bölgelere belirli transponderin sinyallerini aktarmak üzere domestik uydular tarafından kullanılır

Spread Spectrum: (Dağınık spektrum) Bilginin farklı şifreli paketler haline getirilip daha sonra kodları süzüp açacak farklı alıcılara geniş bir bant üzerinden dağıtılıp gönderildiği aktarma yöntemi. Bu aktarma sisteminde normalde gerekenden çok daha fazla bant genişliği veya güç kullanılır . Spread Spectrum ayrıca transponderin sahasının çeşitli bölgelerinde frekansı hoplatılan daha dar sinyallerin kullanımını içerir. Heriki teknik kullanıcılar arasındaki karışmayı azaltır. Ayrıca güvenlik sağlar. Çünkü yetkisiz yer istasyonları tarafından bu sinyaller gelişigüzel gürültü olarak algılanacaktır. Dağınık spektrumlu yayınlar için sivil ve askeri çeşitli uygulamalar geliştirilmiştir.

SQL (Structured Query Language): İlişkisel veri tabanlarının tanımlanma ve erişilmesinde kullanılan standart uluslararası dildir.

SRD (Satellite Receiver Decoder): Dekoderli uydu alıcı

SRM (Session and Resource Managers): Seans ve kaynak idareleri

SRI (Swiss Radio International): İsviçre uluslararası radyosu.

SSB (Single Sideband): Tek yanbant. anbantlarından birisi ve AM taşıyıcısı bastırılmış bir genlik modülasyonu (**AM**) türü.

SSMA (Spread spectrum multiple access): Frekans çoklamalı erişim yada kipleme (multiplexing) tekniği için kullanılır.

SSPA (Solid State Power Amplifier): Katı hal güç yükselticisi. Daha hafif ve daha güvenilir olmaları nedeniyle yavaş yavaş uydu haberleşme sistemlerinde TWT (Gezen dalga tüpü) yükselticilerin yerini almaya başlayan (VSLI solid state device) entegre çip devre.

SSVC (Satellite Services):

Stack Bu terim RPN işlemesiyle ilgili olarak kullanılır. Bir stack içine yeni elemanların eklenmesi ve içinden eleman alınmasının sadece en alttan yapıldığı bir yığındır.

Standard positioning service (SPS) Tek frekanslı C/A kodu ile sağlanabilen normal sivil konum belirleme doğruluğu.

Star Topology: Şebekedeki her nod'un doğrudan bir merkezi şebeke buat hub'ına (konsantratörüne) bağlandığı bir yerel ağ (**LAN**) topolojisidir.

Star-Wired Ring: Bilgisayarlar ve yazıcılar gibi şebeke cihazlarını tam bir daire içinde birbirine bağlayan şebeke topolojisidir.

Static positioning: Alıcının anteninin yerde sabit durduğu farzedilerek yapılan bir (GPS) konum belirlemedir. Bu yöntem hesap doğruluğunu 1000 faktörü kadar arttırabilen bazı ortalama alma tekniklerinin kullanılmasına imkan verir.

Stationkeeping (*İstasyon bakımı*) Bir uydunun yörüngesel konumunun kendisine tahsis edilen "kutunun" içinde kalacağı şekilde korunması için gerekli küçük yörünge ayarları.

Steady Shot: Kamera elde tutularak yapılan çekimlerde kameranin sarsılmasından dolayı olan kusuru telafi etmek üzere tasarlanmış bir sistemdir.

STEPS (**Société de Télévision Européenne de programmes et services**):

Stream: (*Akıntı*) Digital yayıncılıkta Paket ID'si aynı olan paketlerin sürekli alınmasıdır. Ardarda gelen paketlerin oluşturduğu akıntıdır.

Subband coding: Alt bant kodlaması.

Subcarrier: (*Alt taşıyıcı*) Bir uydu TV sinyaliyle bağlantılı olarak ilave radyo istasyonları veya tv sesini taşımak için kullanılan yardımcı sinyal. Daha yüksek frekanslı başka bir taşıyıcıyı modüle eden ikinci taşıyıcı. (Örnek olarak; 4.43 MHz'lik renk alt taşıyıcısı ve 5.5 MHz'lik ses alt taşıyıcısı resim taşıyıcısını tekrar modüle ederler.) Ana taşıyıcı sinyalinin üstünde , ve ilave bilgiler taşımak üzere sırtına yüklenen ikinci bir taşıyıcıdır. Uydu televizyon yayınında video resmi ana taşıyıcıyla gönderilir. Sesi ise bir FM alt taşıyıcıdadır. Bazı uydu transponderlerinde 4 tane kadar (esas tv yayınına ilişkin olsun veya olmasın) ses ve data alt taşıyıcısı bulunur.

Subnet mask: Bkz. address mask

Subnetwork: Tek bir yönetici alan isminin kontrolunda olan ve tek bir şebeke erişim protokolünü kullanan bir OSI uç ve ara sistemleri grubudur.

Subsatellite Point: Her *jeostasyoner* uydu için tahsis edilen Ekvatorun üzerindeki sabit tek nokta..

Sun Outage: (*Güneş Kapaması*) Güneş bir uydunun tam arkasından geçtiği sırada enerjisi bir an için uydununkiyle karışır ve onun yayınının alınmasını engeller. Her sene ilkbahar ve sonbahar dönence zamanlarında yılda 2 kere olmaktadır.

Super-Widebeam: Eutelsat'ın Hot Bird 2 uydusunun iniş hüzmelerinin tanımı. Oldukça güçlü bir şekilde avrupayı kapsamasının yanısıra Orta Doğunun da akdeniz bölgesinde etkilidir.

Superband: 216 ile 600 MHz arasındaki frekans bandı. Bir kablo sisteminde sabit ve mobil radyolar ve ilave televizyon kanalları için kullanılır. ,

Superbeam: Eutelsat iniş hüzmelerinde sıkça rastlanan bu ifade yayının sadece batı avrupayı kapsadığını, Orta doğu'dan pek alınamayacağını gösterir. Çünkü süperhüzme batı avrupaya odaklıdır.

Superstation: Yayınlarının ülke çapında uydu antenleri ve kablo sistemleri aracılığıyla tüm ülkeye dağıtıldığı bir bölgesel TV istasyonu.

SVM (Scan Velocity Modulation): Siyah ve Beyazın birbirine yakın olduğu yerlerde resim keskinliği sağlamak içindir. SVM sayesinde ayrıntılar daha belirgin hale gelir.

SWF (Sudwest Deutscher Fernsehen): Güneybatı almanya televizyonu..

Sync (Synchronization): Eşleme. TV sinyalinin içindeki TV cihazının resim taramasını yayınsınki ile eşlemeye yarayan kısım. Alıcı ve vericinin eşzamanlı çalışabilmesini sağlamak üzere devrelerinde yapılan yönlendirme işlemi. Ev tv cihazları stüdyolardaki televizyon kameralarının saniyede 60 defa olarak gönderdikleri eşleme sinyali ile senkronize olurlar. Televizyon cihazının yatay ve düşey tarama durdurma kumandaları kullanılarak alıcının devreleri gelen resme ilişkin eşleme frekansına kabaca ayarlanmıştır. Sinyalin içindeki

eşleme (sync) darbeleri ise cihazın devrelerini resmin tam faz ve frekansına hassas olarak ayarlar.

SYNC (Synchronous): Senkron , Eşleme. Görüntünün yatay ve düşey taramasının eşlenmesinde kullanılan sinyallerdir.

SYNC Generator: Eşleme üretici. Yatay ve düşey eşleme sinyallerini üreten bir donanım cihazıdır.

Synchronous: (Senkron, Eşlenik) İki veya daha fazla olayın zaman içindeki eşzamanlılıklarının ayarlanmasıdır. Olayların gerçekleşmesi gayri muntazam aralıklarda olabilir, yine de eğer aynı anda olmuşlarsa eşzamanlı (senkron) durlar.

T/F coder (Time / Frequency Coder): Zamana göre frekans kodlayıcısı.

T1: Saniyede 1.544 milyon bitlik gönderim hızı olan sistem. Aynı zamanda ABD nin *ISDN Primary Rate* arayüzü için önerilen hızdır. Avrupa *T1*'i (ya da *E1*) için seçilen gönderme hızı ise saniyede 2.048 milyon bit dir.

TACS (Transponder Access Control System): İniş sinyali parametrelerini ölçen bilgisayar kontrollu spektrum izleme sistemi.

TAM (Tier-Addressed Message): Adresi sıradaki yeri olan otomatik mesaj sistemi.

Tap: (*Tap*) TV dağıtım hatlarında kullanılan ayırıcı (yan çıkış) elemanı..

Tape Back-up: Bir bilgisayar sistemindeki tüm bilgi ve programların manyetik teyp bandı üzerine kopyalanması. Bant üzerinde bilgiler sıraya dizili olarak bulunduğundan, bir bilgi alınmak istendiğinde bandın başından itibaren o bilginin olduğu yer bulununcaya kadar aranması gerekir.

Tariff: Herhangi bir kanal için istenen izleme ücreti.

TBC (Time Base Corrector): Bir video sinyalindeki zaman bilgisini düzeltmek üzere yeni bir zaman temeli yaratıp kötü sinyali ona eşleme işlemi yapan bir elektronik cihazdır. Videoteyp(VCR) cihazları yapısal olarak istikrarsız zamanlama üreten, band titremesi gibi problemleri olan cihazlardır. O nedenle diğer video donanımlarıyla birlikte kullanıldıkları zaman sorunlara yolaçabilirler. TBC donanımı bu hataları gidermekte kullanılır. **Frame Synchronizer** ve **Genlock** sözcüklerine de bakınız.

TCI (Telecommunications Inc.): Şirket ismi.

TCMC (The Complete Movie Channel (Benelux)): Belçika hollanda lüksemburg film kanalı.

TCP (Transmission Control Protocol): Aktarım kumandası protokolü.

TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol): Bu şebeke protokolüdür. Digital Equipment Corporation şirketinin VAX sistemleri için yapılmış olup, internette de kullanılmaktadır.

TDMA (Time Division Multiple Access): Zaman Paylaşımli Çoklu Erişim. Zaman ayrımı kullanılarak bir uyduya erişim metodu. Çeşitli veri paketlerini birbirinden ayıran bir saat kullanarak aynı akım içinde birlikte göndermeye yarayan düzenleme. Diğerleriyle paylaşılan taşıyıcıyı kullanmakta her kanal belirli bir zaman dilimini kulanır.

TED (Threshold Extension Device): Uydu yayınına daha iyi alabilmek için eşik seviyesini uzatmaya yarayan cihaz.

Telecom Band: Ku-band frekanslarının (12.500-12.750 GHz) arasında kalan kısmı. İlk defa French Telecom uyduları tarafından kullanıldığı için böyle denmiştir. Ancak daha doğru terim Broadcast Satellite Services (BSS) bandıdır.

Teleconference: Ses, bilgisayar veya düşük ya da normal tarama hızında video sistemleri için çok kişi arasında, ve çok yerden yapılan elektronik konferans.

Teledesic: ABD tarafından önerilen ve global telekomünikasyon hizmetleri için 840 uydudan oluşan **LEO** uydu sisteminin adı..

Telephony: (*Telefoni*) Konuşma seslerinin uzak yerlere iki yönlü aktarımı.

Teleport: Uydu haberleşmeleri için kullanılan yerdeki teknik tesis.

Telnet: İnternette kullanılan protokollerden sanal terminal yaratmakta kullanılanıdır. Bir bilgisayarın kullanıcılarının uzaktaki bir bilgisayara bağlanıp, o bilgisayara bağlı terminallerden biri gibi çalışabilmesini sağlar.

Telstar: AT&T Corporation mülkiyetindeki bir markadır ve şirket bu isim altındaki ABD domestik uydu sistemlerini işletmektedir.

Terminator: Bir aktarma hattının sonundaki, elektriksel direnç sağlayan parçadır. Görevi sinyalleri aktarım hatında abzorbe ederek şebekeye gerisingeri yansımaya engel olmaktır.

Terrestrial TV: (Yersel TV) Öteden beri VHF (very high frequency) ve UHF (ultrahigh frequency) bantlarında havadan yapılan yayın. Etkin sınırı genellikle 100 milin altındadır. Yersel tv vericileri genellikle 54 megahertz ila 890 megahertz arası frekanslarda çalışırlar ve bu frekanslar uydu transponderlerindeki , 14/12 ve 6/4 milyar hertz (gigahertz) düzeyindeki mikrodalga frekanslarının çok altındadır.

TF1 (Télévision Française 1): Fransız 1 nolu tv kanalı..

The X Window System: MIT tarafından geliştirilerek bazı iş istasyonlarına uygulanan popüler bir window sistemi.

THEO (Twelve Hours Excentric Orbit): (**Molniya** - tipi yörünge) Günde 12 saat merkezinden kaçan yörünge.

Thermal Recalibration: Bir Harddisk ısındığında plakaları genişler. Bunun sonucu olarak bilgilerin konumlarında ortaya çıkan değişmelerin bu ısınmaya bağlı bir hesaplamayla düzeltilmesi gerekir. Bu esnadaki veri akışında ortaya çıkabilecek gecikmelerden dolayı hareketli görüntü akışında gecikmelerle karşılaşılabilir. Çoğu zaman bu problem verilerin tampon belleğe alınması (buffering) ile çözülür.

Three-Axis Stabilization: (Üç eksenli sabitleme) Uydunun tüm gövdesinin yere doğru tam aynı duruşta sabit kalmasını sağlayan uydu kontrol sistemi. "Body-stabilized" de denir. Bu uydu sabitleştirme (stabilizasyon) sistemi sayesinde uydunun gövdesinin yörüngesinin izine ve yer yüzeyine göre sabit bir şekilde durması sağlanmaktadır. Referans eksenlerine denizcilik seyrüsefer terminolojisiyle roll, pinch, ve yaw denilmektedir.

Three-way-handshake: Bağlantı kurulması esnasında iki protokol biriminin eşleşmesini sağlayan yöntemdir.

Threshold: (Eşik Düzeyi) Çapaksız bir resim için gereken minimum C/N oranı. Uydu alıcısının hassasiyetinin bir ölçüsüdür. (Değer ne kadar düşükse o kadar iyidir) . Alınabilecek en küçük işaret seviyesi.

Threshold Extension: (Eşik uzatması) Uydu televizyon alıcılarında sinyal görüntü oranını yaklaşık 3dB (%50) iyileştirmek için kullanılan bir teknik. Uydu alıcısında bu özelliğin olması küçük çanakla zayıf sinyal alınırken kabul edilebilir bir resim alabilmek ile hiç resim alamamak arasındaki farkı yaratabilir.

Thruster: İtici. Rutin uydu bakım işlemleri sırasında kullanılan bir küçük aksiyel jet. Yakıt olarak genellikle bydrazine ya da bi-propellant kullanılır. Zamanla belki bu iticilerin yerine iyon motorları kullanılacaktır. .

TI (Terrestrial Interference): Yersel karışma. Uydudan yayın alımı sırasında yerde bulunan mikrodalga vericilerinden kaynaklanan karışma (enterferans)

TID (Transponder ID): Bir uydudaki belirli bir transponderi tanımlar. Veri akıntısının içinde yer alarak ilgili transponderle bağlantı kurulmasını sağlamakta kullanılabilir.

Tiering: Bir paket fiyatıyla satmak üzere kablodaki esas kanallarla paralı kanalları bir araya getiren paketleme.

Time Code: Bir vidoteypteki her karenin tek tek incelenebileceği hassas iz konumlandırmasını yapmakta kullanılan sistem. Bu sistemin üç ana tipi vardır. **VITC** , **LTC** ve **RC**.

TLC (The Learning Channel): TV'de eğitim kanalı.

TMC (Télévision Monte Carlo): İki farklı tv kanalının isimleri.

TNT (Turner Network Television): Eski filmleri gösteren bir amerikan tv kanalı..

Token: Bilgi taşıyan ve Ring topolojisine göre bağlı bilgisayarlar ve cihazlar arasında kurye gibi hareket eden özel paket. Her bilgisayar şebekeye herhangi bir veri göndermeden önce bu mesajcı kuryenin kendi nod'unda durmasını beklemek zorundadır.

Token Ring: IBM tarafından geliştirilen ve bilgisayarların birbiriyle mesajcı kurye göndererek haberleştikleri bir şebeke protokolüdür. Genel olarak yıldız bağlı bir ring topolojisi kullanır.

TOP (Technical Office Protocols): Boeing tarafından OSI modeline uygun olarak ve ofis otomasyonunda kullanılmak üzere geliştirilen bir protokol takımudur. Bu protokol takımı MAP 'e çok benzer, ancak alt katmanlarında IEEE 802.4 yerine IEEE 802.3 kullanır.

TP4 (OSI Transport Protocol Class 4): Hata bulma ve düzeltme sınıfı. Bu, OSI Transport(aktarım) Protokollerinin en güçlüsüdür. Kurulu herhangi tür şebekenin tepesinde kullanılabilir. TP4, TCP'nin OSI eşdeğeridir.

TPO (OSI Transport Protocol Class 0): (*Basit sınıf*). Bu en basit OSI Transport (aktarım) Protokol sınıfıdır. Herhangi bir X.25 şebekenin

(veya bilgiyi kaybetmeyen herhangi bir şebekenin) tepesinde kullanılması yararlıdır.

Track (TRK): Yeryüzündeki bir konuma göreceli olarak hareket yönü.

Transaction: Kontrol bilgisayarları arasındaki işlemlerin, veya harici uygulamalar (platformlar) veya konsollarla arasındaki bilgi aktarımı birimidir. Her aktarımın ilgili formel bir ACK/NAK cevap sırası bulunur.

Transceiver: Verici ve alıcının biraraya gelmiş hali.

Transcoder: Bir TV formatından diğerine (örn. **Secam** dan **PAL**'e) çevirmeye yarayan cihaz.

Transfer Orbit: Uyduları jeostasyoner yörüngeye yerleştirmeden önce ara safha olarak kullanılan fazlaca eliptik bir yörüngedir.

Transfer Syntax: Bir veri tipinin bit dizisi olarak ifade edilen bir anlık kısmının tanımıdır.

Transition: Bir **scene** (sahne) den bir sonrakine geçiş için videoya (görüntü sinyaline) uygulanan bir efekttir. Yaygın olarak kullanılan geçiş efektleri : **wipe, dissolve, fade, page turn, shifts** ve **roll** olarak isimlendirilenleridir. İlave olarak, **digital video edit** işlemlerinde uygulanabilen çok daha karmaşık *geçiş efektleri* bulunur, bunlar arasında örneğin: **bounce, melt, swirl** ve **liquid** sayılabilir.

Transmission Key: Aktarım anahtarı. Her kaynak anahtar listesinin altında şifrelendiği anahtardır. Aktarım anahtarı bir birim anahtar listesini etkinleştirmekte kullanılır.

Transmitter: (Verici) Bir anten üzerinden atmosfere yayılacak elektromanyetik radyo veya televizyon sinyallerini üreten ve osilatör, modülatör ve diğer devrelerden oluşan bir elektronik cihazdır.

TransMux: (*Transport Multiplex*) Aktarım çoklayıcısı..

Transponder: (*TRANSmitter/resPONDER*) Transponder. Uyduda bulunan ve bir TV sinyalinin veya dar banttaki birçok data, ses kanallarını alıp yeryüzüne yayınlamaya yarayan cihaz. Yayıncının gönderdiği bilgiler bu cihaza ulaştıktan buradan yeryüzüne doğru farklı bir frekansta tekrar gönderilir. Çoğu haberleşme uydusunda 12 - 24 kadar transponder bulunur (50 kadar transponderi bulunan INTELSAT VI uç bir örnek teşkil etmektedir). Fiziksel olarak bir haberleşme uydusunun içinde bulunan ve üç ana kısımdan - bir alıcı, bir verici ve bir frekans dönüştürücüsünden - oluşan tümleşik bir cihazdır. 36 ila 72 megahertz arası band genişliğinde L, C, Ku, ve bazen Ka bandında (yani mobil uydu haberleşmeleri hariç mikrodalga spektrumunda bir frekans bandında) çalışırlar. Çıkış güçleri tipik olarak 5-10 watt'dır.

Transponder Hopping: Yer istasyonu bulunan bir tek TDMA birçok downlink hüzmesinden atlayarak kapasitesini çok fazla genişletebilir. Bu tür bir konfigürasyon için kullanılabilir transponder sayısının geçişli ya da çapraz bağlanacak hüzme sayısının karesi kadar olması gerekir..

Transport Layer: Uç sistemler arasındaki bir uçtan bir uca veri aktarımının güvenli bir şekilde yapılabilmesinden sorumlu OSI katmanıdır.

Transport Multiplex: Hem "PID 0" hem de "PID 1" kontrol kanalları tarafından kontrol edilebilen servis multiplekslerinin hepsi kastedilir.

Transposer: (*Transpozer*) . Alıcı , frekans çevirici ve vericiden meydana gelen TV ve radyo tekrarlayıcı istasyonu.

Trap: Kapan, Tuzak. Sadece belli bir frekansı süzüp atmak için kullanılan süzgeç devresi.

Tree Topology "Linear Bus" topolojisinin benzeri bir yerel ağ (**LAN**) topolojisidir. Ancak, ağaç şebekenin dallanmalarında çoklu nodları olan dallar da bulunabilir.

Trinitron Patenti Sony şirketine ait olan, indirik ekranlı tek elektron tabanlı renkli resim tübü.

Triple-Band LNB (Üç Bantlı LNB) Uydu alıcısının besleme gerilimini (13V/18V) mesile iki saha içinde tüm **FSS**, **DBS**, ve Telecom (**BSS**) bandlarını alabilme özelliğine sahip LNB.

TRT (Turkish Radio Television Corporation): Türk devlet radyo televizyonu.

True Anomaly: Uydu yörüngesinin düzleminde, periapsis ile uydu konumu arasındaki açının uydunun hareketi yönünde ölçülmüş olanıdır.

Trunk: Trank, Anahat. Kablo-TV veya telefon dağıtımlarında kullanılan ana dağıtım kabloları.

TSODA: Transport Sync **OSD** (On-Screen Display) **DES** (Data Encryption Standard) Audio. Kodlayıcı (encoder)de şifrelemeyi gerçekleştiren prodestir.

TSP: Television Service Processor.

TSS: (*Telecommunications Standardization Sector*) **CCITT** (*Consultative CommitteeTelephony and Telegraphy*) ve **CCIR** (*Consultative CommitteeInternational Radio*) in birleşmesinden oluşan ve dünya telekomünikasyon standartlarını belirleyen kuruluş. .

TT&C: (Telemetry, Tracking and Control): Bir insansız uzay aracında (uyduda) konfigürasyonun, ve konumun sağlıklı bir şekilde korunabilmesi için gereken tüm uzaktan erişim, ölçüm, izleme ve kumanda işlemlerinin tümü veya bu iş için kullanılan tesis.

TTS (Text-to-speech): Yazıyı konuşmaya dönüştürme (otomatik seslendirme)

TUBA (TCP and UDP with Bigger Addresses): Yeni nesil internet protokolünün (**Ipng**) üç adayından birisidir.

Tuner: (*Tüner*) Alıcılarda yüksek frekanslı giriş işaretinin işlenerek daha alçak frekanslı ara frekans'a dönüştürüldüğü kısım. Modern tünerlerde Ara Frekans ve demodülasyon işlemleri de bu blok içinde yapılmaktadır.

Turnkey: (*Anahtar teslimi*) Bir üretici veya müteahhit tarafından temin edilip, yerine monte edilen ve kimi zaman işletimi de yapılan sistemler için söylenir.

TV (*Fernsehgerät*): Televizyon alıcısı

TVE (*Television de Espania*): İspanya televizyonu..

TVN (*Television Norge/Norway*): Norveç televizyonu.

TVRO (*Television Receive-Only*): Uydu TV yayınlarını sadece almaya yarayan ve gönderme yapamayan ev tipi uydu sistemlerini tanımlamak için kullanılan terimdir. **Downlink** veya *backyard dish* olarak da tabir edilebilir. Sadece alıcısı bulunan uydu yer istasyonu. Tipik olarak küçük, ev tipi alıcı sistemlerinin kastedildiği, uydudan televizyon ve ses yayınlarını alan alıcı elektronik cihazlar ve yansıtıcı çanakdan oluşur. "*Uydu TV Alıcı terminali*".

Tweaking: Bir elektronik alıcı devresinin performansını iyileştirmek üzere ayarlanması işlemi..

Twin-LNB: Aynı kabinde bulunan birbirinin aynı özellikte iki LNB, *ikiz LNB*. Çanak paylaşımında kullanılır. Bu şekilde iki kullanıcı aynı çanakta tüm sinyalleri birbirinden bağımsız olarak kullanabilmektedir.

Twisted Pair: Çiftli bükülü kablo. Belirli speklere göre bükülmüş dört çift telden oluşan *network* şebeke kablosu. Ekranlı ve ekranlı versiyonları bulunur.

TWR (TransWorld Radio): Bir Hıristiyan misyoner teşkilatına ait radyo yayını.

TWT (Traveling-wave tube): Mikrodalga frekansındaki sinyalleri güçlendirmek için kullanılan özel tasarımlı bir mikrodalga lambası (tüpüdür). İçinde bir elektron hüzmesinin kılavuzlu bir elektromanyetik alanla sürekli etkileşim içinde olduğu bir genişband devresi bulunur. Mikrodalga yükselticilerinde en eskiden beri kullanıldığından uydularda her **transponder**de kullanılırdı. Ancak, şimdilerde gitgide yerini yarı iletken (*solid state*) devre elemanları almaya başlamıştır.

TWTA (Traveling Wave Tube Amplifier): Uydu transponderlerinde ve yer istasyonu HPA cihazlarında sıklıkla kullanılan yüksek güçlü RF yavaş dalga yükselticisi. Çoğu zaman tek bir kutunun içinde yer alan bir güç kaynağı, bir modülatör (darbeli sistemler için), ve bir TWT lambasından (gezen dalga tüpünden) oluşur..

UA (User Agent): Bir X.400 Mesaj idare sisteminde bir insan kullanıcıyı veya teşkilatı tem eden bir **OSI** uygulama prosesidir. Kullanıcının adına mesajları yaratır, sunar ve teslim alır.

UCB (United Christian Broadcasters): Hıristiyan yayıncılar birliği.

UCS (Uplink Control System): Digital olarak sıkıştırılmış yayınların güvenli olarak aktarımını destekleyen yazılıma denir. *DigiCipher II*'nin sistemi kullanıcı bazında ve yayın bazında bağımsız dekoder cihazlarının herhangi birinin o an o yayını izleme izninin verilmesini veya izninin kaldırılmasını sağlayabilir.

UCSMANAGER: UCS'i idare etmekte kullanılan VAX sistemi. Çeşitli işletim yazılımlarını çalıştırır, yedekleme yapar, kaynak anahtar listesi bantlarını yükler, v.s. işlemleri yürütür.

UDP (User Datagram Protocol): Kullanıcı veritabanı oluşturma protokolü.. İnternette bir aktarım protokolüdür. UDP de tıpkı TCP gibi, aktarım için **IP** kullanır, ancak UDP ile **TCP**'den farklı olarak *datagramların* onay almadan ve teslimat garantisiz olarak alışveriş olanağı da bulunur.

UHF (Ultra High Frequency): Ultra Yüksek Frekans. 500 ile 900 MHz (300-3000 MHz) aralığındaki frekans sahası. 14 - 83 arasındaki TV kanallarını içerir. Resmi olarak kastedilen 300 - 3000 MHz. arası frekans bandıdır. Ancak televizyonla ilgili kullanımında 470MHz den başlayan frekanslar kastedilir. UHF kanalları kanal 14 ile 70 arasındır..

UMTS (Universal Mobile Telecommunication System): Üniversal seyyar haberleşme (cep telefonu) sistemi.

Unicast: Tek alıcıya yapılan yayındır. Bir unicast uygulamasında her alıcıya her paketin bir kopyesi ayrı ayrı gönderilir.

Unit Address: Bir dekodere cihazını tanıyıp diğerinden ayırtmakta kullanılan cihaza özgü numaradır.

Unit key: Her dekodere has anahtardır. Belirli bir dekodere gönderilecek mesajlar bu anahtarla şifrelenmiştir..

Unit keylist: Birim adresler ve ona denk gelen anahtarlardan oluşan bir dosyadır.

Universal LNB: Eskiden üç bandlı LNB'lerin otomatik anahtarlama ile tüm polaritelerdeki **Ku bandı** yayınlarını seçebilir hale gelmesiyle bu isim yerleşmiştir. Bir üniversal LNB hem 14/18V besleme gerilimiyle polarite dönüşümünü, He de 22KHz sinyalinin var veya yok oluşuna göre Alt/Üst bant dönüşümünü yapabilmelidir. İki lokal osilatörü vardır. En yaygın olanı L.O.1: 9.750, L.O2: 10.600 dür.

Universal Time (UT): Greenwich meridyenindeki ortalama yerel güneş saati. *Greenwich Mean Time (GMT)* veya **Zulu Time (Z)** olarak da anılır.

Universal Transverse Mercator (UTM): Yeryüzü kesitlerini düz bir yüzeye yansıtarak belirli bölgelerin konumlarının ölçülmesinde kullanılan bir ızgaralı koordinat sistemi.

Unscrambled: Kanalın **DigiCipher** dalga şekline dönüşüm işleminin yapıldığını, ancak şifrelenmediğini gösteren bir şifreleme modu tanımı.

Upconverter: (*Üste dönüştürücü*) Konvertör. Girilen sinyali frekansı daha yüksek bir sinyale çeviren cihaz.

Uplink: Aktarma için yerden bir uyduya gönderme yapılması veya bu işte kullanılan çanak. Yerden uyduya bağlantı sağlayan radyo kanalı. Bir uyduya sinyaller göndermek için kullanılan yer istasyonu. İki yönlü uydu haberleşmesinde sinyalin yerden uyduya doğru olan yönü.

USAT (Ultra Small Aperture Terminal): DBS için çok küçük terminaller ya da terminallerin çok küçük (50cm den küçük) olabildiği diğer uydu uygulamalarıdır..

User segment: Bir GPS sisteminin alıcıları da içine alan kısmıdır.

USSB (United States Satellite Broadcasting): ABD uydu yayıncılık.

UTC (Universal Coordinated Time): Eskiden **GMT** (*Greenwich Mean Time*) denilen saat.

UUCP (UNIX to UNIX Copy Program): Kendi aralarında anlaşılan UNIX sistemlerin haberleşmede aralarında kullandıkları protokol.

V (Vertical): Düşey. Dik açılı kutuplama değişkeni.

V.35: Bir şebeke erişim cihazıyla paket şebeke arasındaki haberleşmede kullanılan senkron fiziksel katman protokolünü belirleyen **ITU-T** standardı..V.35 en yaygın olarak ABD ve Avrupada kullanılır.ve 48 Kbit/s 'a kadar olan hızlar için önerilmektedir. .

V/H LNB (Voltage-switched LNB): İlk olarak Astra sistemleriyle kullanılmaya başlayan ve besleme geriliminin (13V/18V) değiştirilmesiyle polarite (düşey / yatay) seçebilen kombine **LNB** / polarizör.

Value Added Service Provider: Uydu haberleşmesinde uhdesindeki bir kapasiteyi üçüncü taraflara "lease"(finansal kiralama) yapan şirketler için kullanılır.

Van Allen radiation belts: Cal Tech den Dr. Van Allen tarafından tasarlanan bir keşif uydusu sayesinde keşfedilen iki yüksek seviyede radyasyon taşıyan kuşak. Haberleşme uyduları için aşırı derecede tahrip edici olan bu kuşaklarda elektrik yüklü partiküller ve yüksek enerji yüklü nötronlar yoğun olarak bulunmaktadır. .

VAX: UCS sisteminin üzerinde çalıştığı DEC (Digital Equipment Corporation) bilgisayarları ailesi.

VBI (Vertical blanking interval): Düşey karartma aralığı (Bkz. Blanking (Karartma))

VBR (Variable Bit Rate): İçerilen bilgi miktarına göre aktarma hızı ilir. Bu, resim kalitesinin tutarlı bir şekilde korunabilmesini sağlar. (CBR terimine de bakınız)

VCM (Virtual Channel Map):

VCR (Video Cassette Recorder): Videoteyp kayıt cihazı.

VCR (Video Cassette Recorder): Evlerde kullanılan videoteyp kayıt cihazı.

Velocity Made Good (VMG): Hedeflenen bir yere, arzulanan yoldan gidilerek yapılan yaklaşmanın hızı.

Vernal Equinox Direction: Koç takım yıldızındaki bir noktaya doğru olan istikamet. Baharın ilk gününde dünyanın merkezi ile güneşin merkezini birleştiren doğru o istikamete işaret eder. Bu doğru yeryüzünün ekvator düzlemi ile dünyanın güneş etrafındaki yörüngesi olan elipsin kesişim doğrusudur. *Vernal equinox* istikameti bir astronomik referans sisteminde x-ekseni olarak kullanılır.

Vertical Interval Test Signal: Yayıncıların düşey karartma boşluğu sırasındaki sinyalin içine test sinyalleri ekleme metodu. Normal olarak 17 ile 21nci satırlar arasına hem birinci hem ikinci bölgeye eklenir.

Vertical Sync: *Düşey Eşleme.* Bir kompozit video sinyalinin, *scanning* (*tarama*) işlemine *frame* (*resim çerçevesinin*) alt noktasından tekrar çerçevenin başına hangi anda geçilmesi gerektiğini bildiren kısmıdır.

VH1 (Video Hits 1.): Bir amerikan video müzik kanalı

VHF (Very High Frequency): Çok Yüksek Frekans. 30 - 300 MHz arasındaki frekans bandıdır., 2-13 arasındaki TV kanallarını içerir.

VHS (Video Home System): en yaygın tüketici video-kaset formatı. Beta formatı gibi, VHS de yarım inçlik teyp bandı kullanır.

Viaccess: Son zamanda yayıncılar arasında en fazla yaygınlık kazanan bir şifre sistemidir. Viaccess diğer birçok sistemden daha yeni olmasına karşın Fransa ve Kuzeydoğu avrupada halen çok yaygın durumdadır.

Video: (Görüntü sinyali) Resim (hareketli görüntü) İşareti. TV sistemlerinde optik görüntüye karşı düşen elektriksel işaret(sinyal).

Videocrypt: İlk olarak *Sky Television* (analog) aboneliklerinde kullanılan ve *Smart card* ile çalışan bir şifreleme sistemi.

Video Digitizer: Bir frame grabber çerçeve yakalayan ile aynı özellikte olup tam bir çerçevenin digitalleştirilmesi için saniyenin 1/30 'undan fazla süre gerektirdiğinden hareketli görüntüler için kullanılamaz.

Videoguard: Esas olarak sadece İngiliz paralı yayın grubu *Sky Television* tarafından kullanılan bir şifre sistemidir.

Video Titler: Bkz. **Character Generator**

Vidicon: (*Vidikon*) Bazı malzemelerde iletkenliğin ışık şiddeti ile değişmesi prensibi ile çalışan kamera tübü.

Virtual Channel: Kullanıcı tarafından ilgilendiği programları bulmakta kullanılan yazılı veya etkileşimli bir program rehberidir.

Virtual Channel Map (VCM): Bir yayın veya alt gruplarının içinde bulunduğu "sanal kanal numaraları" olarak adlandırılan referans numaralarını tanımlayan veri yapılarıdır.

Virtual reality: (*Sanal gerçeklik*) Gerçeği tüm boyutlarıyla görüntü ve ses olarak yeniden tasvir etme.

Virtual Dolby Surround: Sanal 3D Ses. Sadece iki ön hoparlörle yaratılan yapay surround ses. Bkz. **Dolby Pro Logic**.

VITC (Vertical Interval Time Code): Bir video sinyalinin içine gömülü olan bir time code (zaman kodu) sistemidir. LTC'ye göre esas avantajı video deck'i bekleme modunda iken dahi video sinyali mevcut oldukça tracking bilgisinin de daima olmasıdır. Tek alana kadar hassastır. Bu zaman kodu video sinyalinin düşey karartma aralığında kaydedilir. VITC her görüntü çerçevesine bir değer atamak üzere 90-bit'lik bir kelime kullanır. HH:MM:SS:FF:F (saat:dakika:saniye:çerçeve:alan) formatında olur.

Viseme: Yüz ifadesinin belirli bir fonemle ilişkilendirilmesi. (**SNHC**)

VITS (Vertical Interval Test Signal): Düşey aralık test sinyali

VLBV (Very low bitrate Video): Çok düşük bit hızında (yavaş) gönderilen video.

VLC (Variable Length Coding): Değişken Uzunluklu Kodlama

VMS: *DigiCipher UCS VAX* donanım platformu üzerinde çalışır. VMS bu

platformda kullanılan işletim yazılımıdır.

VNOD (Video Nearly on Demand): Paylaşımli bir talep edilen filmi izleme sistemi. (Aynı film aynı anda birçok kanalda birden belirli süre aralıkla başlatılır. Siz istediğiniz andan itibaren ilk başlayacak olan kanala bağlanırdınız.)

VOA (Voice of America): Amerikanın sesi radyosu.

VOD (Video-on-Demand): *İste ve İzle.* Bir bireysel kullanıcı tarafından talep edildiği anda (tipik olarak) bir filmi yayınlayabilen çok kanallı sistem. *İsteğe bağlı video filmler.*

VPID (Video PID) (Packed IDentification): Digital yayın aktarımında her bir bağımsız paket etiketlenir. Bu etiket her hanesi 0 dan F e değişen (hexadesimal) dört haneli bir koddan oluşur ve hem ses hem de görüntü için ayrı ayrı verilir. Bu şekilde örneğin iki **SCPC** sinyalin birbirinin üzerine yazılması imkansız olur.

VRML (Virtual Reality Modeling Language): Sanal gerçeklik modelleme dili.

VSWR (Voltage Standing Wave Ratio): Gerilim Duran Dalga Oranı. Bir hat veya devrede yansımalar yüzünden meydana gelen duran dalagaların en yüksek gerilim değeri ile en alçak değeri arasındaki oran. Bir anten sistemi, dalga kılavuzu ya da kablonun uyumsuzluk ölçü birimi.

VSAT (Very Small Aperture Terminals): Özel ticari uygulamalar için yerden uyduya **SCPC** olarak görüntü, ses, data aktarımı istasyonu. Genelde 1.2 ile 2.4 metre arası çanakları olan küçük yer istasyonları kastedilir. Çapı 0.5m den de küçük olanlarına ise *Ultra Small Aperture Terminals (USATs)* denilir.

VT (Virtual Terminal): OSI' nin sanal terminal servisidir. *Telnet* benzeridir.

VTR (Video Tape Recorder): Profesyonel(stüdyo) kalitesindeki video kayıt cihazıdır. Ev tipi olanlara **VCR** denir.

VTS (Video Timesharing): Uydudaki bir transpozerin ihtiyaca göre zaman paylaşımını kullanımı. Video Timesharing Reservation System. Rezervasyon sistemi ile kullanıcıya tahsisi yapılır.

WAAS (Wide Area Augmentation System): FAA'nın mali destek verdiği ve GPS'in yaygınlaşmasını sağlayan yazılımlar ve cihazlar sistemidir. Kullanıcılarına havada ve iniş sırasında hassas seyrüsefer desteği veren uydu sinyalleri sağlamaktadır.

WAIS (Wide Area Information Servers): WAIS tek bir arayüz kullanarak farklı tipte bilgileri arama ve erişme olanağı sağlamaktadır. WAIS protokolü ANSI Z39.50 bilgi toplama protokolünün bir uzantısıdır.

WAN (Wide Area Network): Geniş Alan Ağı Farklı ülkeler, eyaletler, gibi birbirinden çok uzakta geniş bir alana yayılı bilgisayarları birbirine bağlayan şebekedir.

WARC (World Administrative Radio Conference): ITU'nun sponsoru olduğu uluslararası konferans.

Waveguide: (Dalga kılavuzu) Bir mikrodalga sinyalini yönlendirmekte kullanılan hassas geometrik tasarımlı kanal. Tipik olarak dörtköşe şekilli, metal mikrodalga iletkeni. Mikrodalga sinyalleri antenlerden dışarı veya antenlerin içine taşımak için kullanılır.

Wavelength: (Dalga boyu) Elektromanyetik alanın (veya ışığın) bir periyotluk değişim süresinde aldığı yol.

WDR (West Deutscher Rundfunk): Batı Almanya radyosu.

Wegener: Uydu ses yayınlarında kullanılan ve Wegener Corporation tarafından geliştirilmiş özel gürültü giderme yöntemi.

Wideband: Uydu alıcısının genişletilmiş tünere ayar sahası. En az 700-2.050 MHz olmalıdır.

Widebeam: Çoğu zaman *Eutelsat*'ın bir iniş hüzmesinin tanımıdır. Avrupayı kapsamasının yanısıra Orta Doğunun da akdeniz bölgesinde etkilidir.

Widescreen: (*Geniş Ekran*) Standart 4:3 den büyük herhangi TV resmi enboy oranı. Genelde 16:9'dur(sinema filmlerindeki gibi) , ancak 14:9, 23:3 gibi diğer değerler de görülmektedir.

Widerange speaker: Hem tiz hem de bas sesleri çıkartabilen hoparlör.

WKE *Working Key Epoch.*

WKP *Working Key Period.*

WKU *Working Key Units.*

Workgroup: Bir yerel ağda birbirleriyle haberleşme ve veri alışverişi yapma yetkisine sahip iş istasyonları ve sunuculardan oluşan bilgisayarlar topluluğudur.

Working Key: *Çalışma anahtarı.* Saniyede birçok defa değişen düşük düzeyli bir anahtardır. 'control word' de denir. Bu anahtar tipik olarak her 4 görüntü çerçevesinde bir kere değişir. (Bu süre 525 satırlı sistemlerde 133.5 milisaniye, 625 satırlı sistemlerde ise 160 milisaniyedir). Çalışma anahtarı *keystream*(anahtar akıntısının) elde edilmesinde kullanılır. Video komponenti olmayan türdeki yayınlarda ise çalışma anahtarının epoch süresi ise uygun bir aralık olarak seçilebilir.

Workstation: Bilgisayarların şebekede bulunan yazılımlarla etkileşim içinde oldukları bir şebekeye bağlı bir bilgisayar kastedilir.

World-Wide Web (WWW): Kolay ve güçlü bir global bilgi sistemi. Bilgi taşıma ve *hipertekst* tekniklerinin kombinasyonu olan bir sisteme dayalıdır.

WRN (World Radio Network, The): Bir global radyo şebekesi

WTN (Worldwide Television News): Bir global tv şebekesi

X-Band: Askeri uydu haberleşmeleri için kullanılan 7-8 GHz arası frekans bölgesi.

X.25: CCITT nin paket anahtarlama sistemleri için koyduğu standartlar. .

X.400: Mesaj haberleşmesinde global olarak kullanılan bir CCITT standartları serisi.

X/Open: UNIX sistemine dayalı portatif uygulamaların geliştirilmesini amaçlayan bir grup bilgisayar üreticisidir. *X/Open Portability Guide* adında bir döküman yayınladılar.

XDR (External Data Representation): Sun Microsystems tarafından geliştirilmiş olan makineden bağımsız bir veri yapıları standardıdır.

XPOL (Cross-Polarization): Çapraz Kutuplama. Biri düşey, diğeri yatay aynı frekanstaki iki farklı sinyalin bir arada bulunup, birbirini etkilemeden geçebilmesini sağlar.

X Recommendations: Veri haberleşme şebekesi standartlarını tanımlayan CCITT dökümanlarıdır. En bilinenleri: *X.25 Packet Switching* (paket anahtarlama) standardı, *X.400 message Handling System*, ve *X.500 Director Services*.

XTE: Bkz. *Crosstrack Error*

Y/C: Bkz. *S-Video* (*Luminance/chrominance*) Renk ve aydınlık bilgilerini ayrı tutan (ve bu şekilde normal NTSC'de ortaya çıkabilen bazı çapraz renk, çapraz ışık gibi etkilenmelerinin önüne geçen) türdeki video sinyallerini tanımlayan ifadedir.

Yagi Antenna: (*Yagi Anten*) Bir dipol ile buna paralel pasif yansıtıcı ve yönlendirici çubuklardan oluşan anten.

YUV Component: Biri aydınlık, ikisi renk için olmak üzere üç ayrı sinyal kullanan profesyonel bir video formatıdır. Bu şekilde CVBS ve S-Video 'den daha iyi kalitede görüntü elde edilir. .

YUV 4:2:2: Halen non-linear *digital editing* sistemlerinde video kayıtlarını saklamakta kullanılan standarttır. Sayılar üç unsurun herbiri için kullanılan bit sayısını ifade etmektedir. Aydınlık için 4, renk sinyallerinden herbiri için 2 bit. Ayrıca Bkz. *YUV Component*.

Zapping: Bir kanalı izlerken reklamlardan kaçınmak için uzaktan kumandayla kanal değiştirme.

ZBTSI (Zero Byte Time Slot Interchange): *DS1* kodlama düzenlerine ilişkin tanımlarla ilgilidir. *AMI, B8ZS, ZBTSI* gibi.

ZDF (Zweites Deutscher Fernsehen): Alman tv kanalı.

Ziping: Bir videoteypten program izlerken reklamların geldiği yerde uzaktan kumandayla hızla ileri sardırma işlemi.

Zoom: Kullanıcının tüm ekranı dolduracak şekilde uygun bir resim formatı seçmesine imkan verir. Yayından gelen resim altta ve üstte boşluk bırakacak formatta da olsa Zoom özelliği sayesinde tam ekran resime dönüşür.

Zorro II/III: Amiga genişleme slotları. *Zorro III*, 32-bit tasarımıyla daha yüksek bir *datarate*'a sahip olduğundan video editing sistemlerinde *Zorro II* 'ye tercih edilmektedir.

Zulu Date: Greenwich, İngiltere saatine göre tarih. Bkz. **Zulu Time**. Zulu Tarihi başka saat bölgelerinden örneğin ABD'deki saate göre bir gün önde olabileceği gibi, Japonya'nın v.s. saat dilimine göre de bir gün geride olabilir.

Zulu Time: *Greenwich Meridian Time (GMT)* ile aynıdır. Global olarak saatleri eşitlemek için INTELSAT ve INMARSAT tarafından da kullanılan zaman standardıdır.
